

ΠΕΠ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2014-2020

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΤΑΠΤΟΚ

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία</p>	<p>ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ</p> <p><i>Με την συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης</i></p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
--	---	---

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (ΤΑΠΤοΚ) ΣΤΗΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020.....	3
2. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟ ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ 2014-2020 / ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ / ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ της ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΑΠΤοΚ.....	5
3. ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ/ΕΝΩΣΙΑΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΑΠΤοΚ	7
3.1. Περιοχή και πληθυσμός που καλύπτονται από τη Στρατηγική.....	7
3.2. Ανάλυση των αναπτυξιακών αναγκών και του δυναμικού της περιοχής	8
3.3. Ολοκληρωμένος χαρακτήρας της Στρατηγικής.....	9
3.4. Καινοτόμα χαρακτηριστικά της Στρατηγικής.....	9
3.5. Ιεράρχηση στόχων και ποσοτικοποίηση αυτών για τις εκροές ή τα αποτελέσματα	10
3.6. Συνέπεια/Συνάφεια της Στρατηγικής με το ΠΕΠ	10
3.7. Διαδικασία συμμετοχής της τοπικής κοινωνίας στην ανάπτυξη της Στρατηγικής	11
3.8. Σχέδιο δράσης: Εξειδίκευση του τρόπου με τον οποίο οι στόχοι μετατρέπονται σε δράσεις/έργα.....	11
3.9. Περιγραφή των ρυθμίσεων διαχείρισης και παρακολούθησης της Στρατηγικής.....	12
4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΑΠΤοΚ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΠΕΠ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2014-2020.....	13
4.1. Πρώτο (1ο) στάδιο: Διεργασίες κινητοποίησης των τοπικών φορέων	13
4.2. Δεύτερο (2ο) στάδιο: Προπαρασκευαστικές ενέργειες.....	14
4.3. Τρίτο (3ο) στάδιο: Προκαταρκτική ανάλυση δευτερογενών πηγών πληροφόρησης και διατύπωση απόψεων, για τη Στρατηγική της προτεινόμενης περιοχής	17
4.4. Τέταρτο (4ο) στάδιο: Οριστικοποίηση της περιοχής εφαρμογής ΤΑΠΤοΚ.....	18
4.5. Πέμπτο (5ο) στάδιο: Προκαταρκτικές συνεντεύξεις με τους κύριους ενδιαφερόμενους τοπικούς φορείς.....	19
4.6. Έκτο (6ο) στάδιο: Δημόσιες συναντήσεις με τους τοπικούς φορείς και την τοπική κοινωνία.....	19
4.7. Έβδομο (7ο) στάδιο: Σύνθεση των προτάσεων των τοπικών φορέων – πρώτο σχέδιο της Αναπτυξιακής Στρατηγικής	20
4.8. Ογδοο (8ο) στάδιο: Δημιουργία συναίνεσης / συμφωνίας επί των αρχών της στρατηγικής	21
4.9. Ένατο (9ο) στάδιο: Έγκριση της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ.....	22
4.10. Δέκατο (10ο) στάδιο: Κατάρτιση του Σχεδίου Δράσης	22
4.11. Ενδέκατο (11ο) στάδιο: Σύνοψη της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης	23
5. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ.....	24
5.1. Προσδιορισμός της περιοχής παρέμβασης	24
5.2. Διάγνωση της Υφιστάμενης Κατάστασης.....	24
5.3. Η Αναπτυξιακή Στρατηγική.....	28
5.4. Σχέδιο Δράσης για την εφαρμογή της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ	33
5.5. Η Λογική της Παρέμβασης στη Στρατηγική ΤΑΠΤοΚ.....	40
5.6. Διαδικασίες συμμετοχής (διαβούλευσης) των Τοπικών κοινοτήτων (φορέων)	41
5.7. Ανάλυση του Συστήματος Διακυβέρνησης	41

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΓΙΑ ΤΑΠΤοΚ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΠΙΝΑΚΕΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΑΠΤοΚ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΤΑΠΤοΚ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ, ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΑΠΤοΚ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (ΤΑΠΤΟΚ) ΣΤΗΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020

Οι κύριες προκλήσεις και οι στόχοι για την Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων διακρίνονται ως προς το χώρο εφαρμογής, έχοντας ως κοινό τόπο την προώθηση κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση της τοπικής ευθύνης, συμμετοχής και πρωτοβουλίας.

Ως βασικά πλεονεκτήματα από τη χρήση του εν λόγω εργαλείου θεωρούνται τα παρακάτω:

- α) Ο σχεδιασμός των στρατηγικών και η επιλογή των έργων γίνεται από τους **τοπικούς φορείς**. Σε σύγκριση με άλλες παραδοσιακές τοπικές προσεγγίσεις, οι άνθρωποι που προηγουμένως αποτελούσαν τους παθητικούς «δικαιούχους» μιας πολιτικής γίνονται πλέον ενεργοί εταίροι και μοχλοί της ανάπτυξης της. Η συμμετοχή των ανθρώπων στη «συμπαράγωγη» της αναπτυξιακής πολιτικής αποφέρει σειρά σημαντικών οφελών.
- β) Οι στρατηγικές ΤΑΠΤοΚ μπορούν να είναι περισσότερο **ευέλικτες** από άλλες προσεγγίσεις. Οι δραστηριότητες που υποστηρίζονται στο πλαίσιο της ΤΑΠΤοΚ δεν είναι υποχρεωτικό να ακολουθούν επακριβώς τα τυποποιημένα μέτρα που περιγράφονται στα προγράμματα, αρκεί να είναι συνεπείς προς τους στόχους τους. Δεν είναι απαραίτητη η αυστηρή οριοθέτηση μεταξύ των Ταμείων, στον βαθμό που υπάρχουν συστήματα τα οποία να εξασφαλίζουν ότι οι δικαιούχοι δεν διεκδικούν την επιστροφή της ίδιας δαπάνης από διαφορετικές πηγές της ΕΕ.
- γ) Το **διευρυμένο** πεδίο εφαρμογής της ΤΑΠΤοΚ, προκειμένου να καταστεί δυνατή η εστίαση των τοπικών στρατηγικών σε προκλήσεις όπως η κοινωνική ένταξη, η κλιματική αλλαγή, ο διαχωρισμός των Ρομά και άλλων μειονεκτουσών ομάδων, η ανεργία των νέων, οι διασυνδέσεις μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών κοκ.

Με βάση την υφιστάμενη κατάσταση, τις τάσεις χωρικής ανάπτυξης και σύμφωνα με τις επιλογές της ορισθείσας, ανά περίπτωση, στρατηγικής ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης, εξετάζεται κατά κύριο λόγο, η εφαρμογή ΤΑΠΤοΚ σε τρεις κατηγορίες χωρικών τύπων:

- Υπο-περιφερειακές, ή και διαπεριφερειακές κατεξοχήν αγροτικές/ αλιευτικές περιοχές με ειδικά χαρακτηριστικά και προκλήσεις,
- Αστικές περιοχές με ειδικά χαρακτηριστικά και προκλήσεις,
- Περιοχές όπου η σύνδεση αστικού κέντρου και περιμετρικού αγροτικού χώρου είναι ιδιαίτερα σημαντική ή προβληματική,

Κεντρικό σημείο στο πλαίσιο του αναπτυξιακού σχεδίου για την Ελλάδα του 2020 αποτελεί η ιδιαίτερη μέριμνα για τις περιοχές με μόνιμα γεωγραφικά και δημογραφικά μειονεκτήματα δηλαδή, των νησιών (μικρά και πολύ μικρά κατοικημένα νησιά , νησιά στο νοτιο-ανατολικό άκρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης), **των ορεινών, των δύσκολα προσβάσιμων και των αραιοκατοικημένων περιοχών.**

Επιδιώκεται επίσης, η χρήση ενός ή περισσότερων Ταμείων (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΑΑ, ΕΤΘΑ), ανά χωρική ενότητα εφαρμογής, με χρηματοδοτική βαρύτητα κάθε Ταμείου ανάλογη του περιεχομένου, της περιοχής παρέμβασης και των Θεματικών Στόχων/Προτεραιοτήτων σε κάθε ενιαίο σχέδιο ΤΑΠΤοΚ.

Η χρηματοδότηση γίνεται προς ενιαίες Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης που θα υποβάλουν ενιαίες Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ), ενώ η επιλογή, έγκριση και χρηματοδότηση των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης και των Ομάδων Τοπικής Δράσης θα γίνει στο πλαίσιο **ανταγωνιστικής** διαδικασίας, με κριτήρια που θα αφορούν ενδεικτικά στην καταλληλότητα της τοπικής στρατηγικής,

στη συμβολή στην επίτευξη των αποτελεσμάτων του Προγράμματος, και στη διαχειριστική επάρκεια του φορέα.

Οι ΟΤΔ, ως ο βασικός συντελεστής σχεδιασμού της στρατηγικής και υποβολής της σχετικής πρότασης και ακολούθως ως ο φορέας διαχείρισης και υλοποίησης του ενιαίου σχεδίου ΤΑΠΤοΚ, οφείλουν να καλύπτουν τις ανάγκες της περιοχής στην οποία θα υλοποιηθεί το σχέδιο, αποτελούμενες από θεσμοθετημένους φορείς της εν λόγω κοινωνίας. Στις Ομάδες Τοπικής Δράσης, σύμφωνα με τις προβλέψεις για τις εταιρικές σχέσεις (ούτε ο δημόσιος τομέας ούτε καμία ενιαία ομάδα συμφερόντων δεν πρέπει να αντιπροσωπεύει ποσοστό άνω του 49% των δικαιωμάτων ψήφου), θα συμμετέχουν η τοπική αυτοδιοίκηση (Δήμοι, Περιφέρειες, ανάλογα με την εμβέλεια και τους στόχους της στρατηγικής) συνεργαζόμενη με τους φορείς τόσο του ιδιωτικού τομέα, όσο και των λοιπών οργανώσεων, συνεταιρισμών και ομάδων της περιοχής.

Το βασικό **κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο**, που διέπει την Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων είναι:

- Ο **Γενικός Κανονισμός** περί καθορισμού κοινών διατάξεων για τα ΕΔΕΤ (1303/2013) και ειδικότερα:
 - Το άρθρο 15 (2) (α) (i) περί του περιεχομένου της Εταιρικής Σχέσης σε ό,τι αφορά στην ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη Χωρική Ανάπτυξη.
 - Τα άρθρα 32-35 για τη «φιλοσοφία» του σχεδιασμού και την εφαρμογή της ΤΑΠΤοΚ (CLLD)
 - Το άρθρο 123 (6) (7) περί του ορισμού Ενδιάμεσου Φορέα, σημαντική παράμετρος στην εφαρμογή των δράσεων της Χωρικής Ανάπτυξης.
 - Το παράρτημα I (6) σχετικά με τις ρυθμίσεις για να αντιμετωπιστούν καίριες εδαφικές προκλήσεις.
- **Οδηγοί Ευρωπαϊκής Επιτροπής**
 - Καθοδήγηση για τους τοπικούς φορείς σχετικά με την Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων (Αύγουστος 2014)
 - Εγχειρίδιο Τοπικών Ομάδων Στήριξης URBACT II (Ιούνιος 2013)

Όσον αφορά στο **Εθνικό θεσμικό πλαίσιο**, το οποίο συνδέεται άμεσα με τα «εργαλεία» της Χωρικής Ανάπτυξης, ισχύει ο νόμος Ν. 4314/2014 (άρθρο 13) και αναφέρεται στο Σύστημα Διαχείρισης, Ελέγχου και Εφαρμογής.

Παράλληλα, στο Εθνικό θεσμικό πλαίσιο, το οποίο συνδέεται με την Χωρική Ανάπτυξη, τουλάχιστον ως προς τον προσδιορισμό των περιοχών και τις βασικές κατηγορίες παρεμβάσεων που αφορούν σε υποδομές ή / και επιχειρηματική δραστηριότητα, είναι εκείνο περί Χωροταξικού Σχεδιασμού, αλλά και εκείνο που ενσωματώνει στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο, Κοινοτικές Οδηγίες για Βιοποικιλότητα και Τοπίο.

2. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟ ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ 2014-2020 / ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ / ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΑΠΤοΚ

Όπως αναφέρεται στο Κεφάλαιο 4 του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρειας Πελοποννήσου 2014 -2020, σε ότι αφορά στην «ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΔΑΦΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ», κύριο χαρακτηριστικό στοιχείο της χωροταξικής διάρθρωσης και χωρικής οργάνωσης της Περιφέρειας Πελοποννήσου, αποτελεί ο πολλαπλός αναπτυξιακός δυϊσμός της Περιφέρειας. Αυτός ο δυϊσμός εκφράζεται, αφ' ενός μέσω των διαφοροποιήσεων που υφίστανται μεταξύ των Περιφερειακών Ενοτήτων (πρώην Νομών), αφ' ετέρου μέσω των διαφοροποιήσεων της διάρθρωσης του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού μεταξύ των ορεινών / ημιορεινών εσωτερικών ζωνών και των αστικών και ημιαστικών κέντρων της.

Επίσης, στο συγκεκριμένο Κεφάλαιο του Προγράμματος αναφέρεται ότι, με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τους ρόλους των αστικών κέντρων της Περιφέρειας Πελοποννήσου, σε σχέση και με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εσωτερικών ζωνών κάθε Περιφερειακής Ενότητας θα αξιοποιηθούν με τον ορθολογικότερο τρόπο τα προβλεπόμενα στα σχέδια των νέων κανονισμών «εργαλεία» χωρικής ανάπτυξης «Προγράμματα Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων» (ΤΑΠΤοΚ).

Εστιάζοντας στις αναφορές του ΠΕΠ περί ΤΑΠΤοΚ, στο συγκεκριμένο Κεφάλαιο του ΠΕΠ αναφέρεται ότι, το εργαλείο της ΤΑΠΤοΚ επιλέγεται για να ενισχυθεί το τοπικό δυναμικό, ώστε να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικότερα οι προκλήσεις μέσα από εστιασμένες στρατηγικές που θα υποστηρίξουν τις δυνατότητες ενδογενούς ανάπτυξης, θα ενισχύσουν την καλλιέργεια ικανοτήτων σε τοπικό επίπεδο και θα προωθήσουν τη συμπλήρωση και διαφοροποίηση της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας.

Οι περιοχές που θα εφαρμοσθούν ΤΑΠΤοΚ θα προσδιορισθούν με κοινωνικοοικονομικά κριτήρια, λαμβάνοντας υπ' όψη τις τοπικές ανάγκες που έχουν αναδειχθεί στο πλαίσιο της ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης του Προγράμματος, καθώς επίσης και η στρατηγική, το είδος των παρεμβάσεων και οι περιοχές παρέμβασης των ΤΑΠΤοΚ/LEADER του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και του Προγράμματος Αλιείας και Θάλασσας.

Στο πλαίσιο των ΤΑΠΤοΚ θα χρηματοδοτηθούν Ενιαίες Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης που θα υποβάλουν Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ). Τόσο οι Στρατηγικές όσο & οι Ομάδες Δράσης θα επιλεγούν, εγκριθούν & χρηματοδοτηθούν μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας, με κριτήρια την καταλληλότητα της τοπικής στρατηγικής, την συμβολή στην επίτευξη των αποτελεσμάτων του Προγράμματος, την διαχειριστική ικανότητα & την τεχνική ετοιμότητα. Συμμετοχή στην ΟΤΔ θα έχει η τοπική αυτοδιοίκηση (Δήμοι ή Περιφέρεια ανάλογα με την εμβέλεια & τους στόχους της στρατηγικής) συνεργαζόμενη με τους φορείς τόσο του ιδιωτικού τομέα, όσο & των λοιπών οργανώσεων, συνεταιρισμών και ομάδων της περιοχής.

Σε κάθε περίπτωση πρέπει να τηρείται η Κανονιστική απαίτηση καμία δημόσια αρχή & ομάδα συμφερόντων να μην έχει συμμετοχή ανώτερη του 49% .

Οι Θεματικοί Στόχοι, οι οποίοι θα συμβάλλουν στα Προγράμματα ΤΑΠΤοΚ ενδεικτικά είναι οι εξής: Θ.Σ. 3, 4, 6, 7, 9 και 10.

Οι δράσεις και η ένταξή τους σε αντίστοιχους Θεματικούς Στόχους, θα προσδιορισθούν στο πλαίσιο σχεδιασμού και εξειδίκευσης των ΤΑΠΤοΚ, σύμφωνα με τις διαδικασίες που θα προσδιορισθούν από το κράτος μέλος, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Για τα Προγράμματα ΤΑΠΤοΚ δεν προσδιορίζονται συγκεκριμένοι συνολικοί πόροι στο ΠΕΠ, παρά μόνο εκείνοι που αφορούν σε δύο Επενδυτικές Προτεραιότητες, οι οποίες αναφέρονται αποκλειστικά σε ΤΑΠΤοΚ, ήτοι:

- Επενδυτική Προτεραιότητα 9δ «Πραγματοποίηση επενδύσεων στο πλαίσιο στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων», συγχρηματοδοτούμενη από το ΕΤΠΑ, με προϋπολογισμό Κοινοτικής Συνδρομής 2,00 εκατ. €, που αντιστοιχεί σε Δημόσια Δαπάνη 2,50 εκατ. €.
- Επενδυτική Προτεραιότητα 9νι «Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων» συγχρηματοδοτούμενη από το ΕΚΤ, με προϋπολογισμό Κοινοτικής Συνδρομής 5,00 εκατ. €, που αντιστοιχεί σε 6,25 εκατ. € Δημόσια Δαπάνη.

Ωστόσο, η Περιφέρεια Πελοποννήσου και η ΕΥΔ του ΕΠ Περιφέρειας Πελοποννήσου, για την ενίσχυση του ολοκληρωμένου χαρακτήρα της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ, προέβλεψαν πρόσθετους πόρους του ΠΕΠ, διαθέτοντας για την εν λόγω Στρατηγική συνολικό προϋπολογισμό 19 εκατ. € Δημόσια Δαπάνη που κατανέμεται σε 8 Επενδυτικές Προτεραιότητες, όπως φαίνεται στον Πίνακα Α του Παραρτήματος Ι του παρόντος Οδηγού.

Για την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη λειτουργία του «εργαλείου»/μέσου της ΤΑΠΤοΚ, παρ' ότι δεν αναφέρεται στο ΠΕΠ, κατά τη διαδικασία εξειδίκευσης της Στρατηγικής Χωρικής Ανάπτυξης προβλέφθηκε από την Περιφέρεια Πελοποννήσου και από την ΕΥΔ του ΕΠ Πελοποννήσου η αξιοποίηση πόρων του ΠΕΠ για το πρόγραμμα ΤΑΠΤοΚ, ως αποθεματικό επίδοσης, όπως περιγράφεται στα περιεχόμενα/προδιαγραφές κατάρτισης του Σχεδίου Δράσης (υποκεφάλαιο 5.4.5).

3. ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ/ΕΝΩΣΙΑΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΑΠΤΟΚ

Σύμφωνα με το άρθρο 33 του Κ(ΕΕ) 1303/2013, περί Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤοΚ), η Στρατηγική που υποβάλλεται από την κάθε ΟΤΔ πρέπει τουλάχιστον να περιλαμβάνει τα παρακάτω:

- α) τον ορισμό της περιοχής και του πληθυσμού που καλύπτονται από τη στρατηγική·
- β) την ανάλυση των αναπτυξιακών αναγκών και του δυναμικού της περιοχής, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης των πλεονεκτημάτων, των αδυναμιών, των ευκαιριών και των απειλών·
- γ) την περιγραφή της στρατηγικής και των στόχων της,
- δ) την περιγραφή των ολοκληρωμένων και καινοτόμων χαρακτηριστικών της
- ε) την ιεράρχηση των στόχων της, συμπεριλαμβανομένων μετρήσιμων ποσοτικών στόχων για τις εκροές ή τα αποτελέσματα.
- στ) την συνέπεια της στρατηγικής με τα σχετικά προγράμματα όλων των οικείων εμπλεκόμενων ΕΔΕΤ·
- ζ) την περιγραφή της διαδικασίας συμμετοχής των κοινοτήτων στην ανάπτυξη της στρατηγικής·
- η) το σχέδιο δράσης που εξειδικεύει τον τρόπο με τον οποίο οι στόχοι μετατρέπονται σε δράσεις·
- θ) την περιγραφή των ρυθμίσεων διαχείρισης και παρακολούθησης της στρατηγικής που αποδεικνύει την ικανότητα της ομάδας τοπικής δράσης να υλοποιήσει τη στρατηγική καθώς και την περιγραφή των ειδικών ρυθμίσεων για την αξιολόγηση·
- ι) το σχέδιο χρηματοδότησης της στρατηγικής, που περιλαμβάνει την προγραμματισμένη χορήγηση του καθενός από τα οικεία ΕΔΕΤ.

Αμέσως πιο κάτω, για την αποσαφήνιση και εξειδίκευση των Βασικών Αρχών σχεδιασμού της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης, επιχειρείται μια συνοπτική παρουσίαση των παραπάνω χαρακτηριστικών της Στρατηγικής, λαμβάνοντας υπ' όψη τις Κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Έγγραφο Καθοδήγησης/Οδηγός¹), καθώς επίσης και τις απαραίτητες διαφοροποιήσεις/προσαρμογές των κατευθύνσεων αυτών για την Περιφέρεια Πελοποννήσου.

3.1. Περιοχή και πληθυσμός που καλύπτονται από τη Στρατηγική

Ο ορισμός της περιοχής και του πληθυσμού πρέπει να είναι συνεπής με τη στρατηγική που σκοπεύει να εφαρμόσει η κοινότητα και να δικαιολογείται από αυτή. Ο πληθυσμός των περιοχών-στόχων δεν πρέπει να είναι μικρότερος από 10.000 κατοίκους, προκειμένου να υπάρχει η απαιτούμενη κρίσιμη μάζα για την υλοποίηση της στρατηγικής. Δεν θα πρέπει επίσης να υπερβαίνει τους 150.000 κατοίκους, ώστε να υπάρχει το αίσθημα της ταυτότητας και να μπορεί ο τοπικός πληθυσμός να συμμετέχει άμεσα στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Ένα άλλο στοιχείο που διαφοροποιεί την ΤΑΠΤοΚ από τις παραδοσιακές προσεγγίσεις που κατευθύνονται από την κορυφή προς τη βάση, είναι η ευελιξία στον καθορισμό των ορίων με την έννοια ότι δεν είναι απαραίτητο οι στοχευόμενες περιοχές παρέμβασης να τηρούν τα προκαθορισμένα διοικητικά όρια.

¹ Όπως αναφέρεται στο Έγγραφο Καθοδήγησης/Οδηγό, σκοπός του δεν είναι να λειτουργήσει ως απαρέγκλιτος κανόνας, αλλά ως εργαλείο προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι επενδύσεις ανταποκρίνονται στους στόχους που έχει θέσει η κοινότητα στη Στρατηγική και ότι οι στόχοι αυτοί μπορούν να επιτευχθούν ρεαλιστικά με τους διαθέσιμους πόρους.

Στόχος της Επιτροπής είναι να αποφασίζουν οι τοπικές συμπράξεις (ΟΤΔ) τα ακριβή όρια των περιοχών τους, ακολουθώντας μια προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή (bottom-up), βασιζόμενες στους στόχους που προσπαθούν να επιτύχουν, χωρίς να είναι απαραίτητο οι στοχευόμενες περιοχές παρέμβασης να τηρούν τα προκαθορισμένα διοικητικά όρια. Ωστόσο, οι περιφερειακές αρχές θα πρέπει να υποδεικνύουν τις κατηγορίες περιοχών που θα είναι ή δεν θα είναι επιλέξιμες, και να παρέχουν σαφή κριτήρια για την επιλογή τους. Εντός αυτών των γενικών πλαισίων, οι τοπικοί φορείς θα πρέπει να αποφασίζουν ποια είναι τα καταλληλότερα όρια για την επίτευξη των στόχων τους. Ο καθορισμός των ορίων αυτών μπορεί να δικαιολογείται με βάση τα εξής:

- τη φυσική ή γεωγραφική συνοχή της περιοχής (ορεινές περιοχές, εκβολές ποταμών, ποταμοί, δομημένες αστικές περιοχές)
- την πολιτιστική ταυτότητα της περιοχής και τα κοινά κοινωνικά ζητήματα
- τις συγκεντρώσεις οικονομικών δραστηριοτήτων (είδη γεωργίας, αλιείας, συγκεκριμένοι κλάδοι με ανοδική ή φθίνουσα πορεία κ.λπ..).

3.2. Ανάλυση των αναπτυξιακών αναγκών και του δυναμικού της περιοχής

Ο κανονισμός ορίζει ότι η ανάλυση αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει «*ανάλυση των πλεονεκτημάτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών*». Εδώ και αρκετό καιρό, οι αναλύσεις SWOT έχουν γίνει πάγια πρακτική σε εθνικά, περιφερειακά και τοπικά προγράμματα που λαμβάνουν στήριξη από την Επιτροπή. Ωστόσο, στην πραγματικότητα, πολλές αναλύσεις είναι υπερβολικά γενικές και σε πολλές περιπτώσεις θα μπορούσαν να εφαρμοστούν σε σχεδόν κάθε παρόμοια περιοχή. Επιπλέον, μολονότι οι αναπτυξιακές ανάγκες και το αναπτυξιακό δυναμικό πρέπει να βασίζονται στην ανάλυση SWOT, εν γένει απαιτείται και ένα δεύτερο στάδιο ανάλυσης.

Ορισμένες στρατηγικές παρουσιάζουν απλώς έναν μη ιεραρχημένο κατάλογο αναγκών χωρίς να παρέχουν αιτιολόγηση της σύνδεσής τους με την ανάλυση SWOT. Η Επιτροπή επιθυμεί να βελτιώσει την κατάσταση αυτή και να διασφαλίσει ότι η «ανάλυση των αναπτυξιακών αναγκών και του δυναμικού» θα αποτελεί πολύτιμο εργαλείο για την οικοδόμηση μιας ισχυρής λογικής παρέμβασης και για την εξασφάλιση σαφέστερου προσανατολισμού προς την επίτευξη αποτελεσμάτων.

Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, οι τοπικές συμπράξεις (ΟΤΔ) πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους

τα εξής:

- Τα ζητήματα που τίγονται στην ανάλυση SWOT θα πρέπει να τεκμηριώνονται σαφώς από τα στοιχεία που συγκεντρώνονται κατά τη διάγνωση της περιοχής.
- Θα πρέπει να επικεντρώνονται στις ιδιαιτερότητες της περιοχής και στους λόγους της διαφοροποίησής της, και όχι να απαριθμούν απλώς πολλά από τα κοινά χαρακτηριστικά μεγάλων κλάδων, όπως της γεωργίας ή της αλιείας, ή ομάδων- στόχων, όπως οι νέοι και οι γυναίκες.
- Εξίσου μεγάλη, αν όχι μεγαλύτερη, προσοχή πρέπει να δίνεται στη χαρτογράφηση των ευκαιριών και των «πλεονεκτημάτων», όπως και στην περιγραφή των αδυναμιών και των απειλών.

- Είναι άσκοπη η παροχή μη διαφοροποιημένων καταλόγων επιθυμιών για κάθε ανάγκη. Ακόμη και στο στάδιο αυτό, είναι σημαντικό να διενεργείται ιεράρχηση των αναγκών και των δυνατοτήτων.
- Η ιεράρχηση πρέπει να βασίζεται σε στοιχεία και θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις αιτιολογημένες απόψεις των τοπικών ενδιαφερόμενων μερών.
- Η ΟΤΔ πρέπει να διαχωρίζει τους στόχους που επιθυμεί να επιτύχει από τους στόχους που μπορεί να επιτύχει με τους πόρους που έχει στη διάθεσή της.

3.3. Ολοκληρωμένος χαρακτήρας της Στρατηγικής

Ο Κ(ΕΕ) 1303/2013 ορίζει ότι η ΤΑΠΤοΚ «εκτελείται μέσω ολοκληρωμένων και πολυτομεακών στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης βάσει περιοχών». Ωστόσο, το νόημα των χαρακτηρισμών «ολοκληρωμένος» και «πολυτομεακός» έχει μετεξελιχθεί και πρέπει να προσαρμοστεί στο είδος του υπό εξέταση προβλήματος και της σχετικής περιοχής.

Η ολοκλήρωση σε μία Στρατηγική ΤΑΠΤοΚ μπορεί να σημαίνει:

- αρχική επικέντρωση σε ένα ή περισσότερα ζητήματα, θέματα, προβλήματα ή ομάδες-στόχους που κινητοποιούν την κοινότητα, τα οποία όμως έπειτα τοποθετούνται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, και ταυτόχρονα οικοδομούνται εξωτερικοί δεσμοί με άλλους τομείς και παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν την κατάσταση·
- ανάπτυξη κάθετων δεσμών εντός τομέων και αλυσίδων εφοδιασμού, καθώς και οριζόντιων δεσμών μεταξύ τομέων·
- σύνδεση υποβαθμισμένων περιοχών με περιοχές όπου υπάρχουν ευκαιρίες (π.χ. αγροτικές περιοχές με εμπορικές πόλεις)·
- ανάπτυξη δεσμών μεταξύ τοπικών, περιφερειακών και εθνικών επιπέδων διακυβέρνησης. Αυτό είναι ιδιαίτερος σημαντικό σε περιπτώσεις «καίριων» τομέων και ιδρυμάτων, όπως σχολεία, νοσοκομεία και πανεπιστήμια·
- εξασφάλιση της αλληλουχίας και της σύγκλισης μεταξύ των διαφορετικών επενδυτικών προτεραιοτήτων τοπικής στήριξης για την επίτευξη των ίδιων στρατηγικών στόχων.

3.4. Καινοτόμα χαρακτηριστικά της Στρατηγικής

Στο πλαίσιο της ΤΑΠΤοΚ, η καινοτομία δεν πρέπει απαραίτητως να συνεπάγεται υψηλού επιπέδου έρευνα και ανάπτυξη ή νέες τεχνολογίες (χωρίς, ασφαλώς, να τις αποκλείει). Η αιτιολόγηση του καινοτόμου χαρακτήρα της στρατηγικής είναι στην πραγματικότητα στενά συνδεδεμένη με το ερώτημα «τι θέλει να αλλάξει η κοινότητα»; Οι στρατηγικές ΤΑΠΤοΚ είναι εξ ορισμού τοπικής και σχετικά μικρής κλίμακας, χωρίς να έχουν τη δύναμη να μεταμορφώσουν βραχυπρόθεσμα τις συνθήκες διαβίωσης όλων.

Επομένως, οι Στρατηγικές πρέπει να επικεντρώνονται στις δράσεις που έχουν πολλαπλασιαστικά ή σωρευτικά αποτελέσματα στην τοπική ανάπτυξη. Αντί της χρησιμοποίησης του συνόλου των περιορισμένων πόρων που διατίθενται για την κάλυψη των βασικών αναγκών, προτείνεται να ακολουθηθεί μια νέα προσέγγιση τόσο όσον αφορά τα προβλήματα, όσο και τις ευκαιρίες, καθώς και να διερευνηθούν νέοι τρόποι αντιμετώπισης που μπορούν να οδηγήσουν σε πιο μακροπρόθεσμες και βιώσιμες λύσεις.

Στο πλαίσιο αυτό, αφήνεται εσκεμμένα ανοικτός ο ορισμός της καινοτομίας στην ΤΑΠΤοΚ, και δεν γίνεται προσπάθεια ορισμού της «εκ προοιμίου», παράμετρος που θα περιόριζε, εξ ορισμού, το πεδίο της τοπικής δημιουργικότητας.

Ασφαλώς, δεν είναι απαραίτητο να είναι όλα τα χαρακτηριστικά μιας στρατηγικής καινοτόμα, δεδομένου ότι οι συμπράξεις θα πρέπει συχνά να εξασφαλίσουν την εμπιστοσύνη, αποδεικνύοντας ότι μπορούν επίσης να καλύψουν ορισμένες βραχυπρόθεσμες βασικές ανάγκες.

3.5. Ιεράρχηση στόχων και ποσοτικοποίηση αυτών για τις εκροές ή τα αποτελέσματα

Κατά το παρελθόν, πολλές στρατηγικές βασίστηκαν κατά κόρον σε γενικούς στόχους όπως η «βελτίωση της ποιότητας ζωής» ή η «επίτευξη «βιώσιμης ανάπτυξης». Οι συνέπειες που απορρέουν από τον ορισμό υπερβολικά γενικών στόχων μπορεί να στερήσουν από τη στρατηγική σχεδόν κάθε νόημα, να την καταστήσουν έρμαιο της επιρροής των τοπικών ομάδων συμφερόντων και να εμποδίσουν την παρακολούθησή της.

Προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα των στρατηγικών, προτείνεται, αυτές, να βασίζονται σε μια σαφή «λογική παρέμβασης», με τη σύμφωνη γνώμη της τοπικής κοινότητας και βάσει ερωτημάτων όπως: «τι θέλουμε να αλλάξουμε;», «τι θέλουμε να έχουμε επιτύχει έως το έτος Χ;», «τι θεωρούμε επιτυχία;», «ποια στοιχεία θα είναι ενδεικτικά της επιτυχίας μας;». Η βάση τεκμηρίωσης θα πρέπει να λάβει τη μορφή σαφώς μετρήσιμων στόχων για τις «εκροές», όπως ο αριθμός των ατόμων που συμμετέχουν σε προγράμματα κατάρτισης, καθώς και για τα «αποτελέσματα», όπως ο αριθμός των ατόμων που βρήκαν απασχόληση χάρη στην κατάρτιση.

Σε ότι αφορά τα αποτελέσματα, «οι στόχοι μπορεί να εκφράζονται με ποσοτικούς ή ποιοτικούς όρους» και η Επιτροπή συνιστά να εκφράζονται ως στόχοι «SMART», δηλαδή:

- α) Συγκεκριμένοι – δηλώνουν σαφώς τα ζητήματα που θα αντιμετωπίσει η στρατηγική και τα σχετικά μέσα για την αντιμετώπισή τους·
- β) Μετρήσιμοι – περιλαμβάνουν μια βάση μέτρησης και έναν μετρήσιμο στόχο, είτε εκφράζεται με ποσοτικούς είτε με ποιοτικούς όρους·
- γ) Εφικτοί – επιτεύξιμοι από τεχνική άποψη εντός του πεδίου εφαρμογής της προτεινόμενης στρατηγικής·
- δ) Ρεαλιστικοί – δεδομένων των παρεχόμενων πόρων, του επιτρεπόμενου χρόνου, του μεγέθους των ομάδων-στόχων κ.λπ.
- ε) Χρονικά προσδιορισμένοι – περιλαμβάνουν ένα χρονοδιάγραμμα και ημερομηνία κατά την οποία θα πρέπει να έχει επιτευχθεί ο στόχος.

Ο κανονισμός αναφέρεται επίσης στην «ιεράρχηση στόχων», καθιστώντας σαφές ότι δεν μπορούν να επιτευχθούν τα πάντα βραχυπρόθεσμα και ότι η κοινότητα πρέπει να αποφασίζει από κοινού τους πιο σημαντικούς στόχους και να επιλέγει τις δράσεις που θα συνεισφέρουν με τον βέλτιστο τρόπο στην επίτευξη αυτών.

3.6. Συνέπεια/Συνάφεια της Στρατηγικής με το ΠΕΠ

Οι στρατηγικές ΤΑΠΤοΚ δεν πρέπει να θεωρούνται αποκομμένες από το ΠΕΠ. Πρόκειται για ευέλικτα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών διαφορετικών περιοχών – με τρόπους που αποφέρουν συγκεκριμένα αποτελέσματα και οφέλη στο οικείο Πρόγραμμα.

Παρ' ότι στόχος της ΤΑΠΤοΚ είναι να παρασχεθεί στις τοπικές κοινότητες σημαντική ευελιξία όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής της στρατηγικής τους, καθώς και η δυνατότητα επιλογής των δράσεων που θα χρηματοδοτηθούν, υπό την προϋπόθεση ότι τηρείται η συνεκτικότητα με τα σχετικά Επιχειρησιακά Προγράμματα που χρηματοδοτούν την ΤΑΠΤοΚ και υπάρχει πλήρης συμμόρφωση με το κανονιστικό πλαίσιο, καθώς και ότι μετριάζεται δεόντως ο κίνδυνος διπλής χρηματοδότησης.

Οι στρατηγικές ΤΑΠΤοΚ θα πρέπει να περιγράφουν τον τρόπο με τον οποίο διασφαλίζεται ότι η συμμετοχική τοπική προσέγγισή τους είναι συνεπής με τις προτεραιότητες του ΠΕΠ που τις χρηματοδοτεί, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο συνεισφέρουν σε αυτές.

Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι η ευελιξία όσον αφορά στο πεδίο της παρέμβασης και την επιλεξιμότητα των δαπανών αντικατοπτρίζεται στη διατύπωση των προγραμμάτων και των σχετικών εθνικών και περιφερειακών κανονισμών, ώστε να καθίσταται δυνατός ο σχεδιασμός των τοπικών στρατηγικών με γνώμονα τις τοπικές ανάγκες και δυνατότητες και με την εφαρμογή καινοτόμων προσεγγίσεων.

3.7. Διαδικασία συμμετοχής της τοπικής κοινωνίας στην ανάπτυξη της Στρατηγικής

Τα τοπικά ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει να συμμετέχουν από την πρώτη ημέρα του σχεδιασμού της στρατηγικής έως το τέλος της διαδικασίας εφαρμογής. Η στρατηγική και τα έργα που απορρέουν από αυτή, πρέπει να εκπορεύονται από την κοινότητα. Ως εκ τούτου, η συμμετοχή δεν θα πρέπει να αποτελεί απλώς συμπληρωματική διαδικασία, η οποία να διεξάγεται κατά την έναρξη της στρατηγικής για να δικαιολογήσει τη χρηματοδότηση. Σύμβουλοι, πανεπιστήμια και άλλοι εξωτερικοί εμπειρογνώμονες μπορούν όλοι να συνεισφέρουν ώστε να διαμορφωθεί μια ευρύτερη εικόνα και να βοηθήσουν στην ανάλυση των δεδομένων και την κατάρτιση της στρατηγικής, αλλά θα πρέπει να υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν τη διεξαγωγή πραγματικού διαλόγου με τον τοπικό πληθυσμό και μεταξύ των πολιτών για καθένα από τα βασικά στάδια του σχεδιασμού της στρατηγικής:

- α) για τον προσδιορισμό των πλεονεκτημάτων, των αδυναμιών, των ευκαιριών και των απειλών·
- β) για την αναγωγή αυτών σε βασικές αναπτυξιακές ανάγκες και δυνατότητες·
- γ) για την επιλογή των κύριων στόχων, των ειδικών στόχων, των επιθυμητών αποτελεσμάτων και την προτεραιότητα που δίνεται αντιστοίχως·
- δ) για την επιλογή των τύπων των δράσεων που μπορούν να οδηγήσουν στην επίτευξη των αποτελεσμάτων αυτών· και
- ε) για την κατανομή του προϋπολογισμού

Η Στρατηγική θα πρέπει να περιέχει στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι αποτελεί προϊόν τέτοιας διαδικασίας.

3.8. Σχέδιο δράσης: Εξειδίκευση του τρόπου με τον οποίο οι στόχοι μετατρέπονται σε δράσεις/έργα

Ένας από τους καλύτερους τρόπους για να εξακριβωθεί κατά πόσον η Στρατηγική έχει ρεαλιστικούς στόχους είναι η ανάλυση των δράσεων που απαιτούνται για την επίτευξή τους.

Στο σχέδιο δράσης πρέπει να εξετάζονται τουλάχιστον τα εξής τέσσερα σημεία:

- α) Ποια είναι τα είδη δράσης

β) Ποιος θα είναι υπεύθυνος για την υλοποίησή τους

γ) Πότε πρέπει να πραγματοποιηθούν (π.χ. αν απαιτείται παροχή κατάρτισης πριν από την εκκίνηση)

δ) Πόσο θα κοστίσουν κατά προσέγγιση

Το σχέδιο χρηματοδότησης πρέπει να παρέχει ενδεικτικές εκτιμήσεις των ποσών που θα διατεθούν στους διάφορους τύπους δράσης. Όταν μια στρατηγική υποστηρίζεται από διάφορα ταμεία, το σχέδιο χρηματοδότησης πρέπει να υποδεικνύει τα τμήματα εκείνα της στρατηγικής που θα καλύπτονται από κάθε ταμείο και από δημόσια εθνική συγχρηματοδότηση για κάθε έτος του προγράμματος. Επίσης, θα πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ των δαπανών για την εφαρμογή της στρατηγικής αυτής καθαυτής, του κόστους συνεργασίας και λειτουργίας και του κόστους συντονισμού.

3.9. Περιγραφή των ρυθμίσεων διαχείρισης και παρακολούθησης της Στρατηγικής

Οι τοπικές συμπράξεις (ΟΤΔ) πρέπει να αποδεικνύουν ότι διαθέτουν σαφείς διαδικασίες, καθώς και προσωπικό που έχει τη δέουσα πείρα και εξειδίκευση, ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική διαχείριση της Στρατηγικής. Αυτό αφορά προφανώς ζητήματα διοίκησης και χρηματοδότησης.

Οι συμπράξεις πρέπει επίσης να αποδεικνύουν ότι ακολουθούν διαφανείς διαδικασίες λήψης αποφάσεων και επιλογής έργων, οι οποίες υπόκεινται σε λογοδοσία, πχ η ψηφοφορία για όλες τις αποφάσεις πρέπει να καταγράφεται και θα πρέπει να προβλέπονται διαδικασίες για την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων.

Ωστόσο, μια νέα πτυχή του κανονισμού είναι η απαίτηση περιγραφής των ρυθμίσεων παρακολούθησης και των ειδικών ρυθμίσεων για την αξιολόγηση. Τόσο οι ρυθμίσεις παρακολούθησης, όσο και οι ρυθμίσεις αξιολόγησης είναι απαραίτητες για την κάλυψη των αναγκών της Διαχειριστικής Αρχής του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Με την ενσωμάτωση στη Στρατηγική διαδικασιών τακτικής παρακολούθησης και περιοδικής αξιολόγησης, η σύμπραξη αποκτά ένα εργαλείο για την ενημέρωσή της σχετικά με το τι λειτουργεί και τι όχι, καθώς και για την προσαρμογή της Στρατηγικής στις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Ο συνδυασμός των σαφών και μετρήσιμων στόχων για τις εκροές και τα αποτελέσματα και των ειδικών ρυθμίσεων για την αξιολόγηση, παρέχει στις ΟΤΔ τη δυνατότητα ανάπτυξης πολύ πιο συγκεκριμένων και ρεαλιστικών Στρατηγικών, οι οποίες είναι επίσης πιο ισχυρές και πιο ευέλικτες.

Με βάση τα προαναφερόμενα στον Κ(ΕΕ) 1303/2013 και στο Έγγραφο Καθοδήγησης / Οδηγό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις Στρατηγικές ΤΑΠΤοΚ (CLLD) καταρτίστηκε ο παρών «Οδηγός εκπόνησης και εφαρμογής της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης για τις ΤΑΠΤοΚ στο πλαίσιο του ΠΕΠ “Πελοπόννησος” 2014-2020».

4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΑΠΤοΚ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΠΕΠ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2014-2020

Ο σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι διττός, εξυπηρετώντας δυο ανάγκες:

Πρώτον, την επίτευξη υψηλής ποιότητας αποτελεσμάτων της αναπτυξιακής Στρατηγικής της περιοχής εφαρμογής ΤΑΠΤοΚ.

Δεύτερον, τον προσδιορισμό των κριτηρίων αξιολόγησης της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης της ΤΑΠΤοΚ.

Οι δυο αυτές παράμετροι προσδιορισμού της Αναπτυξιακής Στρατηγικής της περιοχής ΤΑΠΤοΚ, αποτελούν και τον κορμό του σχεδίου πρόσκλησης της ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Πελοποννήσου προς τους Φορείς Στρατηγικής, δηλαδή τις ΟΤΔ, για ΤΑΠΤοΚ, προκειμένου αυτές να υποβάλλουν στην ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Πελοποννήσου την αναπτυξιακή Στρατηγική της κάθε περιοχής ΤΑΠΤοΚ με το αντίστοιχο Σχέδιο Δράσης.

Η εκπόνηση της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ και του αντίστοιχου Σχεδίου Δράσης για την εφαρμογή της Στρατηγικής ακολουθεί συγκεκριμένα στάδια/βήματα χαρακτηριζόμενα από αυστηρή χρονική και αντικειμενική αλληλουχία. Την ευθύνη εκπόνησης της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης ΤΑΠΤοΚ έχει η εκάστοτε ΟΤΔ, οριστικοποιώντας την αντίστοιχη περιοχή παρέμβασης εφ' όσον προσεγγίζει κάποια από τις ενδεικτικά προτεινόμενες από την ΕΥΔ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου.

4.1. Πρώτο (1ο) στάδιο: Διεργασίες κινητοποίησης των τοπικών φορέων²

Από τη δημοσιοποίηση της εξειδίκευσης της Στρατηγικής Περιφέρειας Πελοποννήσου για τη Χωρική Ανάπτυξη στο πλαίσιο του ΕΠ «Πελοπόννησος» 2014-2020, στην οποία προσδιορίστηκαν οι βασικές κατευθύνσεις και επιλογές όσον αφορά στα «εργαλεία» Χωρικής Ανάπτυξης, καθώς επίσης και στους ενδεικτικά προτεινόμενους τύπους περιοχών, ξεκινούν οι διεργασίες ωρίμανσης της συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων τοπικών φορέων μιας περιοχής.

Οι ενδιαφερόμενοι τοπικοί φορείς προτού σπεύσουν να δημιουργήσουν επίσημες δομές σύμπραξης, είναι χρήσιμο να οικοδομηθεί εμπιστοσύνη και να αποκτήσουν πείρα στη μεταξύ τους συνεργασία μέσω μιας άτυπης ομάδας εργασίας, η οποία τελεί καθήκοντα ενός συντονιστικού οργάνου. Η άτυπη αυτή ομάδα εργασίας επιφορτίζεται με τις πρώτες ενέργειες διαβούλευσης και επικοινωνίας της πρωτοβουλίας, ώστε να δημοσιοποιηθεί/διαχυθεί η πληροφόρηση, κατά το δυνατό, σε μεγαλύτερο βαθμό. Στις πρώτες αυτές συναντήσεις κινητοποίησης των τοπικών φορέων και της κοινωνίας των πολιτών, καταγράφονται οι πρώτες ιδέες, σκέψεις τόσο για την περιοχή παρέμβασης, όσο και για το πιθανό σχήμα/νομική μορφή του φορέα.

Οι ενέργειες αυτές προϋποθέτουν αρκετό χρόνο και συνεχιζόμενες διαβουλεύσεις μεταξύ των συμμετεχόντων μέχρις ότου να καταλήξουν σε κοινές αποφάσεις επί των οποίων θα δημιουργηθεί η βάση στην οποία θα οικοδομηθεί η νέα νομική μορφή (ΟΤΔ) που θα είναι υπεύθυνη για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ στην επιλεγθείσα περιοχή.

Στην άτυπη αυτή ομάδα, είναι σκόπιμο, να συμμετέχουν αντιπροσωπευτικά μέλη τόσο από τον ιδιωτικό τομέα, όσο και από τον δημόσιο, ούτως ώστε εξασφαλίζεται, εφ' ενός η θεσμική υπόσταση του σχήματος, αφ' ετέρου η μεγαλύτερη διάχυση της πληροφόρησης και η κινητοποίηση των ενδιαφερόμενων σε όλα τα επίπεδα της τοπικής κοινωνίας.

² Το εν λόγω στάδιο αναφέρεται σε νέες συμπράξεις (ΟΤΔ)

Στόχος των διαβουλεύσεων αυτών είναι να προκύψει η απαραίτητη και αναγκαία συναίνεση επί των βασικών αρχών του εγχειρήματος, της σύνθεσης της Ομάδας Τοπικής Δράσης, καθώς επίσης και επί της σύστασης/επιλογής του φορέα (νομική μορφή) για την θεσμική εκπροσώπηση της τοπικών φορέων.

4.2. Δεύτερο (2ο) στάδιο: Προπαρασκευαστικές ενέργειες

Το δεύτερο στάδιο της διαδικασίας εκπόνησης της αναπτυξιακής Στρατηγικής εμπεριέχει τρεις σημαντικές/ κρίσιμες ενέργειες για την αποτελεσματική εφαρμογή της ΤΑΠΤοΚ, οι οποίες παρουσιάζονται αμέσως πιο κάτω, με σχετική ανάλυση.

α) Σύσταση Φορέα (ΟΤΔ)

Παρ' ότι θα ήταν δυνατόν στη σχετική πρόσκληση της ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Πελοποννήσου να ανταποκριθούν οι ενδιαφερόμενες Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) με υποβολή πρότασης/αίτησης χρηματοδότησης συγκεκριμένου Προγράμματος ΤΑΠΤοΚ, έστω και αν δεν έχουν λάβει και τυπικά Νομική Μορφή αλλά τελούνται υπό σύσταση/ίδρυση φορέων συγκεκριμένης Νομικής Μορφής, εν τούτοις, λόγω της πρόθεσης της ΕΥΔ και της Περιφέρειας Πελοποννήσου να γίνει πλήρης εκχώρηση αρμοδιοτήτων διαχείρισης στην ΟΤΔ, εφ' όσον εγκριθεί η Στρατηγική και το Σχέδιο Δράσης ΤΑΠΤοΚ της προτεινόμενης περιοχής και για την εξοικονόμηση χρόνου μέχρι την έναρξη εφαρμογής της ΤΑΠΤοΚ, είναι σκόπιμο, την υποβολή της κάθε πρότασης να την υποβάλλει η αντίστοιχη ΟΤΔ ως φορέας συγκεκριμένης Νομικής Μορφής με δημοσιευμένο σε ΦΕΚ καταστατικό ίδρυσης.

Ως προς τη Νομική Μορφή δεν τίθεται ζήτημα επιλεξιμότητας, υπό την προϋπόθεση ότι σύμφωνα με το θεσμικό της Χώρας περί Εταιρειών ή άλλων σχημάτων της Αυτοδιοίκησης (Περιφερειακής ή/και Τοπικής) προβλέπονται τα αντίστοιχα και ανάλογα Όργανα Διοίκησης, προβλεπόμενα στο ιδρυτικό καταστατικό εξασφαλίζουν, με την δέουσα τεκμηρίωση κατ' ελάχιστον τα εξής:

- Αναλογική αντιπροσωπευτικότητα των μεριδίων του καταβληθέντος ιδρυτικού ή/και μετέπειτα, εν δυνάμει αυξανόμενου, χρηματικού κεφαλαίου.
- Σαφώς προσδιορισμένες αρμοδιότητες και υπευθυνότητες στη διοίκηση και στη λειτουργία του Νομικού Προσώπου.
- Σαφώς προσδιορισμένος ο τρόπος λειτουργίας και άσκησης των αρμοδιοτήτων και καθηκόντων τους.
- Διασφάλιση της αποφυγής σύγκρουσης συμφερόντων των οργάνων διοίκησης και λειτουργίας του Νομικού Προσώπου, καθώς και των προσώπων που τα συγκροτούν, με τους σκοπούς και το αντικείμενο λειτουργίας του Νομικού Προσώπου ως προς τον σχεδιασμό, προγραμματισμό και διαχείριση του προγράμματος ΤΑΠΤοΚ στο πλαίσιο του ΠΕΠ «Πελοπόννησος» 2014-2020.
- Καταστατική διασφάλιση της λειτουργίας του Νομικού Προσώπου (διάρκεια), για τουλάχιστον δέκα (10) χρόνια από τη λήξη της εφαρμογής του ΠΕΠ «Πελοπόννησος» 2014-2020, ήτοι μέχρι και το έτος 2033.

Ως προς την οργάνωση των λειτουργικών του διαδικασιών, θα πρέπει, κατ' ελάχιστον να εξασφαλίζει τα εξής:

- Σαφείς και πλήρεις εκτελεστικές (Διευθυντικές) αρμοδιότητες σε στέλεχος με κατάλληλες/επαρκείς γνώσεις, εμπειρία και ικανότητες.
- Πλήρες οργανόγραμμα, εγκεκριμένο από τα αρμόδια διοικητικά όργανα, με την ανάλογη στελέχωση κάθε οργανωτικής μονάδας, το οποίο θα καλύπτει κατ' ελάχιστον τις παρακάτω λειτουργίες του Νομικού Προσώπου:
 - Στρατηγικός Σχεδιασμός και προγραμματισμός αναπτυξιακών παρεμβάσεων
 - Διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, δημοσίων και ιδιωτικών έργων, με επιμέρους αρμοδιότητες:
 - ✓ Προσκλήσεις προς δυνητικούς δικαιούχους
 - ✓ Αξιολόγηση και επιλογή πράξεων
 - ✓ Πιστοποίηση εκτέλεσης εργασιών φυσικού και οικονομικού αντικείμενου, με δυνατότητα υποστήριξης από τρίτους
 - Οικονομικές υπηρεσίες
 - Λογιστικές και φοροτεχνικές λειτουργίες, με δυνατότητα υποστήριξης από τρίτους
 - Δημοσιότητα/προβολή συγχρηματοδοτούμενων δράσεων και προγραμμάτων, εμφύχωση και υποστήριξη δικαιούχων
 - Νομική υποστήριξη, με δυνατότητα υποστήριξης από τρίτους
 - Διαχείριση κινδύνων
- Σύστημα διοίκησης ολικής ποιότητας, με σαφή διαχωρισμό καθηκόντων ανά οργανωτική/λειτουργική μονάδα.

Ως προς το ιδρυτικό (μετοχικό/εταιρικό) κεφάλαιο, θα πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το 20% των ετήσιων λειτουργικών εξόδων του Νομικού Προσώπου και όχι μικρότερο των 150.000 €.

β) Σύσταση Επιτροπής Σχεδιασμού και Διαχείρισης του Προγράμματος (ΕΣΔΠ)

Η συγκεκριμένη Επιτροπή συστήνεται με την ευθύνη της ΟΤΔ, δηλαδή του Φορέα ο οποίος, θα αποτελεί την οντότητα (νομικό πρόσωπο) εφαρμογής της ΤΑΠΤοΚ στο πλαίσιο του ΠΕΠ Πελοποννήσου. Η ΕΣΔΠ θα πρέπει να περιλαμβάνει ως μέλη, εκπροσώπους, αφ' ενός του ΔΣ της ΟΤΔ (ως υπεύθυνο λειτουργίας της ΕΣΔΠ), αφ' ετέρου των λοιπών τοπικών ιδιωτικών και δημόσιων Φορέων της περιοχής παρέμβασης. Για την ευελιξία λειτουργίας της ΕΣΔΠ, αλλά και για την εξασφάλιση της αντιπροσωπευτικότητας των τοπικών φορέων, θα πρέπει να είναι πενταμελής ή επταμελής, με πλειοψηφία (πάνω από το 50%) εκπροσώπησης του ιδιωτικού τομέα της περιοχής παρέμβασης, χωρίς να διαθέτει δικαίωμα ψήφου πάνω από 49% συγκεκριμένη ομάδα συμφερόντων. Η ΕΣΔΠ, υπό την εποπτεία του ΔΣ της ΟΤΔ, κατά τη διαδικασία εκπόνησης της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης της ΤΑΠΤοΚ, θα είναι επιφορτισμένη με τον συντονισμό των εξής διαδικασιών / ενεργειών³ :

³ Κατά τη διαδικασία υλοποίησης της ΤΑΠΤοΚ η ΕΣΔΠ έχει αρμοδιότητες Διαχείρισης του Προγράμματος και αυτές περιγράφονται σε επόμενο μέρος του Οδηγού, το οποίο αναφέρεται στο Σύστημα Διαχείρισης της ΤΑΠΤοΚ.

- Της ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης της Περιοχής.
- Της συμμετοχής των τοπικών φορέων στη διαδικασία σχεδιασμού της Αναπτυξιακής Στρατηγικής της Περιοχής.
- Της διάγνωσης των αναγκών.
- Του σχεδιασμού της αναπτυξιακής Στρατηγικής και της κατάρτισης του Σχεδίου Δράσης, για την εφαρμογή της Στρατηγικής.

Με ευθύνη της ΟΤΔ, είτε έχει συσταθεί ως νομικό πρόσωπο, είτε τελεί υπό σύσταση πριν ή κατόπιν της πρόσκλησης της ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Πελοποννήσου, καταγράφονται όλοι οι Τοπικοί/ Περιφερειακοί φορείς της περιοχής ΤΑΠΤοΚ, οι οποίοι διαδραματίζουν κάποιο ρόλο στην αναπτυξιακή διαδικασία της περιοχής παρέμβασης. Τέτοιοι φορείς, ενδεικτικά είναι οι εξής:

- Οι Δημοτικές Αρχές
- Οι Αρχές των Περιφερειακών Ενοτήτων
- Εκπρόσωποι της παραγωγικής/ επιχειρηματικής βάσης
- Σύλλογοι/ Σωματεία
- Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις κλπ.

(Για την καταγραφή αυτών των φορέων συμπληρώνεται ο πίνακας 1 του παραρτήματος II)

γ) Προετοιμασία προδιαγραφών και σχεδίου προκήρυξης έργου εμπειρογνώμωνων, για την εκπόνηση της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης της περιοχής ΤΑΠΤοΚ

Με δεδομένη την ιδιαίτερη σημασία, αφ' ενός της ποιότητας που απαιτείται στην εκπόνηση της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης της περιοχής ΤΑΠΤοΚ, αφ' ετέρου του σχετικά μικρού χρόνου εντός του οποίου θα πρέπει να εκπονηθούν η Στρατηγική και το Σχέδιο Δράσης, απαιτείται ουσιαστική επιστημονική και τεχνική υποστήριξη της ΕΣΔΠ για την εκπόνηση της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης της ΤΑΠΤοΚ, από εξειδικευμένους εμπειρογνώμονες.

Το αντικείμενο του έργου υποστήριξης των εμπειρογνώμωνων, οι οποίοι θα πρέπει να είναι υψηλού επιστημονικού επιπέδου, διεπιστημονικής σύνθεσης και με εμπειρία στο σχεδιασμό τοπικών / περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων, καθώς και στη λειτουργία των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020, προδιαγράφεται, τόσο σε αυτό το κεφάλαιο, όσο και στα επόμενα μέρη του παρόντος.

Το έργο των εμπειρογνώμωνων αναφέρεται στην υποστήριξη της ΟΤΔ και κυρίως της ΕΣΔΠ, ανάλογα με τις δυνατότητες της Επιτροπής να διεκπεραιώσει σε σχετικά μικρό χρόνο τις απαραίτητες ενέργειες, για όλα τα στάδια εκπόνησης της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης της περιοχής ΤΑΠΤοΚ, ήτοι:

- Διάγνωση της υφιστάμενης κατάστασης.
- Σχεδιασμός της αναπτυξιακής Στρατηγικής.
- Εκπόνηση / κατάρτιση του Σχεδίου Δράσης.

Στο πλαίσιο εκτέλεσης του έργου τους, οι εμπειρογνώμονες, θα απαιτηθεί, να επισκεφθούν όλους τους Δήμους, σε περίπτωση προτεινόμενης διαδημοτικού επιπέδου περιοχής ΤΑΠΤοΚ, για πραγματοποίηση συνεντεύξεων με τοπικούς φορείς ή / και να συμμετάσχουν σε κύριες τεχνικές

διαβουλεύσεις της ΕΣΔΠ με τοπικούς φορείς. Τόσο οι συνεντεύξεις, όσο και οι διαβουλεύσεις θα αφορούν στη διαδικασία οριστικοποίησης της προτεινόμενης περιοχής ΤΑΠΤοΚ, διερεύνησης και ιεράρχησης των αναπτυξιακών αναγκών της περιοχής ΤΑΠΤοΚ, αλλά και στη διαδικασία εκπόνησης της αναπτυξιακής Στρατηγικής και κατάρτισης του Σχεδίου Δράσης, όπως περιγράφεται στα επόμενα στάδια.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι, η όλη διαδικασία απαιτεί σειρά συναντήσεων και συζητήσεων με τις Δημοτικές Αρχές της περιοχής ΤΑΠΤοΚ, αλλά και με άλλους τοπικούς φορείς, καθώς και με εκπροσώπους των παραγωγικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων κάθε Δημοτικής Ενότητας. Οι εμπειρογνώμονες, με την υποστήριξη από την ΕΣΔΠ θα πρέπει, αφ' ενός να συλλέξουν στοιχεία, γνώμες / απόψεις από τις Δημοτικές Αρχές και τους τοπικούς φορείς, αφ' ετέρου να συμμετέχουν στις διαβουλεύσεις της ΟΤΔ και της ΕΣΔΠ με τους τοπικούς φορείς, κυρίως λόγω της αντικειμενικότητας και της ικανότητας που θα πρέπει να έχουν, ώστε να λειτουργήσουν ως αξιόπιστοι «διαπραγματευτές».

4.3. Τρίτο (3ο) στάδιο: Προκαταρκτική ανάλυση δευτερογενών πηγών πληροφόρησης και διατύπωση απόψεων, για τη Στρατηγική της προτεινόμενης περιοχής

Η δευτερογενής έρευνα είναι καίριας σημασίας, καθώς παρέχει την απαραίτητη βάση γνώσεων για τον σχεδιασμό της Στρατηγικής. Κατ' αυτόν τον τρόπο συμβάλλει στη δημιουργία σημαντικών εισροών στη Στρατηγική, σχετικά με τα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά (profile) της περιοχής.

Αρμοδιότητα αυτού του σταδίου σχεδιασμού της αναπτυξιακής Στρατηγικής είναι των εμπειρογνώμων, με την υποστήριξη της ΕΣΔΠ, ως προς τη συλλογή των δεδομένων σε τοπικό επίπεδο (ανά Δημοτική Ενότητα) και σε στενή συνεργασία με το ΔΣ της ΟΤΔ.

Στόχος είναι η καλύτερη δυνατή αξιοποίηση του υφιστάμενου υλικού (στοιχείων) και η αποφυγή επανάληψης εργασιών που έχουν ήδη εκτελεσθεί. Κατά πάσα πιθανότητα υπάρχουν στοιχεία από αναγνωρισμένες πηγές και οι εμπειρογνώμονες θα πρέπει να τα γνωρίζουν ή / και να τα “ανακαλύψουν”, με υποστήριξη / βοήθεια της ΕΣΔΠ. Αυτοί δε, (οι εμπειρογνώμονες) θα πρέπει να κρίνουν ποια στοιχεία είναι αξιόπιστα και σχετικά με το συγκεκριμένο έργο τους. Πρέπει, επίσης, να διασφαλισθεί ότι, όλα τα σχετικά υφιστάμενα στοιχεία και οι στρατηγικές για την προτεινόμενη περιοχή ΤΑΠΤοΚ, που έχουν προσδιορισθεί στο παρελθόν, έχουν ληφθεί υπ' όψη.

Κατόπιν της συλλογής των δεδομένων και των σχετικών πληροφοριών, ακολουθεί η ταξινόμηση των στοιχείων της δευτερογενούς έρευνας σε λογικές ενότητες, η ανάλυσή τους, ο εντοπισμός ελλείψεων και η επιλογή των σχετικών κύριων σημείων. Οι ενότητες αυτές αφορούν κυρίως στα εξής:

- Στη γεωγραφία της περιοχής.
- Στον πληθυσμό και την κοινωνία.
- Στην οικονομία και την αγορά εργασίας.
- Στο περιβάλλον.
- Στις μεταφορές.
- Στις βασικές υποδομές.
- Στη διακυβέρνηση και στη διοίκηση της αναπτυξιακής διαδικασίας της περιοχής

Για καθένα από αυτούς τους τομείς πρέπει να διατυπωθούν μια σειρά προκαταρκτικών υποθέσεων, αναφορικά με τα κύρια προβλήματα και τις αλλαγές που λαμβάνουν χώρα.

4.4. Τέταρτο (4ο) στάδιο: Οριστικοποίηση της περιοχής εφαρμογής ΤΑΠΤοΚ

Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της ανάλυσης που περιγράφεται στο 3ο στάδιο, επιχειρείται η οριστικοποίηση της προτεινόμενης περιοχής εφαρμογής, μέσα από διαδικασίες διαβούλευσης των τοπικών φορέων και της ΕΣΔΠ, με τη συνδρομή των εμπειρογνομόνων για την επιλογή της καταλληλότερης περιοχής σύμφωνα με τους στόχους και περιορισμούς του «εργαλείου» της ΤΑΠΤοΚ.

Ο προσδιορισμός της περιοχής ΤΑΠΤοΚ, η οποία θα πρέπει υποχρεωτικά να εκτείνεται εξ' ολοκλήρου εντός των διοικητικών ορίων της Περιφέρειας Πελοποννήσου, υπόκειται σε ορισμένους περιορισμούς, που παρατίθενται αναλυτικά αμέσως πιο κάτω.

Ως βασική αρχή προσδιορισμού της περιοχής της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ, την οποία οι Τοπικές Ομάδες Δράσης θα πρέπει να ακολουθήσουν είναι η σύγκριση της προτεινόμενης περιοχής ως προς τις τιμές ενός πλέγματος μετρήσιμων κριτηρίων, κυρίως κοινωνικοοικονομικών, σε σχέση με τις αντίστοιχες τιμές του συνόλου της Περιφέρειας για τα ίδια κριτήρια. Τα κριτήρια αυτά είναι τα εξής:

- Μέσο φορολογούμενο εισόδημα του πλέον πρόσφατου έτους με δημοσιευμένα επίσημα στοιχεία
- Μεταβολή μόνιμου πληθυσμού (%) μεταξύ 2001 και 2011
- Πληθυσμιακή πυκνότητα κατά το έτος 2011, σύμφωνα με την απογραφή του έτους αυτού
- Ποσοστό (%) ανεργίας του πλέον πρόσφατου έτους με διαθέσιμα επίσημα στοιχεία σε επίπεδο Δημοτικών Ενοτήτων.
- Δείκτης γήρανσης το 2011 (ηλικίες 65+ / ηλικίες 0-14)
- Δείκτης αντικατάστασης το 2011 (ηλικίες 10-14 / ηλικίες 60-64)

Πέραν των παραπάνω, ένα άλλο κριτήριο που θα πρέπει να ληφθεί υπ' όψη είναι η «συνεκτικότητα» της περιοχής από γεωγραφική, κοινωνική ή/και οικονομική άποψη, καθώς επίσης και από την άποψη των στόχων της στρατηγικής. Ειδικότερα, και βάσει των κανονιστικών απαιτήσεων οι προτεινόμενες περιοχές θα πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Να προτείνονται από τις ΟΤΔ μέσω της «εκ των κάτω προς τα πάνω» προσέγγισης και να αποτελούν προϊόν διαβούλευσης.
- Να διαθέτουν επαρκή κρίσιμη μάζα από την άποψη του ανθρώπινου δυναμικού και των χρηματοοικονομικών πόρων και πιο συγκεκριμένα, ο μόνιμος πληθυσμός της περιοχής παρέμβασης να κυμαίνεται μεταξύ 10.000 - 150.000 κατοίκους.

Τέλος, η συνέχεια του Χώρου, όπου θα εφαρμοσθεί η ΤΑΠΤοΚ, προκειμένου να υπάρξουν θετικά πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα από τις παρεμβάσεις που θα υλοποιηθούν στις συγκεκριμένες περιοχές που θα επιλεγούν, θεωρείται επιβεβλημένη. Ως εκ τούτου, οι προτεινόμενες περιοχές θα πρέπει να συντίθεται από απολύτως γεινιάζουσες και αναπτυξιακά αλληλοεξαρτώμενες μεταξύ τους Δημοτικές Ενότητες, ενώ δεν πρέπει να περιλαμβάνονται σε αυτές Δημοτικές Κοινότητες με μόνιμο πληθυσμό μεγαλύτερο των 10.000 κατοίκων.

4.5. Πέμπτο (5ο) στάδιο: Προκαταρκτικές συνεντεύξεις με τους κύριους ενδιαφερόμενους τοπικούς φορείς

Σκοπός αυτού του σταδίου είναι η εξέταση των επικαιροποιημένων υποθέσεων, μετά την οριστικοποίηση της περιοχής, από την ανάλυση δευτερογενών στοιχείων και να προκληθεί / εξασφαλισθεί η συμμετοχή και η υποστήριξη της αναπτυξιακής διαδικασίας από την τοπική διοικητική, παραγωγική / οικονομική και κοινωνική βάση.

Κατά τη διάρκεια αυτού του σταδίου, οι εμπειρογνώμονες χρησιμοποιούν τα ευρήματα της δευτερογενούς έρευνας και την ερμηνεία τους, ως προϋποθέσεις, για να πραγματοποιήσουν, με την υποστήριξη της ΕΣΔΠ, μια σειρά διαβουλεύσεων / συνεντεύξεων με τους κύριους ενδιαφερόμενους τοπικούς φορείς.

Συγκεκριμένα, θα πρέπει να διενεργηθούν συνεντεύξεις με τους κύριους ενδιαφερόμενους τοπικούς φορείς, ή/και σχετικές οργανώσεις της περιοχής, σε κάθε Δήμο ή/και Δημοτική Ενότητα, στις Περιφερειακές Ενότητες της περιοχής παρέμβασης, καθώς και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου.

Σκοπός των συνεντεύξεων αυτών είναι η άντληση τοπικής γνώσης και εμπειρίας για την εξέταση και ιεράρχηση των κύριων προβλημάτων και ευκαιριών της περιοχής. Έτσι, οι εμπειρογνώμονες θα μπορούν να διαγνώσουν τα σημεία συμφωνίας ή ενδεχόμενης “τριβής” μεταξύ των τοπικών φορέων και του Φορέα Στρατηγικής (ΟΤΔ) κυρίως, αλλά και μεταξύ των τοπικών φορέων. Επ’ αυτών ενημερώνουν την ΟΤΔ και την ΕΣΔΠ. Παράλληλα, μέσω αυτών των συνεντεύξεων / διαβουλεύσεων, η ΕΣΔΠ ενημερώνεται σχετικά με τους τοπικούς παράγοντες διαμόρφωσης της κοινής γνώμης, προκειμένου να προσδιορίσει ποιος θα μπορούσε να συμμετέχει σε πιθανές θεματικές ομάδες εργασίας για τη διαμόρφωση της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης. Επιπρόσθετα, από αυτή τη διαδικασία ενδεχομένως να προκύψει ποιοι από τους τοπικούς φορείς / παράγοντες θα μπορούσαν να είναι οι επισπεύδοντες για την υλοποίηση βασικών / κύριων ενοτήτων / κατηγοριών δράσεων του Σχεδίου Δράσης (π.χ. προώθηση της απασχόλησης, κοινωνική ένταξη, επιχειρηματικότητα, “έξυπνη εξειδίκευση”, περιβάλλον, κ.λπ.).

(Οι διενεργηθείσες συνεντεύξεις αποτυπώνονται στο 1ο μέρος του πίνακα 2 του παραρτήματος II).

4.6. Έκτο (6ο) στάδιο: Δημόσιες συναντήσεις με τους τοπικούς φορείς και την τοπική κοινωνία

Σκοπός του συγκεκριμένου σταδίου είναι η ενημέρωση των τοπικών φορέων, αλλά και της τοπικής κοινωνίας ευρύτερα, σχετικά με την εξελισσόμενη τοπική διαβούλευση που θα αποτελέσει τη βάση για τον σχεδιασμό μιας τοπικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής και του αντίστοιχου Σχεδίου Δράσης ΤΑΠΤοΚ, το οποίο θα υποβληθεί στη συνέχεια για χρηματοδότηση της εφαρμογής της Στρατηγικής.

Ως εκ τούτου, αυτό το στάδιο αναφέρεται στη διεύρυνση και εμβάθυνση της συμμετοχής των τοπικών κοινωνιών και παραγωγικών φορέων στην αναπτυξιακή διαδικασία της περιοχής, μέσω της ΤΑΠΤοΚ.

Τις συναντήσεις αυτές τις οργανώνει η ΕΣΔΠ (ανά Δήμο της περιοχής ΤΑΠΤοΚ), στις οποίες συμμετέχουν τα μέλη της ή / και οι εκπρόσωποί της ανά Δήμο και οπωσδήποτε / απαραίτητα μέλος ή μέλη της ομάδας εμπειρογνομώνων, ενώ με ευθύνη της ΕΣΔΠ τηρούνται πρακτικά από τους εμπειρογνώμονες με τις προτάσεις των συμμετεχόντων φορέων. *(Αυτού του είδους οι συναντήσεις αποτυπώνονται στο 2ο μέρος του πίνακα 2 του παραρτήματος II).*

Κατά τις συναντήσεις ή μετά από αυτές, οι συμμετέχοντες θα κληθούν, είτε υπό ομάδες, είτε μέσω εκπροσώπων τους, να υποβάλλουν στην ΟΤΔ προτάσεις ανά τομέα, όπως αυτοί έχουν αναφερθεί στο 2ο στάδιο, ή όπως αναφέρονται στα περιεχόμενα / προδιαγραφές της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης.

Οι συγκεκριμένες προτάσεις των τοπικών φορέων, ή/και των επιχειρηματιών και των πολιτών, μέσω των εκπροσώπων τους, ή/και μεμονωμένα, θα πρέπει να αναφέρονται:

- Στα κύρια και μεγαλύτερα προβλήματα / αδυναμίες της περιοχής ή / και του τομέα.
- Στα δυνατά σημεία της περιοχής ή / και του τομέα.
- Στις ευκαιρίες / προοπτικές της περιοχής ή / και του τομέα.
- Στους κινδύνους / απειλές της περιοχής ή / και του τομέα.
- Στους κύριους στόχους και δράσεις προτεραιότητας.
- Στο αναπτυξιακό πρόβλημα / μειονέκτημα της περιοχής ή του τομέα που θα λύσει ή θα αμβλύνει, κάθε προτεινόμενη κατηγορία δράσεων, καθώς και των επιθυμητών αποτελεσμάτων.
- Στο βαθμό προτεραιότητας / ιεράρχησης κάθε δράσης.
- Στους άμεσα ωφελούμενους από κάθε δράση
- Στον ενδεικτικό προϋπολογισμό κάθε δράσης, με σχετική τεκμηρίωση.

Η ΕΣΔΠ φροντίζει, να συλλεχθούν έγκαιρα, το δυνατόν, περισσότερες προτάσεις από το σύνολο των τοπικών φορέων ή / και εκπροσώπων των πολιτών.

4.7. Έβδομο (7ο) στάδιο: Σύνοψη των προτάσεων των τοπικών φορέων – πρώτο σχέδιο της Αναπτυξιακής Στρατηγικής

Κατά τη διάρκεια αυτού του σταδίου, η ΕΣΔΠ παραδίδει στους εμπειρογνώμονες τις προτάσεις που έχει συλλέξει, αφού έχει καταγράψει τους φορείς, τους πολίτες / επιχειρηματίες ή/και εκπροσώπους τους, που έχουν ανταποκριθεί στη διαδικασία του προηγούμενου σταδίου. Οι εμπειρογνώμονες αναλαμβάνουν να συνθέσουν τις απόψεις / προτάσεις των τοπικών φορέων ανά Δήμο, αλλά και για το σύνολο της περιοχής ΤΑΠΤοΚ, λαμβάνοντας υπ' όψη:

- Τη στρατηγική και τους δείκτες εκρών και αποτελεσμάτων του ΠΕΠ «Πελοπόννησος» 2014 – 2020.
- Την Περιφερειακή Στρατηγική «Έξυπνης Εξειδίκευσης» (RIS3) της Πελοποννήσου.
- Τον διαθέσιμο προϋπολογισμό από το ΠΕΠ «Πελοπόννησος» 2014 – 2020, για ΤΑΠΤοΚ (ανά Ταμείο, ανά Θεματικό Στόχο και ανά Επενδυτική Προτεραιότητα).
- Τα αποτελέσματα που έχουν προκύψει από τις δευτερογενείς πηγές, κατά την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής ΤΑΠΤοΚ.
- Τις οριζόντιες δράσεις του ΠΕΠ «Πελοπόννησος» που υλοποιούνται ή/και θα υλοποιηθούν στην περιοχή ΤΑΠΤοΚ.
- Τα πρόγραμμα LEADER (ΤΑΠΤοΚ), με πόρους του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014 – 2020, που ενδεχομένως συμπίπτουν με μέρος ή με το σύνολο της προτεινόμενης περιοχής ΤΑΠΤοΚ.

- Τις οριζόντιες δράσεις Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, που θα υλοποιηθούν στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και κατ' ακολουθία στην περιοχή ΤΑΠΤοΚ της Περιφέρειας.

Υπάρχουν διάφορες τεχνικές και λογισμικά που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για το σκοπό αυτόν, δηλαδή για τη σύνθεση όλων των παραπάνω παραμέτρων (π.χ. πίνακας ανάλυσης ενδιαφερόμενων φορέων, διαγράμματα σχέσεων Venn, διαγράμματα σχέσεων “αραχνοειδή”, διαγράμματα οργανωτικής ικανότητας, νοητικοί χάρτες, κ.λ.π.).

Με βάση αυτή τη σύνθεση, οι εμπειρογνώμονες θα πρέπει να προβούν στην εκπόνηση ενός πρώτου σχεδίου της αναπτυξιακής Στρατηγικής της περιοχής ΤΑΠΤοΚ, με αναφορές αυτής της στρατηγικής ανά Δήμο ή/και ανά Δημοτική Ενότητα, εφ' όσον κριθεί σκόπιμο από την ΕΣΔΠ.

Η αναπτυξιακή Στρατηγική, θα πρέπει να περιλαμβάνει, κατ' ελάχιστον, τα εξής:

- Το ρεαλιστικό αναπτυξιακό όραμα της περιοχής ΤΑΠΤοΚ, τόσο σ' ένα μακροπρόθεσμο χρονικό διάστημα (για μια δεκαπενταετία), όσο και σ' ένα μεσοπρόθεσμο χρονικό διάστημα (μέχρι το 2023).
- Τα κύρια αναπτυξιακά προβλήματα της περιοχής ΤΑΠΤοΚ και αν είναι εφικτό ανά Δήμο, τα οποία στοχεύεται να επιλυθούν ή να αμβλυνθούν, με ποσοτικοποίηση της μεταβολής / βελτίωσης, ανά κύριο / βασικό αναπτυξιακό πρόβλημα.
- Τις κύριες κατηγορίες δράσεων / παρεμβάσεων για την επίλυση ή άμβλυνση συγκεκριμένων αναπτυξιακών προβλημάτων ή / και για την αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων και θετικών προοπτικών της περιοχής ΤΑΠΤοΚ.
- Τον ενδεικτικό προϋπολογισμό ανά κατηγορία των παραπάνω δράσεων / παρεμβάσεων, τόσο σε δημόσια δαπάνη (κοινοτική και εθνική συνδρομή), ανά Ταμείο, όσο και σε ιδιωτικούς πόρους.
- Τους κύριους / βασικούς συμμετέχοντες στον σχεδιασμό / εξειδίκευση, προγραμματισμό και υλοποίηση των κατηγοριών δράσεων εφαρμογής της Στρατηγικής.
- Το σύστημα, / διαδικασίες και μηχανισμούς εφαρμογής της συγκεκριμένης Στρατηγικής, καθώς και παρακολούθησης της εφαρμογής της και πιθανής αναγκαίας αναπροσαρμογής της, εφ' όσον αυτό καταστεί αναγκαίο σε βραχυπρόθεσμο διάστημα. Το σύστημα αυτό αναφέρεται κατά κύριο λόγο στην οργάνωση της ΟΤΔ υπό την ευθύνη λειτουργίας της ΕΣΔΠ, όσον αφορά στη διαχείριση του Προγράμματος και στον ανασχεδιασμό του, εφ' όσον απαιτηθεί.

4.8. Όγδοο (8ο) στάδιο: Δημιουργία συναίνεσης / συμφωνίας επί των αρχών της στρατηγικής

Σκοπός αυτού του σταδίου είναι η συμφωνία των τοπικών φορέων σε κοινά οράματα και στους τρόπους εκπλήρωσής τους, όσον αφορά σε συμφωνημένες κατηγορίες δράσεων, με κοινά αποδεκτούς προϋπολογισμούς και ωφελούμενους.

Για την επίτευξη αυτού του σκοπού απαιτείται επικοινωνητικός διάλογος και πνεύμα συμβιβασμού, για τον προσδιορισμό δράσεων και την ανάπτυξη κοινών στρατηγικών, επωφελών για όλους.

Ως εκ τούτου, κατά τη διάρκεια αυτού του σταδίου, οργανώνονται από την ΕΣΔΠ, συναντήσεις του Φορέα Προγραμματισμού (ΟΤΔ) με τους τοπικούς φορείς, κυρίως Δημοτικές Αρχές και εκπροσώπους των παραγωγικών δυνάμεων της περιοχής ΤΑΠΤοΚ, με τη συμμετοχή και των

εμπειρογνώμωνων. Σ' αυτές τις συναντήσεις, οι οποίες μπορούν να γίνουν ανά Δημοτική Ενότητα ή έστω ανά Δήμο, παρουσιάζονται από τους εμπειρογνώμονες τα βασικά στοιχεία της αναπτυξιακής Στρατηγικής και πραγματοποιείται ουσιαστική συζήτηση έπ' αυτών, με τήρηση πρακτικών από τους εμπειρογνώμονες και με ευθύνη της ΕΣΔΠ. (Οι συναντήσεις αυτού του είδους αποτυπώνονται στο 3ο μέρος του πίνακα 2 του παραρτήματος II).

Ο κορμός της Στρατηγικής θα πρέπει να περιλαμβάνει τα σημεία εκείνα στα οποία υπάρχει συναίνεση και παραλείπονται εκείνα τα οποία ενδεχομένως θίγουν συμφέροντα ή δημιουργούν συγκρούσεις μεταξύ των τοπικών φορέων.

Η οριστικοποίηση της Στρατηγικής, κατόπιν των παραπάνω συναντήσεων/ διαβουλεύσεων, είναι έργο των εμπειρογνώμωνων και περιλαμβάνονται σ' αυτήν τα συμφωνημένα από όλους στοιχεία, όπως αυτά αναφέρονται στην ολοκλήρωση του 7ου σταδίου.

Κυρίαρχο στοιχείο της οριστικοποιημένης Στρατηγικής είναι ένα πλέγμα δράσεων που παρουσιάζουν ισχυρά πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα, τα οποία επιλύουν ή αμβλύνουν σοβαρά αναπτυξιακά προβλήματα της περιοχής ΤΑΠΤοΚ τόσο στο σύνολό της, όσο και ανά Δήμο, κινητοποιώντας τους τοπικούς φορείς, οργανώσεις και πολίτες / επιχειρηματίες.

4.9. Ένατο (9ο) στάδιο: Έγκριση της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ

Η εκπονηθείσα Στρατηγική ΤΑΠΤοΚ της περιοχής, υποβάλλεται στο Δημοτικό Συμβούλιο ή στα αντίστοιχα Δημοτικά Συμβούλια, εφ' όσον είναι διαδημοτική η προτεινόμενη περιοχή ΤΑΠΤοΚ, καθώς επίσης και στα αρμόδια συλλογικά όργανα των Επιμελητηρίων των Περιφερειακών Ενοτήτων, στις οποίες υπάγεται μέρος ή όλον της προτεινόμενης περιοχής, προς συζήτηση και έγκριση.

Οι παραπάνω εγκρίσεις της Στρατηγικής αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την υποβολή, από την ΟΤΔ στην ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Πελοποννήσου, της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης της περιοχής ΤΑΠΤοΚ.

4.10. Δέκατο (10ο) στάδιο: Κατάρτιση του Σχεδίου Δράσης

Το συγκεκριμένο στάδιο αναφέρεται στον προγραμματισμό της ανάπτυξης της περιοχής ΤΑΠΤοΚ και αποτελεί το τεχνικό στάδιο της διαδικασίας. Πρόκειται για τον καθορισμό μιας σαφούς "λογικής της παρέμβασης", για τη Στρατηγική που συνδέει τον Γενικό Στόχο, τον σκοπό, τα αναμενόμενα αποτελέσματα και τις δραστηριότητες/έργα συγκεκριμένου (ενδεικτικού, αλλά ρεαλιστικού) προϋπολογισμού, τα οποία θα υλοποιηθούν εντός συγκεκριμένου ρεαλιστικού χρονοδιαγράμματος, με επαληθεύσιμους δείκτες.

Επίσης, θα πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ των δαπανών για την εφαρμογή της στρατηγικής αυτής καθαυτής, του κόστους λειτουργίας, συντονισμού και δαπανών «εμφύχωσης».

Τα έργα/πράξεις που θα περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Δράσης πρέπει να είναι ιεραρχημένα, τόσο ως προς την αναπτυξιακή τους σπουδαιότητα / σκοπιμότητα, όσο και ως προς το χρόνο υλοποίησής τους. Παράλληλα θα πρέπει να περιγράφεται ένα πρόγραμμα εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης, κατά βάση από τον Φορέα Στρατηγικής (ΟΤΔ), μέσω της Επιτροπής Σχεδιασμού και Διαχείρισης του Προγράμματος (ΕΣΔΠ), η οποία μετεξελίσσεται σε μηχανισμό παρακολούθησης της υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης.

Επίσης, πέραν των έργων/πράξεων που θα περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Δράσης, όπως αναλυτικά περιγράφονται στα επόμενα κεφάλαια του Οδηγού, θα γίνεται λεπτομερής αναφορά, σε διακριτό κεφάλαιο στις δραστηριότητες λειτουργίας της ΟΤΔ και δη της ΕΣΔΠ για την εφαρμογή της Στρατηγικής, μέσω της διαχείρισης/παρακολούθησης της υλοποίησης, καθώς και των δράσεων συντονισμού και «εμφύχωσης».

Από το γεγονός αυτό προκύπτει ανάγκη σαφούς διάκρισης μεταξύ των δαπανών για την υλοποίηση των έργων/πράξεων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Δράσης και των δαπανών που αφορούν στις λειτουργικές δαπάνες εφαρμογής της Στρατηγικής, του συντονισμού και των δαπανών «εμφύχωσης».

Το πρόγραμμα εφαρμογής πρέπει να συνοδεύεται από χρονοδιάγραμμα υλοποίησης κατ' έτος με αναφορές στις προβλεπόμενες δαπάνες.

Η κατάρτιση του Σχεδίου Δράσης είναι αρμοδιότητα/ευθύνη των εμπειρογνώμωνων, υπό την εποπτεία της ΕΣΔΠ και θα πρέπει να εκφράζει τη βούληση του Φορέα Στρατηγικής (ΟΤΔ).

Το Σχέδιο Δράσης αναπτύσσεται σύμφωνα με τα αντίστοιχα περιεχόμενα που περιγράφονται σε επόμενο μέρος του παρόντος Οδηγού Εφαρμογής.

4.11. Ενδέκατο (11ο) στάδιο: Σύνοψη της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης

Σ' αυτό το στάδιο, συντάσσεται, επίσης από τους εμπειρογνώμονες, συνοπτική περίληψη της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης, στην οποία θα πρέπει να ορίζονται, πολύ συνοπτικά, τα κύρια σημεία / στοιχεία της Στρατηγικής, όπως:

- α) Η περιοχή ΤΑΠΤοΚ και τα κύρια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της.
- β) Οι κύριες προκλήσεις και ευκαιρίες της Περιοχής.
- γ) Το γενικό θέμα/αντικείμενο της Στρατηγικής και για ποιο λόγο θεωρείται η καταλληλότερη για την Περιοχή.
- δ) Ο Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος της Περιοχής.
- ε) Οι κατηγορίες δράσεων, μέσω των οποίων θα υλοποιηθεί / εφαρμοσθεί η Στρατηγική.
- στ) Ο συνολικός προτεινόμενος προϋπολογισμός του προγράμματος ΤΑΠΤοΚ.
- ζ) Τα αναμενόμενα μεσοβραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα αποτελέσματα/ οφέλη.

5. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ

Τα περιεχόμενα σχεδιασμού της Αναπτυξιακής Στρατηγικής με το Σχέδιο Δράσης της κάθε περιοχής ΤΑΠΤοΚ προσδιορίζονται στη βάση της σχετικής μεθοδολογίας που έχει αναφερθεί προηγουμένως.

5.1. Προσδιορισμός της περιοχής παρέμβασης

Όσον αφορά στον προσδιορισμό της περιοχής παρέμβασης, κατ' ελάχιστον θα πρέπει να περιγράφονται:

α) Θέση περιοχής παρέμβασης στη διοικητική διαίρεση της Περιφέρειας, ήτοι:

- Περιφερειακή/ές Ενότητα/ες στην οποία/ες ανήκει η περιοχή
- Δήμοι στους οποίους περιλαμβάνεται η περιοχή
- Δημοτικές Ενότητες της περιοχής παρέμβασης
- Τοπικές / Δημοτικές Κοινότητες της περιοχής παρέμβασης

β) Πληθυσμιακά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (απογραφή 2011, μόνιμος πληθυσμός)

- Σύνολο της περιοχής
- Ποσοστό ανά Περιφερειακή Ενότητα, στο σύνολο του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας
- Ποσοστό ανά Δήμο, στο σύνολο του πληθυσμού του Δήμου

γ) Έκταση

- Σύνολο της περιοχής
- Ποσοστό ανά Περιφερειακή Ενότητα, στο σύνολο της έκτασης της Περιφερειακής Ενότητας
- Ποσοστό ανά Δήμο, στο σύνολο της έκτασης του Δήμου

Στη συνέχεια, γίνεται μια συνοπτική τεκμηρίωση της επιλογής της συγκεκριμένης περιοχής, σύμφωνα με τα κριτήρια και τους περιορισμούς του Κεφαλαίου 4.4 για την καταλληλότητα της προτεινόμενης περιοχής.

Για την απεικόνιση της περιοχής παρέμβασης απαιτείται Χάρτης κατάλληλης κλίμακας με τα προαναφερόμενα διοικητικά όρια.

5.2. Διάγνωση της Υφιστάμενης Κατάστασης

5.2.1. Αναπτυξιακά χαρακτηριστικά / φυσιογνωμία της περιοχής

Τα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά (η φυσιογνωμία της περιοχής ΤΑΠΤοΚ και των Δήμων/Δημοτικών Ενοτήτων που την απαρτίζουν), τα οποία αναφέρονται πιο κάτω θα πρέπει να βασίζονται σε επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, άλλων επίσημων πηγών, εθνικών και ευρωπαϊκών, όπως Eurostat, ΕΟΤ, ΟΑΕΔ, ΔΟΥ, Επιμελητήρια, καθώς και σε συμπεράσματα/αποτελέσματα αξιόπιστων μελετών που είναι διαθέσιμες. Η αναφορά των στοιχείων θα πρέπει να γίνει σε επίπεδο Δήμου ή/και Δημοτικής Ενότητας, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, συνθέτοντας, στη συνέχεια, για το σύνολο της περιοχής ΤΑΠΤοΚ.

Σε κάθε περίπτωση και προκειμένου τα σχετικά στοιχεία να ληφθούν υπόψη, θα πρέπει υποχρεωτικά να αναφέρεται η σχετική πηγή προέλευσής τους.

α) Ανάλυση εξέλιξης των κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών της περιοχής

- Πληθυσμιακά / Δημογραφικά / Πληθυσμιακή πυκνότητα.
- Οικιστικό απόθεμα (κατοικούμενες κατοικίες, δευτερεύουσες, κενές).
- Αγορά εργασίας / πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας, οικονομικά ενεργός πληθυσμός, απασχόληση, ανεργία (ανά βασική ηλικιακή ομάδα).
- Εκπαιδευτικό επίπεδο.
- Οικονομική / παραγωγική δραστηριότητα (σε απασχόληση), ανά βασική οικονομική δραστηριότητα.
- Παραγωγικότητα / ανταγωνιστικότητα της οικονομίας (φορολογούμενο εισόδημα).

β) Εξέλιξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας / οργάνωση της παραγωγικής / επιχειρηματικής βάσης

- Διάρθρωση της επιχειρηματικής βάσης (αριθμός, μέγεθος, και είδη/ κατηγορίες επιχειρήσεων, ανά διψήφιο ΣΤΑΚΟΔ / ΚΑΔ).
- Αριθμός και μέγεθος γεωργικών εκμεταλλεύσεων, ανά κλάδο (γεωργικές, κτηνοτροφικές, μικτές).
- Διάρθρωση και δυναμική της τουριστικής δραστηριότητας [τουριστικά καταλύματα ανά κατηγορία και τάξη, δυναμικότητα σε κλίνες, αφίξεις, διανυκτερεύσεις τουριστών, πληρότητα καταλυμάτων εποχικότητα, χαρακτηριστικά τουριστών (Ημεδαποί - Αλλοδαποί)].
- Οργάνωση της παραγωγικής / επιχειρηματικής βάσης (Συνεταιρισμοί, οργανώσεις επιχειρηματιών / επιχειρήσεων).

γ) Απόθεμα, φυσικών και πολιτιστικών πόρων / προστασία και αξιοποίηση

- Πόροι φυσικού περιβάλλοντος [δάση, οικοσυστήματα, προστατευόμενες περιοχές, μνημεία της φύσης, ακτές (στην περίπτωση παραθαλάσσιων περιοχών ΤΑΠΤοΚ), επιφανειακά και υπόγεια νερά].
- Πόροι ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία, παραδοσιακοί οικισμοί).
- Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση φυσικών και πολιτιστικών πόρων/ επισκεψιμότητα.

δ) Βασικές υποδομές

- Οδικό δίκτυο (εθνικό, επαρχιακό, δημοτικό, αγροτικό, δασικό/ χιλιομετρικές αποστάσεις, συνδέσεις οικισμών, φυσικών και πολιτιστικών χώρων, ποιότητα δικτύου).
- Λιμενικές, αλιευτικές υποδομές (λιμάνια, αλιευτικά καταφύγια, καταφύγια τουριστικών σκαφών/ δυναμικότητα, κίνηση, ποιότητα υποδομών), στην περίπτωση παραθαλάσσιων περιοχών ΤΑΠΤοΚ.
- Περιβαλλοντικές υποδομές (υδρεύσεις, αποχετεύσεις, ΕΕΛ, ΧΥΤΑ / ΧΥΤΥ, ΣΜΑ / ποιότητα υποδομών / εξυπηρετούμενος πληθυσμός).

ε) Κοινωνικές υποδομές

- Εκπαιδευτικές υποδομές (σχολικές / προσχολικές/ πανεπιστημιακές μονάδες / αίθουσες διδασκαλίας, εργαστήρια, αίθουσες πολλαπλών χρήσεων/ δυναμικότητα/ ποιότητα υποδομών).
- Υποδομές υγείας (Α' βάρθμιας/ Β' βάρθμιας) (μονάδες/ δυναμικότητα σε κλίνες, εξυπηρετούμενος πληθυσμός/ ποιότητα υποδομών).
- Υποδομές πρόνοιας (Βρεφονηπιακοί σταθμοί, ΚΗΦΗ, Κέντρα Κοινότητας, Προστατευόμενα Διαμερίσματα, ΚΔΑΠ κλπ/ Δυναμικότητα, ωφελούμενοι ανά κατηγορία υποδομής, ποιότητα).

στ) Κοινωνικές επιχειρήσεις

- ΚΟΙΝΣΕΠ (Αριθμός, απασχολούμενοι, δραστηριότητα).
- ΚΟΙΣΠΕ (Αριθμός, απασχολούμενοι, δραστηριότητα).
- Άλλες κοινωνικές επιχειρήσεις (είδος, αριθμός, απασχολούμενοι, δραστηριότητες).

ζ) Εθνικός, περιφερειακός και τοπικός χωροταξικός σχεδιασμός (δεσμεύσεις/ κατευθύνσεις)

Παρουσιάζονται συνοπτικά οι σχετικές αναφορές που γίνονται για την περιοχή ΤΑΠΤοΚ, στα αντίστοιχα κείμενα γενικού ή/και ειδικού εθνικού χωροταξικού σχεδιασμού, καθώς και εκείνες του περιφερειακού ή/και τοπικού χωροταξικού σχεδιασμού, που έχει ολοκληρωθεί ή βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο / φάση εκπόνησης.

η) SWOT Analysis

Με βάση την προηγούμενη περιγραφή, ανά κύρια κατηγορία χαρακτηριστικών της κάθε περιοχής ΤΑΠΤοΚ, συντίθενται περιγραφικά οι αδυναμίες/ μειονεκτήματα, πλεονεκτήματα/ δυνατότητες, ευκαιρίες/ προοπτικές και απειλές / κίνδυνοι, με έμφαση στις ιδιαιτερότητες της περιοχής, καθώς και στη χωρική τους διάσταση.

5.2.2. Αναπτυξιακά προβλήματα/ ανάγκες/ προοπτικές (εκτίμηση εξέλιξης)

Τεκμηριωμένη ιεράρχηση προβλημάτων/ αναγκών, ως προς τη κρισιμότητα για τον κοινωνικοοικονομικό ιστό της περιοχής ΤΑΠΤοΚ και κάθε Δήμου ξεχωριστά, σε κλίμακα 1,2,3⁴, λαμβάνοντας υπ' όψη τις προοπτικές εξέλιξης στην επόμενη επταετία (2017-2023), χωρίς τις παρεμβάσεις της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020. (Συμπληρώνεται ο πίνακας 3 του Παραρτήματος II).

Τα προβλήματα/ ανάγκες είναι σκόπιμο να ταξινομηθούν (ιεραρχημένα) ανά βασικό αναπτυξιακό χαρακτηριστικό, όπως παρακάτω, παρουσιάζονται ενδεικτικά:

⁴ Έντονο πρόβλημα / μεγάλη ανάγκη:1
Μέτριο πρόβλημα / μέτρια ανάγκη:2
Μικρό πρόβλημα / μικρή ανάγκη:3

α) Κοινωνικοοικονομικός ιστός

- Πληθυσμιακά/ Δημογραφικά
- Αγορά εργασίας
- Εκπαιδευτικό επίπεδο
- Εισόδημα / παραγόμενο προϊόν/ Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία/ Παραγωγικότητα της εργασίας.

β) Επιχειρηματική / παραγωγική δραστηριότητα

- Αριθμός και μέγεθος (απασχόληση) των επιχειρήσεων, ανά κλάδο/ οικονομική δραστηριότητα
- Πωλήσεις/ κύκλος εργασιών / κέρδη
- Γεωργική/ κτηνοτροφική/ αλιευτική παραγωγή και απασχόληση
- Τουριστική δραστηριότητα (αφίξεις, διανυκτερεύσεις), πληρότητα καταλυμάτων.

γ) Φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον

- Προστασία / διαχείριση και αξιοποίηση φυσικών πόρων (Υδάτινοι πόροι, οικοσυστήματα, ακτές)
- Αρχαιολογικοί χώροι, Μνημεία, παραδοσιακοί οικισμοί.

δ) Βασικές υποδομές

- Οδικό δίκτυο (εθνικό, επαρχιακό, δημοτικό, αγροτικό, δασικό, συνδέσεις οικισμών, φυσικών και πολιτιστικών χώρων, ποιότητα δικτύου).
- Λιμενικές, αλιευτικές υποδομές (λιμάνια, αλιευτικά καταφύγια, καταφύγια τουριστικών σκαφών) στην περίπτωση παραθαλάσσιων περιοχών ΤΑΠΤοΚ.
- Περιβαλλοντικές υποδομές (υδρεύσεις, αποχετεύσεις, ΕΕΛ, ΧΥΤΑ / ΧΥΤΥ, ΣΜΑ)

ε) Κοινωνικές υποδομές

- Εκπαιδευτικές υποδομές (κατανομή τους στο χώρο, δυναμικότητα, ποιότητα κτηριακών και εξοπλισμού, στελέχωση)
- Υποδομές υγείας (κατανομή τους στο χώρο, δυναμικότητα, ποιότητα κτηριακών και εξοπλισμού, στελέχωση)
- Υποδομές πρόνοιας (κατανομή τους στο χώρο, δυναμικότητα, ποιότητα κτηριακών και εξοπλισμού, στελέχωση).

Σημείωση

Κάθε αναπτυξιακό πρόβλημα/ ανάγκη, για το σύνολο της περιοχής ΤΑΠΤοΚ, θα πρέπει να έχει έναν μοναδικό κωδικό (τουλάχιστον τριψήφιο), ο οποίος θα προσδιορίζει τον αύξοντα αριθμό του (Α/Α), το βασικό αναπτυξιακό χαρακτηριστικό στο οποίο αναφέρεται και το βαθμό ιεράρχησης (πχ 1.β.3 για το πρώτο αναπτυξιακό πρόβλημα, το οποίο αναφέρεται στην Επιχειρηματική / παραγωγική δραστηριότητα και ιεραρχείται ως μικρό πρόβλημα/ ανάγκη, ομοίως για το 2.α.1 κ.ο.κ).

5.3. Η Αναπτυξιακή Στρατηγική

Η Αναπτυξιακή Στρατηγική προσδιορίζεται με τη διαδικασία που έχει περιγραφεί στο προηγούμενο κεφάλαιο της μεθοδολογίας εξειδίκευσης της Στρατηγικής και συγκεκριμένα στο 7ο και στο 8ο στάδιο εκπόνησης/σχεδιασμού της Στρατηγικής της ΤΑΠΤοΚ.

Σύμφωνα με την μεθοδολογία σχεδιασμού της Στρατηγικής, κατά την οριστικοποίησή της, τα περιεχόμενα που αναφέρονται στις κατευθύνσεις/αρχές της Στρατηγικής, θα πρέπει να έχουν ως εξής:

5.3.1. Προσδιορισμός του Αναπτυξιακού Οράματος της Περιφέρειας ΤΑΠΤοΚ

Σύμφωνα με τα ιεραρχημένα, σε κρισιμότητα και ένταση, αναπτυξιακά προβλήματα της περιοχής ΤΑΠΤοΚ στο σύνολο της, προσδιορίζεται το Αναπτυξιακό Όραμα της περιοχής.

Το Αναπτυξιακό Όραμα εκφράζεται ως Γενικός Στόχος της περιοχής σε σχέση με την θέση που επιθυμούν να κατέχουν στη χωρική και αναπτυξιακή φυσιογνωμία της Περιφέρειας Πελοποννήσου και της Χώρας, τόσο σε μακροπρόθεσμη προοπτική δεκαπενταετίας, όσο και σε μεσοπρόθεσμη (επταετίας), μέχρι και το 2023.

Το Αναπτυξιακό Όραμα θα πρέπει να εκφράζεται, έστω περιγραφικά, με μια γενική αναπτυξιακή φυσιογνωμία ή δυναμική, κοινωνική, παραγωγική/οικονομική, η οποία περιλαμβάνει την άμεση ή/και έμμεση επίλυση ή άμβλυνση των κυριοτέρων/κρισιμότερων χρονιζόντων αναπτυξιακών προβλημάτων, τα οποία δημιουργούν «φαύλο κύκλο» χαμηλής ανάπτυξης. Το Όραμα/Γενικός Στόχος είναι η προσδιοριζόμενη αναπτυξιακή κατεύθυνση/ φυσιογνωμία της περιοχής, προκειμένου να σπάσει αυτός ο «φαύλος κύκλος».

5.3.2. Προσδιορισμός των Ειδικών Στόχων της Στρατηγικής

Οι Ειδικοί Στόχοι της Στρατηγικής, αφ' ενός εξυπηρετούν/συμβάλουν στην επίτευξη του Γενικού Στόχου/Οράματος της περιοχής ΤΑΠΤοΚ, αφ' ετέρου συμβάλλουν στην επίλυση ή άμβλυνση των κύριων, χρονιζόντων ή/και εντεινόμενων διαχρονικά, αναπτυξιακών προβλημάτων της συνολικής περιοχής. *(Πέραν των κειμένων της Στρατηγικής συμπληρώνεται και ο πίνακας 4 του Παραρτήματος II).*

Λαμβάνοντας υπ' όψη ότι, η στρατηγική του ΠΕΠ Πελοποννήσου εκφράζεται, επίσης, μέσω Ειδικών Στόχων και με δεδομένο ότι η Στρατηγική ΤΑΠΤοΚ είναι μέρος της στρατηγικής του ΠΕΠ, θα πρέπει οι Ειδικοί Στόχοι της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ να ανταποκρίνονται στους Ειδικούς Στόχους του ΠΕΠ, τουλάχιστον σ' ένα σημαντικό βαθμό, σε σχέση με τις Επενδυτικές Προτεραιότητες του ΠΕΠ που χρηματοδοτούν την Στρατηγική ΤΑΠΤοΚ, όπως αυτές παρουσιάζονται στον πίνακα Β του παραρτήματος Ι. *(Για την τεκμηρίωση αυτής της ανταπόκρισης/σχέσης συμπληρώνεται ο πίνακας 5 του παραρτήματος II).*

Παράλληλα, πέραν της ανταπόκρισης των Ειδικών Στόχων της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ στους Ειδικούς Στόχους του ΠΕΠ, είναι σκόπιμη η, κατά ένα βαθμό, ανταπόκριση των Ειδικών Στόχων της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ στους Ειδικούς Στόχους μιας σημαντικής επί μέρους (Ειδικής) Στρατηγικής της Περιφέρειας Πελοποννήσου, όπως η Περιφερειακή Στρατηγική «Εξυπνης Εξειδίκευσης» (RIS3), όπως αυτοί αποτυπώνονται στον σχετικό πίνακα Γ του παραρτήματος Ι. *(Για την τεκμηρίωση αυτής της ανταπόκρισης/σχέσης, συμπληρώνεται ο πίνακας 6 του παραρτήματος II).*

Οι Ειδικοί Στόχοι της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ, θα πρέπει, επίσης, να είναι ποσοτικοποιημένοι, μέσω αντίστοιχων δεικτών αναμενόμενων αποτελεσμάτων και να καταδεικνύουν την αναμενόμενη/επιδιωκόμενη μεταβολή σε συγκεκριμένα αναπτυξιακά μεγέθη, τόσο του συνόλου της περιοχής ΤΑΠΤοΚ, όσο και των επιμέρους Δήμων ή/και Δημοτικών Ενοτήτων.

Σημείωση

Κάθε Ειδικός Στόχος της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ θα πρέπει να έχει ένα μοναδικό Κωδικό, ο οποίος θα καταδεικνύει ότι είναι Ειδικός Στόχος (ΕΣ) της ΤΑΠΤοΚ (με Τ) και τον Αύξοντα Αριθμό του Ειδικού Στόχου. Δηλαδή ο μοναδικός κωδικός κάθε Ειδικού Στόχου της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ θα είναι τουλάχιστον τετραψήφιος (πχ ΕΣΤ1, ΕΣΤ2 κ.ο.κ). Στην περίπτωση που ο Ειδικός Στόχος της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ ταυτίζεται με αντίστοιχο Ειδικό Στόχο του ΠΕΠ, στο τέλος του τίτλου του (σε παρένθεση) θα αναφέρεται ο Κωδικός του Ειδικού Στόχου στο ΠΕΠ (όπως φαίνεται στον πίνακα Β του παραρτήματος Ι).

Ως εκ τούτου, κυρίαρχο στοιχείο προσδιορισμού των Ειδικών Στόχων είναι η έκφραση, μέσω συγκεκριμένων δεικτών αποτελέσματος, του βαθμού επίλυσης ή άμβλυνσης των κυριότερων, στην ιεραρχημένη κλίμακα αναπτυξιακών προβλημάτων, του συνόλου της περιοχής ΤΑΠΤοΚ.

Οι δείκτες αποτελέσματος οι οποίοι θα εκφράζουν τους Ειδικούς Στόχους της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ θα πρέπει να είναι, κατ' ελάχιστον, εκείνοι οι οποίοι αντιστοιχούν στους Ειδικούς Στόχους των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΠΕΠ Πελοποννήσου που χρηματοδοτούν την Στρατηγική της ΤΑΠΤοΚ, (πίνακας Β του Παραρτήματος Ι).

Πιο συγκεκριμένα, οι δείκτες αποτελέσματος που αντιστοιχούν στις Επενδυτικές Προτεραιότητες που χρηματοδοτούν την ΤΑΠΤοΚ στο πλαίσιο του ΠΕΠ Πελοποννήσου, αναφέρονται παρακάτω:⁵

- T2434: «Μειονεκτούντα άτομα που συμμετέχουν σε εκπαίδευση / κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από την λήξη της συμμετοχής τους.»
- T2412: «Ωφελούμενος πληθυσμός των περιοχών που εφαρμόζονται προγράμματα τοπικής ανάπτυξης»
- T2415: «Ετήσια εξοικονόμηση τελικής ενέργειας»
- T2420: «Πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη παροχή νερού»
- T2461: «Υδατικά συστήματα με καλή κατάσταση σε τουλάχιστον μια από τις κατηγορίες (οικολογική, χημική, ποσοτική) της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ»
- T2421: «Επισκέψεις σε φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους»
- T2462: «Ποσοστό προστατευόμενων περιοχών (σύνολο περιοχών Natura 2000) με εργαλεία διαχείρισης»

⁵ Δεν είναι απαραίτητο η Στρατηγική ΤΑΠΤοΚ να συμπεριλαμβάνει όλους τους δείκτες αποτελέσματος του ΠΕΠ που αντιστοιχούν στο σύνολο των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων οι οποίες χρηματοδοτούν τις ΤΑΠΤοΚ. Στην περίπτωση, όμως, που περιλαμβάνονται στη Στρατηγική ΤΑΠΤοΚ κατηγορίες δράσεων που ανήκουν σε Επενδυτικές Προτεραιότητες του ΠΕΠ, οι οποίες αναφέρονται στα επόμενα κείμενα του Οδηγού και αφορούν σε Ειδικούς Στόχους της Στρατηγικής, τότε είναι αναγκαίο, τα προσδοκώμενα αποτελέσματα από την εφαρμογή της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ, να εκφράζονται μέσω των αντίστοιχων δεικτών αποτελέσματος του ΠΕΠ.

Σημείωση

Κάθε δείκτης αποτελέσματος της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ θα πρέπει να έχει έναν μοναδικό Κωδικό ο οποίος θα περιλαμβάνει τον Κωδικό του Ειδικού Στόχου στον οποίο αντιστοιχεί και στο τέλος τον Αύξοντα Αριθμό (Α/Α) του Δείκτη. Δηλαδή ο μοναδικός Κωδικός κάθε Δείκτη Αποτελέσματος θα είναι πενταψήφιος (πχ. ΔΑΤ1.1, ΔΑΤ1.2 κ.ο.κ). Στην περίπτωση που ο Δείκτης Αποτελέσματος της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ ταυτίζεται με αντίστοιχο Δείκτη Αποτελέσματος του ΠΕΠ, στο τέλος του τίτλου/ονόματος του Δείκτη (σε παρένθεση) θα αναφέρεται ο Κωδικός του Δείκτη Αποτελέσματος του ΠΕΠ, όπως φαίνεται στον πίνακα Β του παραρτήματος Ι. (Για την συσχέτιση αυτή συμπληρώνεται ο πίνακας 13 του παραρτήματος ΙΙ).

5.3.3. Προσδιορισμός των βασικών/κύριων κατηγοριών δράσεων/παρεμβάσεων

Με βάση τους Ειδικούς Στόχους που θα έχουν ήδη προσδιορισθεί, για την επίλυση ή άμβλυνση των κυριότερων/σημαντικότερων προβλημάτων, επιλέγονται εκείνες οι κατηγορίες δράσεων, μέσω των οποίων θα επιτευχθούν οι συγκεκριμένοι Ειδικοί Στόχοι και κατ' ακολουθία θα καλυφθούν οι αντίστοιχοι ποσοτικοποιημένοι στόχοι των δεικτών αποτελέσματος, που εξυπηρετούν τους συγκεκριμένους Ειδικούς Στόχους. (Πέραν της περιγραφής αυτών των σχέσεων συμπληρώνεται ο πίνακας 7 του Παραρτήματος ΙΙ).

Έχει ήδη αναφερθεί στα πρώτα μέρη του Οδηγού Εφαρμογής ότι, η χρηματοδότηση της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ, γίνεται από το ΠΕΠ Πελοποννήσου και αναφέρεται σε συγκεκριμένες Επενδυτικές Προτεραιότητες του Προγράμματος, οι οποίες αντιστοιχούν σε επίσης συγκεκριμένους δείκτες αποτελέσματος του ΠΕΠ και παράλληλα σε μια δέσμη ενδεικτικών τύπων/κατηγοριών δράσεων για την κάλυψη των στόχων αυτών των δεικτών. Ως εκ τούτου οι κατηγορίες δράσεων της Στρατηγικής της περιοχής ΤΑΠΤοΚ, θα πρέπει να εντάσσονται/ ανταποκρίνονται στις παρακάτω Επενδυτικές Προτεραιότητες του ΠΕΠ, οι οποίες χρηματοδοτούν την ΤΑΠΤοΚ, λαμβάνοντας υπ' όψη την κατανομή του προϋπολογισμού ανά Επενδυτική Προτεραιότητα, όπως φαίνεται στον πίνακα Α του Παραρτήματος Ι.

- 3α: «Προώθηση της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυση της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων» (Για δράσεις ΕΤΠΑ)
- 9νι: «Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων» (Για δράσεις ΕΚΤ)
- 9δ: «Πραγματοποίηση επενδύσεων στο πλαίσιο στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων» (Για δράσεις ΕΤΠΑ)
- 4γ: «Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης» (Για δράσεις ΕΤΠΑ)
- 6β: «Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις» (Για δράσεις ΕΤΠΑ)
- 6γ: «Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς» (Για δράσεις ΕΤΠΑ)

- 6δ: «Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προώθηση των υπηρεσιών οικοσυστήματος, μεταξύ άλλων μέσω του δικτύου Natura 2000, και των πράσινων υποδομών» (Για δράσεις ΕΤΠΑ)
- 7β: «Ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων στην υποδομή ΔΕΔ-Μ, συμπεριλαμβανομένων των πολυτροπικών κόμβων» (Για δράσεις ΕΤΠΑ).

Από τα παραπάνω είναι εμφανές ότι, κάθε μια από τις κατηγορίες δράσεων, θα αναφέρεται (θα μπορεί να περιλαμβάνει) σ' ένα μικρό ή μεγάλο πλήθος ομοειδών πράξεων/ έργων σε επίπεδο τομέα ή κλάδου, πχ:

1ο Παράδειγμα

Μεταφορικές υποδομές όλων των ειδών, ή κατανεμημένες σε οδικές υποδομές, θαλάσσιες υποδομές (λιμενικές), υποδομές αεροπορικών μεταφορών (αεροδρόμια, ελικοδρόμια).

2ο Παράδειγμα

Διαχείριση αποβλήτων στερεά και υγρά, ή κατανεμημένες σε υποδομές διαχείρισης στερεών αποβλήτων (απορριμμάτων) και σε υποδομές υγρών αποβλήτων (λυμάτων).

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι, στις Επενδυτικές Προτεραιότητες 9vi (του ΕΚΤ) και 9δ (του ΕΤΠΑ) μπορούν να συμπεριληφθούν δράσεις όλων των κατηγοριών, με μεγάλη ευελιξία επιλογής, οι οποίες εξυπηρετούν τους στόχους της Στρατηγικής ανάπτυξης της Περιοχής ΤΑΠΤοΚ.

Σε κάθε περίπτωση, κάθε μια κατηγορία δράσεων θα πρέπει να αντιστοιχεί/ ανταποκρίνεται σε μια και μόνο Επενδυτική Προτεραιότητα από τις παραπάνω αναφερόμενες, ενώ σε μια Επενδυτική Προτεραιότητα, δύναται να περιλαμβάνονται περισσότερες της μιας κατηγορίες δράσεων.

Παράλληλα και κατ' ακολουθία, κάθε κατηγορία δράσεων/ παρεμβάσεων θα πρέπει, αφ' ενός να ανταποκρίνεται στον αντίστοιχο, της Επενδυτικής Προτεραιότητας, Ειδικό Στόχο του ΠΕΠ, ο οποίος θα είναι και Ειδικός Στόχος της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ, ή/και σε έναν ή περισσότερους Ειδικούς Στόχους της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ, οι οποίοι δεν είναι κατ' ανάγκη Ειδικό Στόχοι του ΠΕΠ, αφ' ετέρου να συμβάλλει στην επίλυση ή άμβλυνση των προβλημάτων/ αναγκών της Περιοχής ΤΑΠΤοΚ. (Για την αποτύπωση αυτών των σχέσεων συμπληρώνονται οι πίνακες 8 και 9 του παραρτήματος II).

Επιπρόσθετα, κάποιες από τις κατηγορίες δράσεων της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ θα ήταν σκόπιμο, χωρίς να είναι απαραίτητο, να ανταποκρίνονται σε Ειδικούς Στόχους της περιφερειακής στρατηγικής «Έξυπνης Εξειδίκευσης» (RIS3), όπως αυτοί αποτυπώνονται στον πίνακα Γ του παραρτήματος I του παρόντος Οδηγού Εφαρμογής. (Πέραν της περιγραφικής τεκμηρίωσης αυτής της συσχέτισης/ ανταπόκρισης, συμπληρώνεται ο πίνακας 10 του παραρτήματος II).

Κάθε κατηγορία δράσεων, θα πρέπει να έχει έναν μοναδικό Κωδικό ο οποίος θα αναφέρεται στην Επενδυτική Προτεραιότητα του ΠΕΠ που περιλαμβάνεται και στον Αύξοντα Αριθμό της κατηγορίας δράσεων (πχ 3α.ΚΔ.1, 3α.ΚΔ.2, 9vi.ΚΔ.3, 9vi.ΚΔ.4, 4γ.ΚΔ.5, 4γ.ΚΔ.6 κ.ο.κ)

Επίσης, οι κατηγορίες δράσεων/παρεμβάσεων της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ, θα πρέπει να είναι συμπληρωματικές μεταξύ τους, δημιουργώντας ένα συνεκτικό μείγμα πολιτικής, για τη μεγιστοποίηση των αναπτυξιακών αποτελεσμάτων. (Η συμπληρωματικότητα των κατηγοριών

δράσεων τεκμηριώνεται περιγραφικά και επιπρόσθετα αποτυπώνεται στον πίνακα 11 του παραρτήματος II).

5.3.4. Εκτίμηση ενδεικτικού προϋπολογισμού ανά κατηγορία δράσεων και ανά Δήμο

Οι βαθμοί αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της εφαρμογής της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ, συνδέονται άμεσα με τους διατιθέμενους οικονομικούς πόρους ανά κατηγορία δράσεων, πέραν της κρίσιμης παραμέτρου καταλληλότητάς τους, προκειμένου να επιτευχθούν τα αναμενόμενα/προσδοκώμενα αναπτυξιακά αποτελέσματα, όπως αυτά εκφράζονται από τους στόχους των δεικτών αποτελέσματος, που έχουν αναφερθεί προηγουμένως.

Ως εκ τούτου ένα σημαντικό μέρος της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ είναι ο ορθολογικός προσδιορισμός των απαιτούμενων πόρων ανά κατηγορία δράσεων, λαμβάνοντας υπ' όψη, (δεσμευτικά ως οροφή) τον ήδη κατανοημένο προϋπολογισμό της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ, από πόρους του ΠΕΠ, σε συγκεκριμένες Επενδυτικές Προτεραιότητες, όπως αναφέρεται στον πίνακα Α του παραρτήματος Ι, του παρόντος Οδηγού Εφαρμογής⁶.

Με δεδομένο ότι ένα μέρος του συνολικού προϋπολογισμού της ΤΑΠΤοΚ (μέχρι 25%) δύναται να διατεθεί⁷ για τα λειτουργικά έξοδα του Φορέα Στρατηγικής (ΟΤΔ) και για «εμφύχωση» δυνητικών δικαιούχων πράξεων/δράσεων του Προγράμματος ΤΑΠΤοΚ⁸, στον προσδιορισμό των απαιτούμενων πόρων ανά κατηγορία δράσεων περιλαμβάνονται και το ποσό που αντιστοιχεί σε αυτό το ποσοστό.

Είναι γεγονός ότι ο ρεαλιστικός προσδιορισμός των απαιτούμενων πόρων για κάθε κατηγορία δράσεων προκύπτει από την ρεαλιστική εκτίμηση του προϋπολογισμού κάθε πράξης/έργου που συμμετέχει στην εκάστοτε συγκεκριμένη κατηγορία δράσεων. Σε αυτό το μέρος (φάση/ στάδιο) του σχεδιασμού της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ, τόσο για το σύνολο της περιοχής, όσο και ανά Δήμο, είναι κρίσιμης σημασίας ο προσδιορισμός του αναγκαίου προϋπολογισμού ανά κατηγορία δράσεων για το σύνολο της περιοχής. Σημαντικό στοιχείο της προτεινόμενης Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ αποτελεί η μη υπέρβαση απόκλισης + 10% του κατανοημένου, στην πρόσκληση, προϋπολογισμού κάθε Επενδυτικής Προτεραιότητας, υπό την προϋπόθεση ο προϋπολογισμός της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ, να μην υπερβαίνει τον κατανοημένο, στην πρόσκληση, συνολικό προϋπολογισμό ανά ΕΔΕΤ (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ).

Κρίσιμο δε στοιχείο της Στρατηγικής είναι η κατά το δυνατόν μεγιστοποίηση της άμεσης μόχλευσης ιδιωτικών πόρων (για την υλοποίηση των δράσεων) αυξάνοντας έτσι την δυνατότητα/πιθανότητα μεγέθυνσης των αναμενόμενων αποτελεσμάτων από την εφαρμογή της Στρατηγικής.

(Πέραν της αναλυτικής περιγραφής και τεκμηρίωσης αυτού του μέρους της Στρατηγικής, για το σύνολο της Περιοχής ΤΑΠΤοΚ, συμπληρώνεται ο πίνακας 12 του παραρτήματος II).

Λαμβάνοντας δε υπ' όψη ότι, η Στρατηγική θα πρέπει να εξασφαλίζει μια ισορροπία κατάλληλων/ αναγκαίων κατηγοριών δράσεων, με τον αντίστοιχο προϋπολογισμό ανά Δήμο της περιοχής ΤΑΠΤοΚ, στο μέρος αυτό της Στρατηγικής προσδιορίζεται/εκτιμάται ο προϋπολογισμός συγκεκριμένων κατηγοριών δράσεων ανά Δήμο, εξαιρουμένων εκείνων που αναφέρονται στη

⁶ Στον προσδιορισμό των απαιτούμενων πόρων ανά κατηγορία δράσης, όπως και ανά πράξη/έργο του Σχεδίου Δράσης συμπεριλαμβάνεται και ο ΦΠΑ, εφ' όσον αυτός είναι επιλέξιμος χρηματοδότησης ανάλογα της φύσης/είδους των έργων/πράξεων και κατηγοριών δράσεων που εξυπηρετούν τη Στρατηγική ΤΑΠΤοΚ

⁷ Το οριστικό ποσοστό θα προσδιορισθεί στη σχετική πρόσκληση της ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Πελοποννήσου προς τις δυνητικές ΟΤΔ.

⁸ Οι επιλέξιμες δαπάνες για λειτουργικά και για «εμφύχωση», καθώς και ο επιμερισμός του προϋπολογισμού σε ομάδες/ κατηγορίες λειτουργικών εξόδων προσδιορίζονται στο μέρος του παρόντος Οδηγού που αναφέρεται στη χρηματοδότηση του Συστήματος Διακυβέρνησης της ΤΑΠΤοΚ.

λειτουργία της ΟΤΔ και στην «εμφύχωση», προκειμένου να αντιμετωπισθούν (επιλυθούν ή αμβλυνθούν) τα σημαντικότερα αναπτυξιακά προβλήματα/ ανάγκες κάθε Δήμου.

Επισημαίνεται ότι, η κατανομή του προϋπολογισμού της Στρατηγικής ανά κατηγορία δράσεων ανά Δήμο δεν αναφέρεται σε Επενδυτικές Προτεραιότητες, λαμβάνοντας υπ' όψη ότι, τόσο οι κατηγορίες δράσεων, όσο και ο προϋπολογισμός ανά κατηγορία δράσεων, σε κάθε Δήμο, εξαρτάται απόλυτα από το είδος, πλήθος και την ένταση των προβλημάτων κάθε Δήμου, τα οποία δεν είναι κατ' ανάγκη όμοια σε κάθε υποπεριοχή της ΤΑΠΤοΚ.

5.4. Σχέδιο Δράσης για την εφαρμογή της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ

Όπως έχει αναφερθεί στα προηγούμενα μέρη του Οδηγού Εφαρμογής, η κατάρτιση του Σχεδίου Δράσης, αποτελεί το τεχνικό στάδιο της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ. Η έννοια αυτού του σταδίου της Στρατηγικής αναφέρεται στον προσδιορισμό/επιλογή, αφ' ενός των κατάλληλων έργων/πράξεων για την εφαρμογή/υλοποίηση της Στρατηγικής, αφ' ετέρου του μηχανισμού και των διαδικασιών εφαρμογής της Στρατηγικής.

Αναφορικά, τόσο, με την επιλογή του μηχανισμού και των διαδικασιών εφαρμογής της Στρατηγικής για την αποτελεσματική και αποδοτική υλοποίηση/εκτέλεση των κατάλληλων πράξεων/έργων, όσο και για την παρακολούθηση της εφαρμογής της Στρατηγικής και τη διενέργεια των κατάλληλων διορθωτικών παρεμβάσεων σε περιπτώσεις αποκλίσεων από τον χρονοπρογραμματισμό ή/και των διαδικασιών εφαρμογής της Στρατηγικής, ακολουθεί στα επόμενα κεφάλαια σχετική περιγραφή. Ως εκ τούτου, το Σχέδιο Δράσης είναι κρίσιμης σημασίας, αφ' ενός για την αξιολόγηση της καταλληλότητας του συνόλου της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ, αφ' ετέρου για την αποτελεσματική και αποδοτική εφαρμογή της και την επίτευξη των στόχων της, όπως αυτοί έχουν τεθεί κατά τον σχεδιασμό/εκπόνηση της Στρατηγικής, αλλά και όπως αποσκοπεί η εφαρμογή αυτού του «εργαλείου»/μέσου της ΤΑΠΤοΚ.

Στη βάση των παραπάνω, κυρίαρχο στοιχείο του Σχεδίου Δράσης, κατά την κατάρτισή του, είναι η επιλογή των πλέον κατάλληλων/σκόπιμων έργων/πράξεων – κατηγοριών δράσεων⁹ για το σύνολο της περιοχής ΤΑΠΤοΚ, με σχετική ισορροπία ανά Δήμο. Αυτά τα έργα/πράξεις θα πρέπει να υλοποιηθούν έγκαιρα και με το ενδεδειγμένο κόστος, ώστε να αποφέρουν/δημιουργήσουν, κατά το δυνατόν, τα μεγαλύτερα αναπτυξιακά αποτελέσματα, τόσο σε μεσοβραχυπρόθεσμο, όσο και σε μακροπρόθεσμο χρονικό διάστημα. Έτσι στο σύνολο της περιοχής ΤΑΠΤοΚ, αλλά και σε κάθε Δήμο, θα αμβλυνθούν τα μόνιμα/χρονίζοντα και εντεινόμενα αναπτυξιακά προβλήματά τους, που δημιουργούν «φαύλο κύκλο» χαμηλής ανάπτυξης. Με βάση αυτή τη στρατηγική, για κάθε προτεινόμενο έργο/πράξη δημοσίων επενδύσεων και για κάθε έργο/πράξη ή κατηγορία δράσης ΕΚΤ, καθώς και για κάθε κατηγορία δράσης κρατικών ενισχύσεων ΕΤΠΑ¹⁰, συμπληρώνονται με υψηλό βαθμό πληρότητας και εγκυρότητας τα αντίστοιχα «Συνοπτικά Δελτία Προτεινόμενης Πράξης ή Κατηγορίας Δράσης» (Παράρτημα ΙΙΙ του παρόντος Οδηγού Εφαρμογής). Αυτά υποβάλλονται στην ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Πελοποννήσου συνημμένα της υποβαλλόμενης πρότασης χρηματοδότησης της Στρατηγικής και συγκεκριμένα συνημμένα του Σχεδίου Δράσης. Από τα στοιχεία του Συνοπτικού Δελτίου, τεκμηριώνεται η καταλληλότητα κάθε έργου/πράξης ή κατηγορία δράσης, ως προς τα παρακάτω κριτήρια.

⁹ Οι κατηγορίες δράσεων αναφέρονται σε δράσεις κρατικών ενισχύσεων ή/και δράσεις ΕΚΤ, στην περίπτωση που δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθούν συγκεκριμένα έργα/πράξεις ΕΚΤ.

¹⁰ Όσον αφορά στις κατηγορίες δράσεων κρατικών ενισχύσεων (ιδιωτικές επενδύσεις) δεν επιτρέπεται η εξειδίκευσή τους σε έργα/πράξεις, κατά την εκπόνηση του Σχεδίου Δράσης. Συνεπώς, για την πληρότητα συμπλήρωσης των απαιτούμενων πινάκων που περιγράφονται στα επόμενα κεφάλαια, τα δεδομένα για τα έργα/πράξεις των κρατικών ενισχύσεων αναφέρονται, πάντα, σε επίπεδο κατηγορίας δράσεων, ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, τουλάχιστον.

5.4.1 Πράξεις/έργα υψηλού βαθμού σκοπιμότητας

Με βάση τα ιεραρχημένα, κατά τον σχεδιασμό της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ, προβλήματα/ ανάγκες του συνόλου της περιοχής, επιλέγονται τα πλέον κατάλληλα έργα/πράξεις – κατηγορίες δράσεων για την επίλυση ή άμβλυνση αυτών των προβλημάτων/αναγκών. Έτσι, προτεραιότητα θα πρέπει να έχουν τα έργα/πράξεις – κατηγορίες δράσεων τα οποία επιλύουν/αμβλύνουν υψηλής ιεράρχησης προβλημάτων/ αναγκών, σύμφωνα με την κλίμακα 1,2,3, που έχει αναφερθεί στο μέρος σχεδιασμού της Στρατηγικής.

Ένα άλλο κριτήριο επιλογής έργων/ πράξεων – κατηγορίες δράσεων που θα περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Δράσης, είναι ο αριθμός άμεσα ωφελούμενων, ως ποσοστό ωφελουμένων, ανάλογα με τη φύση/είδος του έργου – κατηγορίας δράσης, είτε επί του συνολικού πληθυσμού της περιοχής, είτε επί του συνόλου των εν δυνάμει ωφελουμένων, από το κάθε έργο/πράξη – κατηγορίας δράσης.

Επίσης, σημαντικό κριτήριο, για την επιλογή, είναι η συμβολή τους στην δημιουργία ή/και στην αύξηση των διαλειτουργικών σχέσεων (οικονομικών /παραγωγικών ή/ και κοινωνικών), τόσο μεταξύ των Δημοτικών Ενοτήτων ή / και μεταξύ Δήμων της ΤΑΠΤοΚ, όσο και με τα γειτνιάζοντα αστικά κέντρα της Περιφέρειας.

Τέλος, ένα πρόσθετο, σημαντικό επίσης κριτήριο, για την επιλογή τους είναι η συνέργεια κάθε έργου/πράξης – κατηγορίας δράσης με άλλο ή άλλα προτεινόμενα έργα/πράξεις – κατηγορίες δράσεων της ΤΑΠΤοΚ. Η έννοια της συνέργειας αναφέρεται στη λειτουργία των έργων, μετά την ολοκλήρωσή τους και από τη σχέση λειτουργίας τους, δηλαδή αν η λειτουργία ενός αυξάνει την αποτελεσματικότητα λειτουργίας άλλου ή άλλων έργων – κατηγοριών δράσεων.

Στη βάση των παραπάνω τεσσάρων (4) κριτηρίων σκοπιμότητας των προτεινόμενων έργων/πράξεων – κατηγοριών δράσεων τα οποία έχουν αντίστοιχους συντελεστές βαρύτητας (50%, 15%, 20% και 15%) θα πρέπει να τεκμηριωθεί η σκοπιμότητα (αναπτυξιακή αναγκαιότητα) κάθε προτεινόμενου έργου/πράξης με την πλήρη και έγκυρη συμπλήρωση του μέρους III των Συνοπτικών Δελτίων¹¹, υποδείγματα των οποίων είναι συνημμένα στο τέλος του παραρτήματος III του παρόντος Οδηγού Εφαρμογής.

(Αντίστοιχα με τα στοιχεία κάθε προτεινόμενου έργου/ πράξης – κατηγορίας δράσης συμπληρώνεται ο πίνακας 14 του Παραρτήματος III, μέσω του οποίου ιεραρχείται η σκοπιμότητα όλων των έργων/πράξεων – κατηγοριών δράσεων).

Η ιεράρχηση της σκοπιμότητας των προτεινόμενων έργων/πράξεων – κατηγοριών δράσεων πραγματοποιείται μηχανογραφικά, σύμφωνα με την βαθμολογία που παίρνει κάθε έργο/πράξη – κατηγορία δράσης με την πλήρη συμπλήρωση του πίνακα 14, ακολουθώντας τις οδηγίες που υπάρχουν στον συγκεκριμένο πίνακα.

Οι βαθμοί ιεράρχησης έχουν ως εξής:

- Α: Βαθμολογία 10,0 - 7,0
- Β: Βαθμολογία 6,5 - 4,5
- Γ: Βαθμολογία μικρότερη του 4,5

(Στη συνέχεια συμπληρώνεται ο πίνακας 15 του παραρτήματος III)

¹¹ Για κάθε προτεινόμενο έργο/ πράξη στο Σχέδιο Δράσης θα πρέπει να έχει πλήρως και έγκυρα συμπληρωθεί στο σύνολο του, το αντίστοιχο «Συνοπτικό Δελτίο Προτεινόμενης Πράξης», το οποίο θα συνοδεύει το Σχέδιο Δράσης.

5.4.2 Ωριμότητα των προτεινόμενων πράξεων / έργων δημοσίων επενδύσεων ΕΤΠΑ¹²

Η ωριμότητα των προτεινόμενων πράξεων/ έργων είναι μια σημαντική παράμετρος που προσδιορίζει την ποιότητα του Σχεδίου Δράσης και αναφέρεται τόσο σε τεχνικό επίπεδο, όσο και σε διοικητικό. Το τεχνικό επίπεδο ορίζεται από τις αναγκαίες προμελέτες, κύριες και συνοδευτικές μελέτες (οριστικές/μελέτες εφαρμογής), έως και τα τεύχη δημοπράτησης, ενώ το διοικητικό επίπεδο ωριμότητας ορίζεται από τις αναγκαίες αδειοδοτήσεις, ανάλογα με τη φύση/ είδος κάθε έργου/ πράξης. Κατά κανόνα τα τεχνικά επίπεδα ωριμότητας συνδέεται άμεσα με το διοικητικό, θεωρώντας ότι όταν ένα έργο/πράξη έχει μελέτες εφαρμογής, έχει εξασφαλίσει και τις αντίστοιχες αδειοδοτήσεις. Τα προαναφερθέντα ως προς τα επίπεδα ωριμότητας αφορούν κατά κύριο λόγο, τα τεχνικά δημόσια έργα υποδομών. Είναι αυταπόδεικτο ότι, το υψηλότερο επίπεδο διοικητικής και τεχνικής ωριμότητας κάθε προτεινόμενου έργου/ πράξης είναι η συμβασιοποίηση του κύριου ή των κύριων υποέργων του, με δεδομένο ότι μ' αυτό το επίπεδο ωριμότητας το έργο/ πράξη είναι έτοιμο προς υλοποίηση ή/και υλοποιείται/ εκτελείται.

Ως εκ τούτου ο βαθμός/επίπεδο διοικητικής και κυρίως τεχνικής ωριμότητας των προτεινόμενων έργων/πράξεων προσδιορίζει την ποιότητα του Σχεδίου Δράσης, ως προς τη δυνατότητα αποτελεσματικής υλοποίησής του στο σύνολό του, αλλά παράλληλα κατά ένα σημαντικό βαθμό, το επίπεδο τεχνικής ωριμότητας των έργων/πράξεων, προσδιορίζει και τη ρεαλιστικότητα του προϋπολογισμού του Σχεδίου Δράσης, αφού η ύπαρξη οριστικών μελετών/μελετών εφαρμογής και πολύ περισσότερο οι τυχόν συμβάσεις, προσεγγίζουν το πραγματικό κόστος υλοποίησης/εκτέλεσης των έργων. Το τελευταίο χαρακτηριστικό/ παράμετρος του Σχεδίου Δράσης που σχετίζεται με τον προϋπολογισμό του, αποτελεί ένα ξεχωριστό κριτήριο αξιολόγησης του Σχεδίου Δράσης και γίνεται αναλυτική αναφορά σ' αυτό σε επόμενο μέρος του παρόντος Οδηγού Εφαρμογής.

Στη βάση των προαναφερόμενων περί της ωριμότητας των προτεινόμενων έργων/πράξεων που θα περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Δράσης, τα επίπεδα ωριμότητας, κατά φθίνουσα σειρά, προσδιορίζονται από τα εξής:

- α) Έργα/πράξεις σε εξέλιξη εκτέλεσης (με όλες τις συμβάσεις τους υπογεγραμμένες μετά την 1η/1/2014).
- β) Έργα/ πράξεις με συμβάσεις μετά την 1η/1/2014, (κατ' ελάχιστον το κύριο, ή τα κύρια υποέργα).
- γ) Έργα/ πράξεις με τεύχη δημοπράτησης, (κατ' ελάχιστον το κύριο, ή τα κύρια υποέργα).
- δ) Έργα/πράξεις με οριστικές μελέτες/μελέτες εφαρμογής, (κατ' ελάχιστον το κύριο, ή τα κύρια υποέργα).
- ε) Έργα/πράξεις με προμελέτες, (κατ' ελάχιστον το κύριο, ή τα κύρια υποέργα)
- στ) Έργα/πράξεις χωρίς προμελέτες.

Είναι σκόπιμο και συμβάλλει καθοριστικά στη ποιότητα του Σχεδίου Δράσης, όσον αφορά στην ωριμότητα των έργων, τα επιλεγέντα έργα/πράξεις, με κυρίαρχο κριτήριο της σκοπιμότητά τους να συγκεντρώνονται σε πλήθος και σε προϋπολογισμό στις κατηγορίες (γ) ή/και (δ).

¹² Η ωριμότητα αποτελεί κριτήριο αξιολόγησης του Σχεδίου Δράσης μόνο για τα έργα/πράξεις δημοσίων επενδύσεων ΕΤΠΑ (κατά κύριο λόγο έργων υποδομής) και όχι για κρατικές ενισχύσεις όπως έχει αναφερθεί προηγουμένως, καθώς επίσης εξαιρούνται από αυτό το κριτήριο και οι δράσεις/έργα ΕΚΤ. Ως προς τις δράσεις/έργα ΕΚΤ η ωριμότητα δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθεί με αξιοπιστία, αλλά και δεν έχει ιδιαίτερη σημασία, αφ' ενός λόγω της μεγάλης διαφοροποίησης των κατηγοριών δράσεων με αντίστοιχη διαφοροποίηση των παραγόντων ωρίμανσης, αφ' ετέρου λόγω της κατά βάση ετήσιας ή διετής διάρκειας κάθε έργου/πράξης ΕΚΤ.

Δεν θα πρέπει ο βαθμός/επίπεδο ωριμότητας να είναι το κυρίαρχο κριτήριο επιλογής των έργων/πράξεων αμβλύνοντας το κυρίαρχο κριτήριο της σκοπιμότητας. Παράλληλα, θα πρέπει να επισημανθεί ότι έργα/πράξεις με μόνο προμελέτες ή χωρίς προμελέτες, όσο και σημαντικό/μεγάλο βαθμό σκοπιμότητας έχουν, δεν θα πρέπει να «κυριαρχούν» στο Σχέδιο Δράσης λόγω του ότι, αυτής της κατηγορίας τα έργα/πράξεις θα καθυστερήσουν σε σημαντικό βαθμό να υλοποιηθούν, ή/και θα κινδυνεύσει η ολοκλήρωσή τους εντός του χρονοδιαγράμματος εφαρμογής της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ. Για τον λόγο αυτόν, εάν το Σχέδιο Δράσης περιλαμβάνει έργα/πράξεις χωρίς καν προμελέτες, με αθροιστικό προϋπολογισμό μεγαλύτερο του 60% του συνολικού προϋπολογισμού του Σχεδίου Δράσης που αναφέρεται σε έργα / πράξεις δημοσίων επενδύσεων ΕΤΠΑ, το Σχέδιο Δράσης και συνολικότερα η πρόταση χρηματοδότησης της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ, απορρίπτεται.

(Κατόπιν της συμπλήρωσης του μέρους I του Συνοπτικού Δελτίου Προτεινόμενης Πράξης Δημοσίων Επενδύσεων του παραρτήματος III του παρόντος Οδηγού Εφαρμογής, συμπληρώνονται οι πίνακες 16 και 17 του παραρτήματος III).

5.4.3 Χρηματοδότηση (εκτίμηση του προϋπολογισμού) των προτεινόμενων έργων/πράξεων στο Σχέδιο Δράσης

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η ρεαλιστική εκτίμηση του προϋπολογισμού των έργων/πράξεων – κατηγοριών δράσεων που αποτελούν το σημαντικότερο μέρος του Σχεδίου Δράσης, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το επίπεδο ωριμότητας των προτεινόμενων έργων/πράξεων δημοσίων επενδύσεων ΕΤΠΑ. Γι' αυτό τον λόγο, στους πίνακες 16 και 17 του παραρτήματος III, οι οποίοι κατά κύριο λόγο αναφέρονται στην ωριμότητα των έργων, περιλαμβάνουν και στοιχεία προϋπολογισμού/ κόστους των προτεινόμενων έργων/ πράξεων δημοσίων επενδύσεων.

Μία άλλη σημαντική ποιοτική παράμετρος του Σχεδίου Δράσης, ως προς τον προϋπολογισμό του αναφέρεται στα εξής:

- α) Στην μη υπέρβαση του συνολικού προϋπολογισμού Δημόσιας Δαπάνης ανά ΕΔΕΤ που αναφέρεται στη σχετική πρόσκληση της ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Πελοποννήσου, έστω και αν δεν καλύπτονται όλες οι Επενδυτικές Προτεραιότητες, ή για κάποια ή κάποιες Επενδυτικές Προτεραιότητες «δεσμεύονται» μικρότερα ποσά στο Σχέδιο Δράσης από εκείνα της πρόσκλησης
- β) Στη δυνατότητα απόκλισης + 10% του κατανεμημένου, στην πρόσκληση, προϋπολογισμού κάθε Επενδυτικής Προτεραιότητας, υπό την προϋπόθεση ο προϋπολογισμός του Σχεδίου Δράσης ΤΑΠΤοΚ, να μην υπερβαίνει τον κατανεμημένο, στην πρόσκληση, συνολικό προϋπολογισμό ανά ΕΔΕΤ (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ).

Όσον αφορά στη ρεαλιστικότητα του προϋπολογισμού των προτεινόμενων έργων/ πράξεων – κατηγοριών δράσεων και κατ' ακολουθία του Σχεδίου Δράσης, όπως έχει προαναφερθεί εξαρτάται από το στάδιο ωριμότητας των προτεινόμενων έργων/πράξεων – κατηγοριών δράσεων. Συγκεκριμένα:

- Για έργα/πράξεις δημοσίων επενδύσεων ΕΤΠΑ με σύμβαση ή οριστικές μελέτες/μελέτες εφαρμογής από τα αντίστοιχα στοιχεία.
- Για έργα/πράξεις δημοσίων επενδύσεων ΕΤΠΑ χωρίς οριστικές μελέτες / μελέτη εφαρμογής, καθώς και για έργα/πράξεις – κατηγορίες δράσεων ΕΚΤ ή/και για κατηγορίες δράσεων κρατικών ενισχύσεων από αντιπροσωπευτικά ομοειδή έργα που υλοποιήθηκαν κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013.

Θα πρέπει να επισημανθεί, ότι κατά κανόνα δεν αρκούν ένα ή δύο αντιπροσωπευτικά έργα για την εκτίμηση του κόστους/προϋπολογισμού αντίστοιχων ομοειδών προτεινόμενων στο Σχέδιο Δράσης. Ως εκ τούτου στο μέρος VI των «Συνοπτικών Δελτίων Προτεινόμενης Πράξης/ ή κατηγορίας δράσης», του παραρτήματος III του παρόντος Οδηγού Εφαρμογής είναι σκόπιμο τα παραδείγματα κόστους ανά προτεινόμενο έργο να είναι κατά το δυνατόν περισσότερα.

Επιπρόσθετα, για προτεινόμενα έργα/πράξεις που δεν έχει συμβασιοποιηθεί το σύνολο των υποέργων τους, θα πρέπει να εκτιμηθεί το συμβατικό τίμημα κάθε υποέργου και κατ' ακολουθία το συνολικό συμβατικό τίμημα του έργου/πράξης.

Σημείωση:

Αυτές οι εκτιμήσεις δεν επηρεάζουν μειωτικά τον προϋπολογισμό των προτεινόμενων έργων/ πράξεων, βάσει του οποίου αξιολογείται το Σχέδιο Δράσης. Μόνο στα πλήρως συμβασιοποιημένα έργα/πράξεις, μέχρι την ημ/νία υποβολής στην ΕΥΔ του Σχεδίου Δράσης με την Στρατηγική της περιοχής ΤΑΠΤοΚ, συμπίπτει/ ταυτίζεται ο προϋπολογισμός με το συμβατικό τίμημα.

Τέλος, μια ποιοτική παράμετρος του Σχεδίου Δράσης είναι η άμεση μόχλευση ιδιωτικών πόρων κατά τη φάση υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης. Οι περιπτώσεις αυτές κατά κανόνα αναφέρονται σε έργα/πράξεις κρατικών ενισχύσεων (ιδιωτικών επενδύσεων), σε έργα ύδρευσης/αποχέτευσης όταν αυτό προβλέπεται θεσμικά, ανάλογα τον φορέα υλοποίησης και τέλος σε έργα/πράξεις Σύμπραξης Ιδιωτικού και Δημόσιου Τομέα (ΣΔΙΤ).

(Κατόπιν όλων των παραπάνω και με βάση τις αντίστοιχες αναλυτικές περιγραφές, ανά σημείο που αφορά στον προϋπολογισμό του Σχεδίου Δράσης, συμπληρώνονται οι πίνακες 18,18.1-18.ν, 19, 19.1 και 20 του παραρτήματος III, του παρόντος Οδηγού Εφαρμογής).

5.4.4. Χρηματοδότηση του Συστήματος Διακυβέρνησης της ΤΑΠΤοΚ

Πέραν της ρεαλιστικής εκτίμησης του προϋπολογισμού των έργων/πράξεων – κατηγοριών δράσεων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Δράσης, ιδιαίτερα σημαντική παράμετρος του Σχεδίου Δράσης είναι η ορθολογική και ρεαλιστική εκτίμηση των λειτουργικών εξόδων της ΟΤΔ και των εξόδων για «εμψύχωση» δυνητικών δικαιούχων, ποσά τα οποία αθροιστικά δύναται να φθάσουν μέχρι και το 25% του συνολικού προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης της ΤΑΠΤοΚ, λαμβάνοντας υπ' όψη τα παρακάτω:

- α) Το ανώτατο όριο ποσοστιαίας κατανομής των λειτουργικών εξόδων της ΟΤΔ είναι 70% του συνολικού/αθροιστικού προϋπολογισμού για λειτουργικά έξοδα και εμψύχωση
- β) Οι δαπάνες απασχόλησης προσωπικού δεν μπορούν να υπερβούν το 60% του συνολικού προϋπολογισμού για λειτουργικά και «εμψύχωση» και χρηματοδοτούνται από την Επενδυτική Προτεραιότητα 9νι
- γ) Οι λειτουργικές δαπάνες/έξοδα της ΟΤΔ, πλην των δαπανών απασχόλησης προσωπικού, δεν μπορούν να υπερβούν το 10% του συνολικού προϋπολογισμού για λειτουργικά και «εμψύχωση», θα χρηματοδοτηθούν από την Επενδυτική Προτεραιότητα 9δ και αφορούν στις εξής κατηγορίες εξόδων:
 - Ενοίκια
 - Ταξίδια / μετακινήσεις, διαμονή
 - Επικοινωνία (τηλεφωνία, ταχυδρομείο)

- Ενέργεια
 - Αναλώσιμα
 - Λοιπά λειτουργικά
- δ) Οι δαπάνες για εμφύχωση δεσμεύουν ή απορροφούν το υπόλοιπο ποσό του συνολικού προϋπολογισμού για λειτουργικά και εμφύχωση, χρηματοδοτούνται από την Επενδυτική Προτεραιότητα 9^η και ενδεικτικά αφορούν στις εξής δράσεις:
- Ενημερωτικές εκδηλώσεις, συναντήσεις, φυλλάδια, ιστοσελίδα, μέσα κοινωνικής δικτύωσης
 - Υποστήριξη για κοινωνικές οργανώσεις της περιοχής και δημιουργία ή ενδυνάμωση των κοινωνικών δομών της περιοχής
 - Προώθηση και στήριξη της προετοιμασίας έργων και προτάσεων χρηματοδότησης από το πρόγραμμα.

Οι δράσεις εμφύχωσης δύναται να υλοποιούνται από το προσωπικό της ΟΤΔ ή/και να ανατίθενται σε τρίτους. Η ανάλυση δε των δράσεων αυτών πρέπει να αποτυπώνεται σε σχετικό πίνακα.

5.4.5. Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης

Μια σημαντική παράμετρος της ποιότητας του Σχεδίου Δράσης, η οποία συμβάλλει στην αποτελεσματικότητα της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και την κάλυψη των αναγκών της περιοχής παρέμβασης, αλλά και για την συμβολή της ΤΑΠΤοΚ στην επίτευξη των στόχων του ΠΕΠ «Πελοπόννησος» 2014-2020, είναι η έγκαιρη αν όχι η εμπροσθοβαρής εφαρμογή του. Η έγκαιρη εφαρμογή της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ δημιουργεί τις προϋποθέσεις μεγιστοποίησης του αναπτυξιακού αποτελέσματος στην περιοχή παρέμβασης, με την επιμήκυνση της απόδοσης των υπενδεδυμένων κεφαλαίων, εντός της προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Παράλληλα, συμβάλλει, κατά την κλίμακα συμμετοχής της στον προϋπολογισμό του ΠΕΠ, στους χρηματοοικονομικούς αλλά και φυσικούς στόχους του ΠΕΠ.

Η έγκαιρη υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης εξαρτάται από πολλές παραμέτρους όπως:

- α) Ωριμότητα των προτεινόμενων στο Σχέδιο Δράσης έργων/πράξεων
- β) Ετοιμότητα και ικανότητα των δικαιούχων/φορέων υλοποίησης των έργων/πράξεων
- γ) Διαχειριστική ικανότητα της ΟΤΔ για επίσπευση των απαιτούμενων διαχειριστικών διαδικασιών και ενεργειών, πάντα στο πλαίσιο της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, σύμφωνα με το ΣΔΕ του ΕΣΠΑ 2014-2020.
- δ) Δυνατότητα της ΟΤΔ για σχεδιασμό, προγραμματισμό και πραγματοποίηση των κατάλληλων / αναγκαίων ενεργειών «εμφύχωσης» και υποστήριξης των δυνητικών δικαιούχων πράξεων/έργων του Σχεδίου Δράσης.

Λαμβάνοντας υπ' όψη τις παραπάνω παραμέτρους θα πρέπει να γίνει ρεαλιστική εκτίμηση των κατ' έτος δαπανών ανά Επενδυτική Προτεραιότητα και να συμπεριληφθεί στο Σχέδιο Δράσης (Συμπληρώνεται ο πίνακας 22 του Παραρτήματος ΙΙΙ του παρόντος Οδηγού).

Να σημειωθεί ότι, αυτό το στοιχείο του Σχεδίου Δράσης δεν αποτελεί κριτήριο αξιολόγησης της πρότασης / αίτησης χρηματοδότησης της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ, αλλά αποτελεί εργαλείο, αφ' ενός έγκαιρης διάγνωσης τυχόν δυσκολιών / προβλημάτων στην ομαλή και σύμφωνα με τον σχεδιασμό και προγραμματισμό εφαρμογής της Στρατηγικής, αφ' ετέρου σταδιακής αποτίμησης της αξιοπιστίας και ρεαλιστικότητας του σχεδιασμού και προγραμματισμού της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ.

Εξ' άλλου, όπως αναφέρεται στο Κεφάλαιο 2 του παρόντος Οδηγού, η Περιφέρεια Πελοποννήσου και η ΕΥΔ έχουν προβλέψει ενίσχυση του προϋπολογισμού της ΤΑΠΤοΚ, ως αποθεματικό επίδοσης σε σχέση με την πρόοδο εφαρμογής του προγράμματος.

Το αποθεματικό επίδοσης προβλέπεται για τους εξής δύο λόγους:

- Εκτιμάται ότι, τα έργα / πράξεις που θα περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Δράσης θα δαπανήσουν μικρότερο ποσό από το αρχικά καταναμεημένο, λόγω εκπτώσεων στους αντίστοιχους διαγωνισμούς / δημοπρατήσεις. Δηλαδή, μικρότερου συνολικού ύψους συμβάσεις.
- Θα πρέπει να δοθούν κίνητρα, τόσο στον Φορέα Στρατηγικής (ΟΤΔ), όσο και κυρίως στους τοπικούς φορείς και δικαιούχους πράξεων/έργων, για επίσπευση των διαδικασιών εφαρμογής της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ.

Το προτεινόμενο ποσό αποθεματικού Επίδοσης ανέρχεται σε 4,0 εκατ. € (3,5 εκατ. € ΕΤΠΑ και 0,5 εκατ. € ΕΚΤ) και θα καταμεηθεί στην Στρατηγική ΤΑΠΤοΚ το έτος 2019, εφ' όσον, μέχρι το τέλος του 2018:

- έχει συμβασιοποιηθεί, το 80% του προϋπολογισμού των έργων / πράξεων του Σχεδίου Δράσης και
- έχει δαπανηθεί και καταχωρισθεί στο σύστημα παρακολούθησης της υλοποίησης, το 60% των συμβάσεων.

5.4.6. Φυσικό Αντικείμενο / Δείκτες Εκρών

Το φυσικό αντικείμενο των προτεινόμενων πράξεων/έργων στο Σχέδιο Δράσης είναι ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ, με δεδομένο ότι τόσο από την ποσότητα, όσο και από το είδος και την ποιότητα του φυσικού αντικειμένου των έργων/πράξεων θα προκύψει η πεμπουσία της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ, ήτοι: τα αναμενόμενα αποτελέσματα, θα επιτευχθούν οι τεθέντες Ειδικόί Στόχοι της Στρατηγικής και εν κατακλείδι θα προσεγγισθεί το Όραμα της Στρατηγικής για το σύνολο της περιοχής. Είναι γεγονός ότι, στην περιοχή ΤΑΠΤοΚ θα υλοποιηθούν και άλλα έργα τόσο από τις οριζόντιες δράσεις του ΠΕΠ, όσο και από Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020. Η Στρατηγική ΤΑΠΤοΚ, σχεδιάζεται για την αποτελεσματική αντιμετώπιση, των έντονων, χρονιζόντων και εντεινόμενων αναπτυξιακών προβλημάτων των μειονεκτικών περιοχών της Περιφέρειας, τα οποία οφείλονται κατά πολύ μεγάλο βαθμό στα γεωγραφικά και γεωφυσικά χαρακτηριστικά τους, σε σχέση με άλλες πιο ευνοημένες γεωμορφολογικά περιοχές της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Ως εκ τούτου το φυσικό αντικείμενο που θα υλοποιηθεί στο πλαίσιο των έργων/ πράξεων του Σχεδίου Δράσης, είναι κρίσιμης σημασίας για την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ.

Η οργανωμένη ποσοτικοποιημένη αποτύπωση του φυσικού αντικειμένου των έργων/πράξεων που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Σχεδίου Δράσης και κατ' ακολουθία της Στρατηγικής για την ΤΑΠΤοΚ γίνεται με αντίστοιχους και ανάλογους «δείκτες εκρών», οι οποίοι απεικονίζουν, είτε την ποσότητα και την ποιότητα/ είδος του φυσικού αντικειμένου, είτε/και σε ορισμένες περιπτώσεις τους άμεσα ωφελούμενους από την υλοποίηση αυτών των έργων.

Τα κύρια κριτήρια καταλληλότητας των δεικτών εκρών είναι η μετρησιμότητά τους και η πληρότητά τους στην αποτύπωση του προγραμματισμού, υλοποιούμενου και υλοποιηθέντος φυσικού αντικειμένου.

Ο προσδιορισμός/ επιλογή των κατάλληλων δεικτών εκρών γίνεται κατ' αρχάς σε επίπεδο έργου/πράξης, σύμφωνα, με το φυσικό αντικείμενο του εκάστοτε έργου/πράξης και συμπληρώνεται

κατάλληλα, ως προς αυτά τα στοιχεία το αντίστοιχο πεδίο του «Συνοπτικού Δελτίου Προτεινόμενης Πράξης» (Παράρτημα ΙΙΙ του παρόντος Οδηγού Εφαρμογής).

Είναι δεδομένο ότι, για ομοειδή έργα/πράξεις δημιουργούνται κοινοί δείκτες εκροών έτσι ώστε να «δεικτοποιούνται» επί μέρους ομάδες ομοειδών πράξεων/έργων, ήτοι κατηγορίες δράσεων.

Σκόπιμο είναι να «δεικτοποιηθούν» όλες οι κατηγορίες δράσεων (ομάδες ομοειδών έργων) του Σχεδίου Δράσης, ή όταν αυτό δεν είναι εφικτό, ο προϋπολογισμός των κατηγοριών δράσεων που αντιστοιχούν σε δείκτες εκροών να υπερβαίνει το 90% του συνολικού προϋπολογισμού του Σχεδίου Δράσης, συμπεριλαμβανομένου και του ποσού που αφορά στη λειτουργία της ΟΤΔ, με κυρίαρχο δείκτη την χρονοαπασχόληση στελεχών της ή/και τρίτων.

Μια άλλη παράμετρος της καταλληλότητας και πληρότητας των δεικτών εκροών του Σχεδίου Δράσης είναι ο βαθμός συνάφειας, υπό την έννοια της αντιστοίχισης των δεικτών του Σχεδίου Δράσης με τους δείκτες εκροών του ΠΕΠ, οι οποίοι αντιστοιχούν στις Επενδυτικές Προτεραιότητες του ΠΕΠ που χρηματοδοτούν την Στρατηγική ΤΑΠΤοΚ. (Πίνακας Β του παραρτήματος Ι, του παρόντος Οδηγού Εφαρμογής).

Συγκεκριμένα από το σύνολο των δεικτών εκροών του Σχεδίου Δράσης, κατά το δυνατόν, ένα μεγάλο μέρος του αριθμού/ πλήθους τους θα πρέπει να ταυτίζονται με τους δείκτες εκροών του ΠΕΠ, λαμβάνοντας υπ' όψη ότι δύναται ή/και πρέπει να περιλαμβάνονται και πρόσθετοι δείκτες εκροών στο Σχέδιο Δράσης, προκειμένου να «δεικτοποιηθεί» το σύνολο ή σχεδόν το σύνολο του προϋπολογισμού του Σχεδίου Δράσης. (Για την εκπλήρωση αυτού του όρου κατάρτισης του Σχεδίου Δράσης συμπληρώνεται ο πίνακας 21 του παραρτήματος ΙΙΙ, του παρόντος Οδηγού Εφαρμογής).

5.5. Η Λογική της Παρέμβασης στη Στρατηγική ΤΑΠΤοΚ

Με την ολοκλήρωση της κατάρτισης του Σχεδίου Δράσης, το οποίο εκφράζει την εφαρμογή της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ, όπως αυτή έχει προσδιορισθεί προηγουμένως είναι αναγκαίο να τεκμηριωθεί συνοπτικά η λογική αυτής της Στρατηγικής με συγκεκριμένα στάδια/βήματα αλληλουχίας, όπως:

- α) Προσδιορισμός ιεραρχημένων προβλημάτων/αναγκών της περιοχής και των νησιών της, σύμφωνα με την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και την SWOT Ανάλυση.
- β) Προσδιορισμός Ειδικών Στόχων της Στρατηγικής για τη περιοχή, προκειμένου να επιλυθούν ή να αμβλυθούν τα σημαντικότερα προβλήματα/ανάγκες και να επιτευχθεί/πραγματοποιηθεί ή να «δρομολογηθεί» η πραγματοποίηση του μεσομακροπρόθεσμου Αναπτυξιακού Οράματος της περιοχής.
- γ) Εξειδίκευση και ποσοτικοποίηση των Ειδικών Στόχων της Στρατηγικής με κατάλληλους Δείκτες Αποτελέσματος, οι οποίοι θα εκφράζουν τις θετικές αλλαγές που επιδιώκονται στα προβλήματα/ανάγκες της περιοχής.
- δ) Προσδιορισμός κατηγοριών δράσεων (ομάδες ομοειδών πράξεων/έργων), με τον αντίστοιχο ανά κατηγορία παρέμβασης ικανό προϋπολογισμό, μέσω των οποίων θα επιτευχθούν οι Δείκτες Αποτελέσματος και κατ' ακολουθία οι Ειδικοί Στόχοι της Στρατηγικής.

Να σημειωθεί ότι οι κατηγορίες παρέμβασης «δεσμεύονται», τόσο ως προς το είδος τους, όσο και ως προς τον προϋπολογισμό τους, από τις συγκεκριμένες Επενδυτικές Προτεραιότητες του ΠΕΠ που χρηματοδοτούν την Στρατηγική ΤΑΠΤοΚ.

- ε) Τέλος, προσδιορίζονται οι κατάλληλοι (σε πληρότητα, σαφήνεια και μετρησιμότητα) Δείκτες Εκρών, ανά κατηγορία δράσης, οι οποίοι μέσω των καταλληλότερων έργων/πράξεων θα συμβάλλουν στην επίτευξη των Δεικτών Αποτελέσματος.

Οι παραπάνω άμεσα συνδεδεμένες με αλληλουχία ενέργειες, αποτελούν την «λογική της παρέμβασης» της ΤΑΠΤοΚ στο πλαίσιο του ΠΕΠ Περιφέρειας Πελοποννήσου.

(Η τεκμηρίωση της λογικής της παρέμβασης, πέραν της αναλυτικής περιγραφής της κατά την αποτύπωση του σχεδιασμού της Στρατηγικής και της κατάρτισης του Σχεδίου Δράσης γίνεται με την συμπλήρωση του πίνακα 23, του παραρτήματος ΙΙΙ, του παρόντος Οδηγού Εφαρμογής).

5.6. Διαδικασίες συμμετοχής (διαβούλευσης) των Τοπικών κοινοτήτων (φορέων)

Με δεδομένη την ιδιαίτερη σημασία που έχουν αυτές οι διαδικασίες για τον σχεδιασμό κυρίως της Στρατηγικής της ΤΑΠΤοΚ και του αντίστοιχου Σχεδίου Δράσης, είναι αναγκαίο κατ' ελάχιστον να περιγραφούν αυτές οι διαδικασίες και ενέργειες της Ομάδας Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ), όπως αναφέρονται στο Κεφάλαιο 4 του παρόντος Οδηγού στο οποίο περιγράφεται η μεθοδολογία εκπόνησης της Στρατηγικής και κατάρτισης του Σχεδίου Δράσης. Συγκεκριμένα:

- α) Διεργασίες κινητοποίησης των τοπικών φορέων (πρώτο στάδιο εκπόνησης της Στρατηγικής)
- β) Προκαταρκτικές συνεντεύξεις με τους κύριους ενδιαφερόμενους τοπικούς φορείς (τέταρτο στάδιο της εκπόνησης της Στρατηγικής)
- γ) Δημόσιες συναντήσεις με τους τοπικούς φορείς και την τοπική κοινωνία (πέμπτο στάδιο της εκπόνησης της Στρατηγικής)
- δ) δημιουργία συναίνεσης/συμφωνίας επί των αρχών της Στρατηγικής (έβδομο στάδιο της εκπόνησης της Στρατηγικής)
- ε) Έγκριση της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης από τα αντίστοιχα Δημοτικά Συμβούλια της περιοχής ΤΑΠΤοΚ (δέκατο στάδιο της εκπόνησης της Στρατηγικής)

Για τα σημεία (β), (γ) και (δ) δύνανται να πραγματοποιηθούν και για την κατάρτιση του Σχεδίου Δράσης, με δεδομένο ότι αυτά που αναφέρονται πιο πάνω είναι τα κατ' ελάχιστον απαιτούμενα.

5.7. Ανάλυση του Συστήματος Διακυβέρνησης¹³

Το Σύστημα Διακυβέρνησης ενός Προγράμματος ΤΑΠΤοΚ συντίθεται από τρία κύρια υποσυστήματα, τα οποία είναι:

- Το Σύστημα σχεδιασμού/ανασχεδιασμού και προγραμματισμού της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης
- Το Σύστημα διαχείρισης και παρακολούθησης της εφαρμογής της Στρατηγικής και υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης
- Το Σύστημα διοίκησης του Προγράμματος ΤΑΠΤοΚ.

Με βάση αυτούς τους ορισμούς, ένα από τα σημαντικότερα μέρη της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης είναι ο αναλυτικός προσδιορισμός και η τεκμηρίωση της ικανότητας του Συστήματος Διακυβέρνησης της ΤΑΠΤοΚ, αποτελεσματικής εφαρμογής της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ για την

¹³ Σχεδιασμού/ ανασχεδιασμού, διαχείρισης / παρακολούθησης και διοίκησης της ΤΑΠΤοΚ.

ανάπτυξη της περιοχής και σύμφωνα με την Αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Να σημειωθεί ότι ο Φορέας Στρατηγικής (ΟΤΔ) δεν θα δύναται να είναι δικαιούχος πράξεων του Σχεδίου Δράσης.

Σε αυτό το σημαντικό μέρος της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης θα πρέπει να περιλαμβάνονται με ιδιαίτερη ανάλυση και τεκμηρίωση τα παρακάτω:

5.7.1. Περιγραφή του Φορέα Στρατηγικής / Ομάδας Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ)

Ως προς τον Φορέα Στρατηγικής, ο οποίος, όπως έχει προαναφερθεί, ταυτίζεται με την Ομάδα Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) και αποτελεί το Σύστημα διοίκησης της ΤΑΠΤοΚ, θα πρέπει να περιλαμβάνονται τα εξής:

- α) Επωνυμία και Διακριτικός Τίτλος
- β) Νομική Μορφή
- γ) Έτος ίδρυσης ή υπό ίδρυση
- δ) Συμμετέχοντες Φορείς [Νομικά ή/και Φυσικά Πρόσωπα (προφίλ/ χαρακτηριστικά και εμπειρία)].
- ε) Μετοχικό/εταιρικό κεφάλαιο (σε ευρώ)
- στ) Σύσταση μετοχικού/εταιρικού κεφαλαίου (ποσοστά/μερίδια ανά συμμετέχοντα)
- ζ) Καταστατικοί Σκοποί
- η) Όργανα Διοίκησης του Φορέα
- θ) Έδρα / τόπος εγκατάστασης
- ι) Εμβέλεια δράσης σε χωρικό / διοικητικό επίπεδο
- ια) Οργανόγραμμα διοίκησης και λειτουργίας (εκπροσώπηση φορέων στα όργανα διοίκησης και προφίλ/χαρακτηριστικά των εκπροσώπων)
- ιβ) Κανονισμός λειτουργίας
- ιγ) Στελέχωση του Φορέα (ΟΤΔ), με αναφορά των οργανωτικών μονάδων / τμημάτων που στελεχώνουν
 - Αριθμός
 - Επίπεδο εκπαίδευσης
 - Γνώσεις και εργασιακή εμπειρία
- ιδ) Σύστημα διασφάλισης ποιότητας (ISO, εγχειρίδιο διαδικασιών, άλλο σύστημα)
- ιε) Σύστημα/διαδικασίες εσωτερικής αξιολόγησης της εφαρμογής της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης, εξασφαλίζοντας την αντικειμενικότητα και την αξιοπιστία της αξιολόγησης.
- ιστ) Εγκαταστάσεις και εξοπλισμός (εμβαδό εγκαταστάσεων, ηλικία των κτιριακών εγκαταστάσεων, αναλυτική περιγραφή του εξοπλισμού, ιδιαίτερα του μηχανολογικού, ηλεκτρονικού και μηχανογραφικού),

5.7.2. Περιγραφή της οργανωτικής δομής του Συστήματος Σχεδιασμού, Διαχείρισης και Παρακολούθησης της εφαρμογής του Προγράμματος

Το μέρος αυτό του Συστήματος Διακυβέρνησης είναι το πλέον κρίσιμο για την αξιολόγηση της πρότασης, με δεδομένο ότι από τον βαθμό επάρκειάς του εξαρτάται η εκχώρηση αρμοδιοτήτων διαχείρισης στο Φορέα (ΟΤΔ). Για τον λόγο αυτό η περιγραφή του θα πρέπει να είναι πλήρης, αναλυτική, συνεκτική και δεόντως τεκμηριωμένη, περιλαμβάνοντας κατ' ελάχιστον τα εξής:

- α) Η θέση του Συστήματος στο Οργανόγραμμα λειτουργίας του Φορέα Στρατηγικής (ΟΤΔ) και η λειτουργική σχέση του με τα όργανα διοίκησης της ΟΤΔ.
- β) Οργάνωση της λειτουργίας του, όπως:
 - Στελέχωση (αριθμός, επίπεδο εκπαίδευσης, γνώσεις/εξειδικεύσεις και εμπειρία)
 - Σύστημα λήψης αποφάσεων
 - Κατανομή αρμοδιοτήτων σε επιμέρους τμήματα/μονάδες
 - Πιθανή υποστήριξη από τρίτους

Θα πρέπει δε να επισημανθεί, ότι αυτό το Σύστημα Σχεδιασμού, Διαχείρισης και Παρακολούθησης της εφαρμογής του προγράμματος, εξυπηρετεί/ταυτίζεται με τη λειτουργία της Επιτροπής Σχεδιασμού και Διαχείρισης του Προγράμματος (ΕΣΔΠ) και θα πρέπει να συνδέεται/είναι συναφές ή/και να ταυτίζεται με το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των ΕΠ 2014-2020.

5.7.3. Πολιτική διοίκησης και διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού του Φορέα (ΟΤΔ)

Σε αυτό το μέρος του Συστήματος Διακυβέρνησης περιγράφονται οι παρακάτω διαδικασίες:

- α) Πολιτική και ενέργειες προσλήψεων
- β) Πολιτική αμοιβών του προσωπικού
- γ) Πολιτική και διαδικασίες ανέλιξης στην εργασιακή πυραμίδα του προσωπικού
- δ) Πολιτική και διαδικασίες αντικατάστασης του προσωπικού
- ε) Πολιτική και διαδικασίες εναλλαγής ρόλων ή/και θέσεων απασχόλησης του προσωπικού
- στ) Πολιτική και ενέργειες εκπαίδευσης/κατάρτισης του προσωπικού (για νεοπροσλαμβανόμενους και προϋπάρχοντες)
- ζ) Συνθήκες εργασίας / υγιεινή και ασφάλεια
- η) Αξιολόγηση της απόδοσης του προσωπικού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΓΙΑ ΤΑΠΤοΚ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΠΙΝΑΚΕΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

ΤΑΠΤοΚ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΤΑΠΤοΚ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ, ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΑΠΤοΚ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Πίνακας V.1 : ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΣΤΑΤ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2011	ΕΚΤΑΣΗ (τ.χλμ)	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ (κατ/τ.χλμ)	ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ 2011	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ 2011	ΜΕΣΟ ΦΟΡΟΛ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ 2012
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	597.622	577.903	15.505,56	37,27	1,76	0,79	14.561,35
40	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	91.326	86.685	4.418,39	19,62	2,43	0,82	16.270,46
4002	ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	11.589	10.341	576,71	17,93	2,60	0,66	13.244,48
4003	ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	12.492	10.109	1.050,06	9,63	5,48	0,49	12.206,01
400302	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΥΤΙΝΑΣ	1.213	1.116	138,92	8,03	3,11	0,73	12.719,41
400301	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΗΣ	901	763	111,40	6,85	4,58	0,40	12.725,61
400303	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΡΑΙΑΣ	1.660	1.552	147,07	10,55	8,13	0,29	11.709,48
400304	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΛΕΙΤΟΡΟΣ	1.741	1.406	151,07	9,31	4,90	0,53	11.832,45
400305	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΝΤΟΒΑΖΑΙΝΗΣ	1.633	1.171	137,32	8,53	5,08	0,61	10.878,66
400306	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΓΚΑΔΙΩΝ	904	636	79,85	7,96	6,78	0,54	13.333,45
400307	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΟΛΩΝΩΝ	675	578	101,07	5,72	6,87	0,35	13.677,06
400308	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΟΠΑΙΩΝ	3.765	2.887	183,35	15,75	5,09	0,49	12.314,59
4004	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	11.044	10.687	721,39	14,81	2,84	0,93	17.814,21
400402	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΟΡΤΥΝΟΣ	777	720	115,99	6,21	6,19	0,25	13.686,52
400401	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	8.126	7.890	330,97	23,84	1,29	1,15	18.845,18
400403	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΑΛΑΙΣΙΑΣ	2.141	2.077	274,43	7,57	7,55	0,35	15.328,71
4005	ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	7.633	8.294	594,09	13,96	2,35	0,69	13.074,20
400502	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΣΜΑ	405	362	85,51	4,23	2,33	0,61	12.187,31
400501	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΩΝΙΔΙΟΥ	5.305	5.869	420,12	13,97	2,33	0,61	13.131,75
400503	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΥΡΟΥ	1.923	2.063	88,46	23,32	2,40	0,93	13.066,10
4001	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	48.568	47.254	1.476,15	32,01	1,66	0,93	16.646,31
400102	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΑΛΤΕΤΣΙΟΥ	1.357	917	210,24	4,36	10,65	0,25	12.709,87
400103	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΥΘΙΟΥ	2.379	2.133	115,03	18,54	2,52	0,66	15.949,10
400104	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΒΙΔΙΟΥ	3.433	3.094	313,38	9,87	2,66	0,88	11.127,26
400105	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ	3.142	2.114	205,53	10,29	3,56	0,65	15.324,13
400106	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΚΙΡΙΤΙΔΑΣ	1.597	1.265	185,86	6,81	3,64	0,54	10.561,67
400107	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΕΓΕΑΣ	3.858	3.544	118,19	29,99	2,03	0,98	13.537,78
400101	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	32.167	33.785	119,33	283,12	0,93	1,00	17.924,04
400108	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΑΛΛΑΝΘΟΥ	635	402	208,58	1,93	10,65	0,25	17.924,04

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΤΑΠΤοΚ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΣΤΑΤ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2011	ΕΚΤΑΣΗ (τ.χλμ)	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ (κατ/τ.χλμ)	ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ 2011	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ 2011	ΜΕΣΟ ΦΟΡΟΛ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ 2012
41	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	102.392	97.044	2.154,60	45,04	1,56	0,84	14.297,77
4102	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ - ΜΥΚΗΝΩΝ	47.745	42.022	1.000,19	42,01	1,65	0,87	13.970,56
410202	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΛΕΑΣ	679	660	142,67	4,63	3,48	0,51	11.786,33
410201	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΓΟΥΣ	29.505	27.050	137,51	196,71	1,27	0,89	14.149,90
410203	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΧΛΑΔΟΚΑΜΠΟΥ	593	497	106,07	4,69	5,14	0,36	9.614,88
410204	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΥΤΣΟΠΟΔΙΟΥ	3.519	3.272	120,33	27,19	1,63	1,30	14.149,90
410205	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΡΝΑΣ	2.829	2.319	84,43	27,47	1,74	0,74	14.149,90
410206	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΥΡΚΕΙΑΣ	2.903	2.058	245,49	8,38	4,01	0,42	13.751,34
410207	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΥΚΗΝΑΙΩΝ	4.169	3.388	158,06	21,43	2,86	0,61	14.149,90
410208	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΕΑΣ ΚΙΟΥ	3.548	2.778	5,62	494,14	1,02	1,10	13.105,29
4103	ΔΗΜΟΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ	8.710	8.115	340,26	23,85	2,19	0,83	12.665,10
410301	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΣΚΛΗΠΕΙΟΥ	4.656	4.228	180,46	23,43	2,35	0,96	12.891,23
410302	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ	4.054	3.887	159,80	24,32	2,01	0,69	12.419,13
4104	ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΙΟΝΙΔΑΣ	14.330	13.551	421,84	32,12	1,46	0,77	13.214,69
410402	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΡΜΙΟΝΗΣ	4.228	4.099	169,62	24,17	1,53	0,70	12.583,25
410401	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ	10.102	9.452	252,22	37,48	1,43	0,80	13.488,53
4101	ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΛΙΩΝ	31.607	33.356	392,31	85,02	1,34	0,82	15.547,20
410102	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΣΙΝΗΣ	5.528	5.340	139,04	38,41	1,72	0,63	13.709,25
410103	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΙΔΕΑΣ	6.521	5.631	178,10	31,62	2,05	0,72	12.400,27
410101	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΑΥΠΛΙΩΝ	16.113	18.910	33,76	560,14	0,96	0,90	16.777,27
410104	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΕΑΣ ΤΙΡΥΝΘΑΣ	3.445	3.475	41,42	83,90	1,64	0,83	16.777,27
42	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	144.527	145.082	2.296,17	63,18	1,46	0,81	15.326,02
4202	ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΟΥ - ΒΟΧΑΣ	17.251	19.027	165,42	115,02	1,31	0,89	14.350,15
420202	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΕΛΟΥ	7.705	8.061	77,26	104,34	1,51	0,73	14.247,55
420201	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΟΧΑΣ	9.546	10.966	88,16	124,38	1,17	1,00	14.425,57
4201	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	58.523	58.192	612,19	95,06	1,13	0,94	17.968,71
420102	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΣΣΟΥ - ΛΕΧΑΙΟΥ	9.162	6.993	24,41	286,52	1,26	0,92	14.988,09
420101	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	36.991	38.132	102,03	373,75	0,97	0,98	19.601,17
420103	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ	4.620	5.260	137,12	38,36	1,48	0,71	17.624,01
420104	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΟΛΥΓΕΙΑΣ	2.614	2.723	180,81	15,06	1,74	0,95	12.877,86
420105	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΕΝΕΑΣ	5.136	5.084	167,82	30,29	1,42	0,91	12.907,78
4203	ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ – ΑΓ ΘΕΟΔΩΡΩΝ	20.040	21.221	297,42	71,35	1,55	0,63	18.846,22
420302	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΩΝ	4.963	4.643	98,29	47,24	1,65	0,56	15.335,72
420301	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ - ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ	15.077	16.578	199,13	83,25	1,52	0,65	19.829,40

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΤΑΠΤοΚ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΣΤΑΤ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2011	ΕΚΤΑΣΗ (τ.χλμ)	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ (κατ/τ.χλμ)	ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ 2011	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ 2011	ΜΕΣΟ ΦΟΡΟΛ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ 2012
4204	ΔΗΜΟΣ ΝΕΜΕΑΣ	7.286	6.483	206,15	31,45	1,85	0,71	11.786,33
4205	ΔΗΜΟΣ ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ - ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	18.224	17.365	413,28	42,02	2,23	0,61	14.273,41
420502	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	4.553	4.088	101,51	40,27	2,80	0,51	13.917,94
420501	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ	13.671	13.277	311,78	42,58	2,05	0,64	14.382,86
4206	ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	23.203	22.794	601,72	37,88	1,63	0,76	13.393,59
420601	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	18.654	19.025	171,23	111,11	1,45	0,78	13.869,66
420602	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤΥΜΦΑΛΙΑΣ	2.530	2.427	204,05	11,89	2,49	0,60	10.954,68
420603	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΕΝΕΟΥ	2.019	1.342	226,44	5,93	2,68	0,72	11.055,37
43	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	92.811	89.138	3.639,45	24,49	2,12	0,79	13.032,29
4302	ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	14.308	13.005	620,60	20,96	2,29	0,72	13.168,06
430202	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΤΟΛ. ΜΑΝΗΣ	1.563	1.192	109,94	10,84	4,09	0,43	12.629,31
430201	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΥΘΕΙΟΥ	7.433	7.106	197,26	36,02	1,82	0,81	13.385,13
430203	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΙΤΥΛΟΥ	3.959	3.515	219,00	16,05	2,12	0,72	13.177,09
430204	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΜΥΝΟΥΣ	1.353	1.192	94,41	12,63	3,83	0,51	12.386,09
4303	ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΥ	746	1.041	19,91	52,28	1,13	0,75	13.473,61
4304	ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ	19.319	17.891	865,91	20,66	1,75	0,84	14.680,04
430403	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΕΡΟΝΘΡΩΝ	1.952	1.793	236,07	7,60	1,76	1,07	10.482,10
430402	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΛΟΥΣ	6.366	5.718	126,89	45,06	1,62	0,72	11.739,46
430404	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΡΟΚΕΩΝ	2.687	2.364	161,28	14,66	2,00	1,00	9.932,80
430405	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΙΑΤΩΝ	2.513	2.083	197,96	10,52	2,52	0,69	9.750,25
430401	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΚΑΛΑΣ	5.801	5.933	143,71	41,28	1,50	0,86	22.405,04
4305	ΔΗΜΟΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ	21.898	21.942	951,49	23,06	2,39	0,68	12.196,20
430502	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΣΩΠΟΥ	3.754	3.840	95,19	40,34	2,96	0,61	11.235,38
430503	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΟΙΩΝ	7.257	7.703	215,62	35,73	2,16	0,59	13.473,61
430504	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΖΑΡΑΚΑ	1.244	1.378	237,29	5,81	4,83	0,47	9.812,20
430501	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΟΛΛΩΝ	5.449	4.980	193,40	25,75	1,87	0,91	12.210,76
430505	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ	4.194	4.041	210,00	19,24	2,12	0,71	11.469,24
4301	ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΡΤΗΣ	36.540	35.259	1.181,54	29,84	2,09	0,85	13.985,31
430102	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΕΡΑΠΙΝΩΝ	2.814	2.304	263,11	8,76	2,49	0,69	14.402,99
430103	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΡΥΩΝ	626	729	64,53	11,30	1,86	0,95	11.498,80
430104	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΥΣΤΡΑ	4.329	4.265	131,72	32,38	2,32	0,77	15.070,08
430105	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΙΝΟΥΝΤΟΣ	2.094	1.839	301,98	6,09	4,29	0,52	9.947,17
430106	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΛΛΑΝΑΣ	2.788	2.422	153,06	15,82	6,26	0,34	10.699,57
430101	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΠΑΡΤΙΑΤΩΝ	19.102	19.854	84,02	236,30	1,23	1,02	15.070,08
430107	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΑΡΙΔΟΣ	4.787	3.846	183,13	21,00	2,41	0,66	11.403,69

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΤΑΠΤοΚ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΣΤΑΤ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2011	ΕΚΤΑΣΗ (τ.χλμ)	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ (κατ/τ.χλμ)	ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ 2011	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ 2011	ΜΕΣΟ ΦΟΡΟΛ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ 2012
44	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	166.566	159.954	2.996,94	53,37	1,61	0,74	14.079,38
4402	ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	6.658	6.945	402,61	17,25	2,42	0,60	11.708,06
440202	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΒΙΑΣ	2.391	2.246	179,17	12,54	2,66	0,57	12.861,21
440201	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΥΚΤΡΟΥ	4.267	4.699	223,44	21,03	2,30	0,61	11.156,88
4401	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	70.006	69.849	441,71	158,13	1,14	0,99	16.190,99
440102	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΙΟΣ	2.001	2.071	22,30	92,86	1,48	0,92	12.834,55
440103	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΦΑΡΩΝ	2.942	2.648	88,08	30,06	2,04	0,96	12.742,04
440104	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΟΥΡΙΑΣ	3.690	2.721	76,89	35,39	2,30	0,68	14.505,19
440101	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	61.373	62.409	254,44	245,28	1,04	1,01	16.522,21
4403	ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	25.859	23.482	562,57	41,74	2,91	0,57	12.047,20
440302	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΙΠΕΙΑΣ	2.134	1.884	56,07	33,60	4,32	0,27	11.111,22
440303	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	2.583	2.397	50,38	47,58	2,76	0,73	11.414,31
440304	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	2.668	2.459	89,92	27,35	3,79	0,55	11.246,51
440305	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΟΥΦΡΑΔΩΝ (ΒΟΥΦΡΑΔΟΣ)	1.327	1.051	42,72	24,60	7,24	0,23	11.071,48
440306	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΘΩΜΗΣ	2.144	1.879	89,95	20,89	3,96	0,49	11.795,02
440301	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	10.853	9.889	84,41	117,16	1,60	0,71	12.995,50
440307	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	3.345	3.217	106,34	30,25	3,34	0,34	11.368,87
440308	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ	805	706	42,79	16,50	3,66	0,58	11.414,31
4404	ΔΗΜΟΣ ΟΙΧΑΛΙΑΣ	11.681	11.228	417,53	26,89	3,28	0,55	12.324,03
440402	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΔΑΝΙΑΣ	2.586	2.327	89,05	26,13	4,05	0,55	11.904,16
440403	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΩΡΙΟΥ	2.527	2.983	103,03	28,95	3,43	0,40	13.681,90
440404	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΙΡΑΣ	488	433	87,93	4,92	4,05	0,55	12.188,65
440401	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΛΙΓΑΛΑ	3.641	3.385	78,01	43,39	2,38	0,64	11.852,85
440405	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΙΧΑΛΙΑΣ	2.439	2.100	59,51	35,29	3,50	0,62	11.647,87
4405	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ	21.172	21.077	554,72	38,00	2,57	0,56	10.599,76
440502	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΩΝΗΣ	4.718	4.366	104,49	41,78	3,42	0,48	9.125,29
440503	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΘΩΝΗΣ	2.423	2.598	96,96	26,80	2,25	0,47	8.998,56
440504	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΕΣΤΟΡΟΣ	4.725	5.042	93,11	54,15	2,61	0,58	11.532,81
440505	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	1.422	1.316	41,77	31,51	2,48	0,60	11.184,76
440501	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΥΛΟΥ	5.251	5.287	144,50	36,59	1,95	0,71	11.066,68
440506	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΙΛΙΟΧΩΡΙΩΝ	2.633	2.468	73,89	33,40	2,69	0,45	11.675,33
4406	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	31.190	27.373	617,80	44,31	1,80	0,86	13.109,68
440602	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΕΤΟΥ	2.305	1.915	95,00	20,16	3,52	0,51	12.781,62
440603	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΥΛΩΝΟΣ	1.996	1.922	113,50	16,93	3,91	0,47	11.451,40

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΤΑΠΤοΚ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΣΤΑΤ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2011	ΕΚΤΑΣΗ (τ.χλμ)	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ (κατ/τ.χλμ)	ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ 2011	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ 2011	ΜΕΣΟ ΦΟΡΟΛ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ 2012
440604	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	8.998	7.940	123,11	64,49	1,78	0,92	12.249,70
440601	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	8.300	7.728	101,03	76,50	1,32	0,99	14.718,42
440605	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΠΥΛΗΣ	493	354	69,85	5,07	1,36	0,86	14.718,42
440606	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	9.098	7.514	115,31	65,16	1,36	0,86	12.795,84

Πίνακας V.2: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΣΤΑΤ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Σύνολο	Οικονομικώς ενεργοί					Οικονομικώς μη ενεργοί	Σύνολο	Οικονομικ ώς μη ενεργοί / Σύνολο	Άνεργοι/ Οικ. Ενεργοί
			Συνολο οικ. Ενεργοί	Απασχολούμενοι	Άνεργοι						
					Σύνολο	Ζητούσαν εργασία	Ζητούσαν εργασία για πρώτη φορά				
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	577.903	233.986	196.761	37.225	23.243	13.982	343.917	59,5%	15,9%	
40	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	86.685	33.328	28.236	5.092	3.014	2.078	53.357	61,6%	15,3%	
4002	ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	10.341	3.895,00	3.214	681	386	295	6446	62,3%	17,5%	
4003	ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	10.109	2.677	2.172	505	268	237	7.432	73,5%	18,9%	
400302	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΥΤΙΝΑΣ	1.116	393,00	337	56	37	19	723	64,8%	14,2%	
400301	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΗΣ	763	262,00	222	40	30	10	501	65,7%	15,3%	
400303	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΡΑΙΑΣ	1.552	248,00	210	38	16	22	1304	84,0%	15,3%	
400304	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΛΕΙΤΟΡΟΣ	1.406	389,00	318	71	34	37	1017	72,3%	18,3%	
400305	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΝΤΟΒΑΖΑΙΝΗΣ	1.171	276,00	212	64	33	31	895	76,4%	23,2%	
400306	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΓΚΑΔΙΩΝ	636	135,00	107	28	19	9	501	78,8%	20,7%	
400307	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΟΛΩΝΩΝ	578	173,00	150	23	12	11	405	70,1%	13,3%	
400308	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΟΠΑΙΩΝ	2.887	801,00	616	185	87	98	2086	72,3%	23,1%	
4004	ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	10.687	3.735	3.097	638	384	254	6.952	65,1%	17,1%	
400402	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΟΡΤΥΝΟΣ	720	187,00	169	18	12	6	533	74,0%	9,6%	
400401	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	7.890	3.004,00	2.487	517	319	198	4886	61,9%	17,2%	
400403	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	2.077	544,00	441	103	53	50	1533	73,8%	18,9%	
4005	ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	8.294	3.184	2.685	499	277	222	5.110	61,6%	15,7%	
400502	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΣΜΑ	362	88,00	74	14	7	7	274	75,7%	15,9%	
400501	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΩΝΙΔΙΟΥ	5.869	2.349,00	2.003	346	186	160	3520	60,0%	14,7%	
400503	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΥΡΟΥ	2.063	747,00	608	139	84	55	1316	63,8%	18,6%	
4001	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	47.254	19.837	17.068	2.769	1.699	1.070	27.417	58,0%	14,0%	
400102	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΑΛΤΕΤΣΙΟΥ	917	224,00	192	32	24	8	693	75,6%	14,3%	
400103	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΥΘΙΟΥ	2.133	924,00	820	104	48	56	1209	56,7%	11,3%	
400104	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΒΙΔΙΟΥ	3.094	1.050,00	960	90	33	57	2044	66,1%	8,6%	
400105	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ	2.114	785,00	678	107	67	40	1329	62,9%	13,6%	
400106	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΚΙΡΙΤΙΔΑΣ	1.265	468,00	434	34	19	15	797	63,0%	7,3%	
400107	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΕΓΕΑΣ	3.544	1.381,00	1.186	195	109	86	2163	61,0%	14,1%	
400101	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	33.785	14.863,00	12.667	2196	1396	800	18922	56,0%	14,8%	
400108	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΑΛΛΑΘΟΥ	402	142,00	131	11	3	8	260	64,7%	7,7%	

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΤΑΠΤοΚ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΣΤΑΤ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Σύνολο	Οικονομικώς ενεργοί					Οικονομικώς μη ενεργοί	Οικονομικώς μη ενεργοί / Σύνολο	Άνεργοι/ Οικ. Ενεργοί
			Συνολο οικ. Ενεργοί	Απασχολούμενοι	Άνεργοι			Σύνολο		
					Σύνολο	Ζητούσαν εργασία	Ζητούσαν εργασία για πρώτη φορά			
41	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	97.044	40.716	34.165	6.551	4.316	2.235	56.328	58,0%	16,1%
4102	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ - ΜΥΚΗΝΩΝ	42.022	17.605	14.605	3.000	1.873	1.127	24.417	58,1%	17,0%
410202	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΛΕΑΣ	660	218,00	200	18	7	11	442	67,0%	8,3%
410201	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΓΟΥΣ	27.050	11.822,00	9.756	2066	1403	663	15228	56,3%	17,5%
410203	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΧΛΑΔΟΚΑΜΠΟΥ	497	177,00	161	16	11	5	320	64,4%	9,0%
410204	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΥΤΣΟΠΟΔΙΟΥ	3.272	1.350,00	1.151	199	90	109	1922	58,7%	14,7%
410205	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΡΝΑΣ	2.319	955,00	831	124	79	45	1364	58,8%	13,0%
410206	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΥΡΚΕΙΑΣ	2.058	645,00	531	114	11	103	1413	68,7%	17,7%
410207	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΥΚΗΝΑΙΩΝ	3.388	1.304,00	1.083	221	117	104	2084	61,5%	16,9%
410208	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΕΑΣ ΚΙΟΥ	2.778	1.134,00	892	242	155	87	1644	59,2%	21,3%
4103	ΔΗΜΟΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ	8.115	3.108	2.713	395	244	151	5.007	61,7%	12,7%
410301	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΣΚΛΗΠΕΙΟΥ	4.228	1.630,00	1.436	194	117	77	2598	61,4%	11,9%
410302	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ	3.887	1.478,00	1.277	201	127	74	2409	62,0%	13,6%
4104	ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΙΟΝΙΔΑΣ	13.551	5.676	4.802	874	617	257	7.875	58,1%	15,4%
410402	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΡΜΙΟΝΗΣ	4.099	1.717,00	1.458	259	178	81	2382	58,1%	15,1%
410401	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ	9.452	3.959,00	3.344	615	439	176	5493	58,1%	15,5%
4101	ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	33.356	14.327	12.045	2.282	1.582	700	19.029	57,0%	15,9%
410102	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΣΙΝΗΣ	5.340	2.310,00	2.030	280	195	85	3030	56,7%	12,1%
410103	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΙΔΕΑΣ	5.631	2.303,00	1.911	392	237	155	3328	59,1%	17,0%
410101	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	18.910	8.228,00	6.837	1391	992	399	10682	56,5%	16,9%
410104	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΕΑΣ ΤΙΡΥΝΘΑΣ	3.475	1.486,00	1.267	219	158	61	1989	57,2%	14,7%
42	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	145.082	59.872	49.454	10.418	6.852	3.566	85.210	58,7%	17,4%
4202	ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΟΥ - ΒΟΧΑΣ	19.027	8.016	6.672	1.344	788	556	11.011	57,9%	16,8%
420202	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΕΛΟΥ	8.061	3.403,00	2.886	517	285	232	4658	57,8%	15,2%
420201	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΟΧΑΣ	10.966	4.613,00	3.786	827	503	324	6353	57,9%	17,9%
4201	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	58.192	24.427	19.965	4.462	3.053	1.409	33.765	58,0%	18,3%
420102	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΣΣΟΥ - ΛΕΧΑΙΟΥ	6.993	2.949,00	2.421	528	335	193	4044	57,8%	17,9%
420101	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	38.132	16.584,00	13.417	3167	2263	904	21548	56,5%	19,1%
420103	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ	5.260	1.998,00	1.658	340	208	132	3262	62,0%	17,0%
420104	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΟΛΥΓΕΙΑΣ	2.723	929,00	747	182	97	85	1794	65,9%	19,6%
420105	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΕΝΕΑΣ	5.084	1.967,00	1.722	245	150	95	3117	61,3%	12,5%

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΤΑΠΤοΚ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΣΤΑΤ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Σύνολο	Οικονομικώς ενεργοί					Οικονομικώς μη ενεργοί	Οικονομικώς μη ενεργοί / Σύνολο	Άνεργοι/ Οικ. Ενεργοί
			Συνολο οικ. Ενεργοί	Απασχολούμενοι	Άνεργοι			Σύνολο		
					Σύνολο	Ζητούσαν εργασία	Ζητούσαν εργασία για πρώτη φορά			
4203	ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ - ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ	21.221	8.450	6.751	1.699	1.292	407	12.771	60,2%	20,1%
420302	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ	4.643	1.698,00	1.340	358	283	75	2945	63,4%	21,1%
420301	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ - ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ	16.578	6.752,00	5.411	1341	1009	332	9826	59,3%	19,9%
4204	ΔΗΜΟΣ ΝΕΜΕΑΣ	6.483	2.592,00	2.280	312	137	175	3891	60,0%	12,0%
4205	ΔΗΜΟΣ ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ - ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	17.365	6.776	5.718	1.058	671	387	10.589	61,0%	15,6%
420502	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	4.088	1.452,00	1.206	246	146	100	2636	64,5%	16,9%
420501	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ	13.277	5.324,00	4.512	812	525	287	7953	59,9%	15,3%
4206	ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	22.794	9.611	8.068	1.543	911	632	13.183	57,8%	16,1%
420601	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	19.025	8.022,00	6.666	1356	839	517	11003	57,8%	16,9%
420602	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤΥΜΦΑΛΙΑΣ	2.427	1.072,00	938	134	53	81	1355	55,8%	12,5%
420603	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΕΝΕΟΥ	1.342	517,00	464	53	19	34	825	61,5%	10,3%
43	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	89.138	35.723	31.014	4.709	2.719	1.990	53.415	59,9%	13,2%
4302	ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	13.005	4.821	4.073	748	441	307	8.184	62,9%	15,5%
430202	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	1.192	366,00	306	60	29	31	826	69,3%	16,4%
430201	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΥΘΕΙΟΥ	7.106	2.827,00	2.399	428	254	174	4279	60,2%	15,1%
430203	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΙΤΥΛΟΥ	3.515	1.250,00	1.009	241	148	93	2265	64,4%	19,3%
430204	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΜΥΝΟΥΣ	1.192	378,00	359	19	10	9	814	68,3%	5,0%
4303	ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΥ	1.041	433,00	366	67	32	35	608	58,4%	15,5%
4304	ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ	17.891	7.998	7.192	806	393	413	9.893	55,3%	10,1%
430403	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΕΡΟΝΘΡΩΝ	1.793	750,00	697	53	25	28	1043	58,2%	7,1%
430402	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΛΟΥΣ	5.718	2.693,00	2.464	229	101	128	3025	52,9%	8,5%
430404	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΡΟΚΕΩΝ	2.364	996,00	838	158	86	72	1368	57,9%	15,9%
430405	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΙΑΤΩΝ	2.083	801,00	730	71	20	51	1282	61,5%	8,9%
430401	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΚΑΛΑΣ	5.933	2.758,00	2.463	295	161	134	3175	53,5%	10,7%
4305	ΔΗΜΟΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ	21.942	8.571	7.504	1.067	554	513	13.371	60,9%	12,4%
430502	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΣΩΠΟΥ	3.840	1.593,00	1.360	233	100	133	2247	58,5%	14,6%
430503	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΟΙΩΝ	7.703	2.858,00	2.510	348	200	148	4845	62,9%	12,2%
430504	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΖΑΡΑΚΑ	1.378	393,00	340	53	33	20	985	71,5%	13,5%
430501	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΟΛΑΩΝ	4.980	2.081,00	1.813	268	136	132	2899	58,2%	12,9%
430505	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ	4.041	1.646,00	1.481	165	85	80	2395	59,3%	10,0%

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΤΑΠΤοΚ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΣΤΑΤ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Σύνολο	Οικονομικώς ενεργοί					Οικονομικώς μη ενεργοί	Οικονομικώς μη ενεργοί / Σύνολο	Άνεργοι/ Οικ. Ενεργοί
			Συνολο οικ. Ενεργοί	Απασχολούμενοι	Άνεργοι			Σύνολο		
					Σύνολο	Ζητούσαν εργασία	Ζητούσαν εργασία για πρώτη φορά			
4301	ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΡΤΗΣ	35.259	13.900	11.879	2.021	1.299	722	21.359	60,6%	14,5%
430102	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΕΡΑΠΙΝΩΝ	2.304	903,00	813	90	56	34	1401	60,8%	10,0%
430103	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΡΥΩΝ	729	283,00	241	42	22	20	446	61,2%	14,8%
430104	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΥΣΤΡΑ	4.265	1.593,00	1.381	212	128	84	2672	62,6%	13,3%
430105	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΙΝΟΥΝΤΟΣ	1.839	564,00	484	80	42	38	1275	69,3%	14,2%
430106	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΛΛΑΝΑΣ	2.422	830,00	717	113	55	58	1592	65,7%	13,6%
430101	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΠΑΡΤΙΑΤΩΝ	19.854	8.460,00	7.166	1294	881	413	11394	57,4%	15,3%
430107	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΑΡΙΔΟΣ	3.846	1.267,00	1.077	190	115	75	2579	67,1%	15,0%
44	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	159.954	64.347	53.892	10.455	6.342	4.113	95.607	59,8%	16,2%
4402	ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	6.945	2.439	2.160	279	171	108	4.506	64,9%	11,4%
440202	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΒΙΑΣ	2.246	783,00	698	85	54	31	1463	65,1%	10,9%
440201	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΥΚΤΡΟΥ	4.699	1.656,00	1.462	194	117	77	3043	64,8%	11,7%
4401	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	69.849	29.749	23.967	5.782	3.854	1.928	40.100	57,4%	19,4%
440102	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΙΟΣ	2.071	654,00	494	160	98	62	1417	68,4%	24,5%
440103	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΦΑΡΩΝ	2.648	881,00	738	143	86	57	1767	66,7%	16,2%
440104	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΟΥΡΙΑΣ	2.721	990,00	787	203	125	78	1731	63,6%	20,5%
440101	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	62.409	27.224,00	21.948	5276	3545	1731	35185	56,4%	19,4%
4403	ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	23.482	8.397	7.050	1.347	772	575	15.085	64,2%	16,0%
440302	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΙΠΕΙΑΣ	1.884	645,00	564	81	42	39	1239	65,8%	12,6%
440303	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	2.397	826,00	762	64	33	31	1571	65,5%	7,7%
440304	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	2.459	835,00	742	93	59	34	1624	66,0%	11,1%
440305	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΟΥΦΡΑΔΩΝ	1.051	317,00	280	37	23	14	734	69,8%	11,7%
440306	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΘΩΜΗΣ	1.879	611,00	498	113	61	52	1268	67,5%	18,5%
440301	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	9.889	3.895,00	3.124	771	445	326	5994	60,6%	19,8%
440307	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	3.217	1.026,00	859	167	92	75	2191	68,1%	16,3%
440308	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ	706	242,00	221	21	17	4	464	65,7%	8,7%
4404	ΔΗΜΟΣ ΟΙΧΑΛΙΑΣ	11.228	3.632	2.996	636	416	220	7.596	67,7%	17,5%
440402	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΔΑΝΙΑΣ	2.327	686,00	602	84	58	26	1641	70,5%	12,2%
440403	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΩΡΙΟΥ	2.983	962,00	750	212	131	81	2021	67,8%	22,0%
440404	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΙΡΑΣ	433	112,00	99	13	10	3	321	74,1%	11,6%
440401	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΛΙΓΑΛΑ	3.385	1.217,00	994	223	142	81	2168	64,0%	18,3%
440405	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΙΧΑΛΙΑΣ	2.100	655,00	551	104	75	29	1445	68,8%	15,9%

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΤΑΠΤοΚ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΣΤΑΤ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Σύνολο	Οικονομικώς ενεργοί					Οικονομικώς μη ενεργοί	Οικονομικ ώς μη ενεργοί / Σύνολο	Άνεργοι/ Οικ. Ενεργοί
			Συνολο οικ. Ενεργοί	Απασχολούμενοι	Άνεργοι			Σύνολο		
					Σύνολο	Ζητούσαν εργασία	Ζητούσαν εργασία για πρώτη φορά			
4405	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ	21.077	7.925	6.981	944	349	595	13.152	62,4%	11,9%
440502	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΩΝΗΣ	4.366	1.416,00	1.285	131	56	75	2950	67,6%	9,3%
440503	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΘΩΝΗΣ	2.598	1.035,00	924	111	68	43	1563	60,2%	10,7%
440504	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΕΣΤΟΡΟΣ	5.042	2.058,00	1.777	281	70	211	2984	59,2%	13,7%
440505	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	1.316	490,00	432	58	11	47	826	62,8%	11,8%
440501	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΥΛΟΥ	5.287	2.018,00	1.749	269	94	175	3269	61,8%	13,3%
440506	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΙΛΙΟΧΩΡΙΩΝ	2.468	908,00	814	94	50	44	1560	63,2%	10,4%
4406	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	27.373	12.205	10.738	1.467	780	687	15.168	55,4%	12,0%
440602	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΕΤΟΥ	1.915	532,00	446	86	46	40	1383	72,2%	16,2%
440603	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΥΛΩΝΟΣ	1.922	725,00	619	106	59	47	1197	62,3%	14,6%
440604	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	7.940	3.755,00	3.377	378	123	255	4185	52,7%	10,1%
440601	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	7.728	3.359,00	2.873	486	317	169	4369	56,5%	14,5%
440605	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΠΥΛΗΣ	354	125,00	108	17	9	8	229	64,7%	13,6%
440606	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	7.514	3.709,00	3.315	394	226	168	3805	50,6%	10,6%